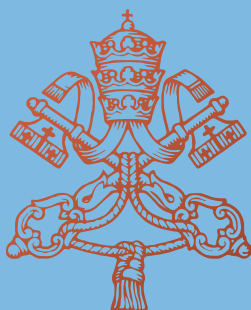

ENCHIRIDION ODPUSTKOV

ENCHIRIDION
ODPUSTKOV

Normy a udelenia

ENCHIRIDION ODPUSTKOV

SPOLOK SVÄTÉHO VOJTECHA
TRNAVA
2022

ENCHIRIDION INDULGENTIARUM

Edition latina quarta 1999

Interpretatio slovaca a Paenitentiaria Apostolica approbata Romæ
die 24 novembris 2021 (Prot. N. 1342/21/I).

ENCHIRIDION ODPUSTKOV

Štvrté latinské vydanie 1999

Slovenský preklad schválený Apoštolskou penitenciáriou v Ríme,
dňa 24. novembra 2021 (Prot. č. 1342/21/I).

© Libreria Editrice Vaticana, 2022

© Konferencia biskupov Slovenska, 2022

© Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o., Trnava 2022

ISBN 978-80-8161-513-9

KONFERENCIA BISKUPOV SLOVENSKA

Prot. č. 431/2021

DEKRÉT

Konferencia biskupov Slovenska sa postarala o slovenský preklad štvrtého latinského vydania doktrínalno-normatívneho dokumentu Katolíckej cirkvi *Enchiridion indulgentiarum* (*Enchiridion odpustkov*), v ktorom je vyjadrené úradné učenie Cirkvi o odpustkoch a obsahuje súčasné platné normy o ich udeľovaní a používaní.

K prekladu sú priložené aj dva dekréty Apoštolskej penitenciárie zo dňa 29. júna 2002, platné pre celú Katolícku cirkev: Dekrét *Deus cuius misericordia* (*Boh, ktorého milosrdenstvo*), ktorým sa pripájajú odpustky ku kultovým úkonom vykonaným ku cti Božieho milosrdenstva; Dekrét *Ecclesia cathedralis* (*Katedrálny kostol*), ktorým sa udeľuje fakulta k udeleniu pápežského požehnania s pripojením úplných odpustkov v osobitných prípadoch.

Preklad tiež zahŕňa osobitný dekrét Apoštolskej penitenciárie zo dňa 3. apríla 2017 ohľadom získavania odpustkov spojených s modlitbou *Korunka Božieho milosrdenstva*, platný pre územie Slovenska.

Apoštolská penitenciária tento preklad po preskúmaní láskavo schválila dekrétom zo dňa 24. novembra 2021 pod Prot. č. 1342/21/I a udelila oprávnenie na jeho vydanie.

Nech sa teda toto slovenské znenie *Enchiridionu odpustkov* považuje za typické v slovenskom jazyku a úradné na

používanie, aby sa tak napomáhal vzrast opravdivého kresťanského života veriacich našej krajiny pod záštitou Presvätej Panny Márie, Kráľovnej všetkých svätých.

V Bratislave dňa 8. decembra 2021 na slávnosť Nepoškvrneného počatia Panny Márie.

✠ Mons. Stanislav Zvolenský
predseda Konferencie biskupov Slovenska

✠ Mons. Marián Chovanec
generálny sekretár

PAENITENTIARIA APOSTOLICA

Prot. N. 1342/21/I

DECRETUM

Ex parte Paenitentiariae Apostolicae nihil obstat quominus versio in linguam Slovacham Enchiridii indulgentiarum, cura Conferentiae Episcopalis Slovachiae concinnata et hic pro munere attente revisa et textui originali congruens reperta, publici iuris fiat, servatis de more servandis.

Datum Romae, ex aedibus Paenitentiariae Apostolicae, die XXIV mensis Novembris, anno Dominicae Incarnationis MMXXI.

Maurus Card. Piaccenza
MAURUS Card. PIACENZA
Paenitentiarius Maior

Christophorus Nykiel
CHRISTOPHORUS NYKIEL
Regens

PAENITENTIARIA APOSTOLICA

Prot. č. 1342/21/I

DEKRÉT

Zo strany Apoštolskej penitenciárie niet námietky, aby sa pri zachovaní toho, čo sa má podľa zákona zachovať, vydal ňou úradne preskúmaný a uznaný za zodpovedajúci pôvodnému textu, pripravený preklad Enchiridionu odpustkov do slovenského jazyka, o ktorý sa postarala Konferencia biskupov Slovenska.

Dané v Ríme, v sídle Apoštolskej penitenciárie dňa 24. novembra v roku Pánovho vtelenia 2021.

MAURO kard. PIACENZA

vyšší penitenciár

KRZYSZTOF NYKIEL

regens

DEKRÉT
APOŠTOLSKEJ
PENITENCIÁRIE

APOŠTOLSKÁ PENITENCIÁRIA

Prot. n. 69/99/I

DEKRÉT

K ŠTVRTÉMU VYDANIU ENCHIRIDIONU ODPUSTKOV

Zásluhy Ježiša, božského Vykupiteľa ľudského pokolenia, ktoré majú nekonečnú hodnotu, a z nich pochádzajúce prebohaté zásluhy preblahoslavenej Panny Márie i všetkých svätých, boli zverené ako neporušiteľný poklad Kristovej Cirkvi, aby ich na základe moci zväzovať a rozväzovať, ktorú samotný Zakladateľ Cirkvi odovzdal Petrovi a ďalším apoštolom a cez nich ich nástupcom, teda najvyšším veľkňazom a biskupom, používala na odpustenie hriechov a ich následkov. Toto odpustenie sa uskutočňuje predovšetkým – a to nevyhnutne keď ide o smrteľné hriechy – prostredníctvom sviatosti zmierenia.

Keď bola odpustená vina zasluhujúca smrť a s ňou nutne spojený večný trest, ktorý táto vina nesie so sebou, alebo keď bol odpustený ľahký hriech, všeobecne nazývaný tiež všedným, môže omilostený hriešnik potrebovať ešte ďalšie očistenie. Totiž ešte môže zasluhovať časný trest, ktorý si odpyká buď v priebehu pozemského života, alebo po smrti v očistci. Na odpustenie týchto druhov trestov slúžia odpustky, ktoré pochádzajú z onoho podivuhodného pokladu Cirkvi. A tak v náuke o odpustkoch a aj v chvályhodnej odpustkovej praxi sa prejavujú útechu poskytujúce tajomstvá Kristovho

mystického tela a spoločenstva svätých, ktoré s obdivuhodnou účinnosťou pomáhajú dosiahnuť svätosť.

Toto všetko obšírne vysvetľuje najvyšší veľkňaz Ján Pavol II. vo svojej bule, ktorou vyhlasuje Veľké jubileum, a ktorá sa začína slovami *Incarnationis mysterium*.

V súlade s týmto učiteľským úradom Cirkvi Apoštolská penitenciária využíva príležitosť blížiaceho sa začiatku svätého jubilea a okolnosť, že spomínaná bula sa rozšírila po celom katolíckom svete, na to, aby už po štvrtýkrát vydala *Enchiridion odpustkov* v typickej forme jeho vydania z 29. júna 1968, ktoré bolo zostavené podľa disciplíny ustanovenej apoštolskou konštitúciou *Indulgentiarum doctrina* (*Náuka o odpustkoch*).

V tomto novom vydaní sa rozhodne nemenia hlavné pravidlá, ktoré upravujú odpustkovú prax, dochádza však k novému vyjadreniu niektorých jednotlivých noriem, a to vo svetle najnovších dokumentov Apoštolského stolca.

Udelenia odpustkov boli zoskupené podľa systematického kritéria, totiž tak, aby ich skutočný počet nebol zmenšený, ale ich zoznam bol kratší. Okrem toho, dôvodom, na základe ktorého boli vybrané udelenia odpustkov, je napomáhanie nadprirodzenej lásky jednotlivých veriacich i cirkevného spoločenstva.

Predovšetkým bolo pridané štvrté všeobecnejšie udelenie, ktoré výsadou odpustkov obdarúva verejné svedectvo viery v určitých okolnostiach každodenného života. Ďalšie nové, zvlášť dôležité udelenia odpustkov sa vzťahujú na upevnenie kresťanských základov rodinného života (zasvätenie rodín), na zapojenie do prosebnej modlitby všeobecnej Cirkvi (ide buď o plodnú účasť na dňoch zameraných na nejaký nábožný cieľ, alebo o účasť na Týždni modlitieb za jednotu kresťanov), alebo sa vzťahujú na kult preukazovaný Ježišovi prítomnému v Najsvätejšej sviatosti (pri eucharistickej procesii).

Rovnako boli rozšírené niektoré predchádzajúce udelenia odpustkov, napríklad pri recitovaní mariánskeho ruženca

a hymnu akatist, pri jubilejných sláveniach vysviacok, pri čítaní Svätého písma a pri návštevách posvätných miest.

V tomto vydaní *Enchiridionu* sa pomerne často odkazuje na právomoci biskupských zhromaždení (východných cirkví podľa ich vlastných noriem práva, latinských podľa kánonu 447 CIC) v záležitosti zostavenia súpisov modlitieb, ktoré sú na ich vlastnom území obzvlášť rozšírené. Výrazne je rozšírený počet modlitieb pochádzajúcich z východnej tradície, ktoré sa v *Enchiridione* predkladajú.

Týmto dekrétom sa text, ktorý nasleduje, vyhlasuje za autentický a autoritou najvyššieho veľkňaza sa nariaďuje jeho zverejnenie, ako to bolo oznámené moderátorom Apoštolskej penitenciárie na audiencii udelenej dňa 5. júla 1999.

Apoštolská penitenciária v súlade s úmyslom Svätého Otca vyjadruje pranie, aby veriaci, vedení učením a pastoračnou starostlivosťou biskupov, s úprimným náboženským citom používali posvätné odpustky k zveladeniu vlastnej nábožnosti na slávu Najvznešenejšej Božskej Trojice.

Čokoľvek by bolo v rozpore s týmto dekrétom ani v najmenšom neprekáža jeho platnosti.

Dané v Ríme v sídle Apoštolskej penitenciárie dňa 16. júla 1999, na spomienku Preblahoslavenej Panny Márie Karmelskej.

kardinál WILLIAM WAKEFIELD BAUM

vyšší penitenciár

✠ LUIGI DE MAGISTRIS

*titulárny arcibiskup novenský
regens*

SKRATKY A ZNAČKY

AA	dekrét <i>Apostolicam actuositatem</i> , 18. novembra 1965 (AAS 59 [1966] 837 – 864)
AAS	<i>Acta Apostolicæ Sedis</i>
AG	dekrét <i>Ad gentes</i> , 7. decembra 1965 (AAS 58 [1966] 947 – 990)
All.	Allocutio (Príhovor)
AP	BENEDIKT XV., motu proprio <i>Alloquentes proxime</i> , 25. marca 1917 (AAS 9 [1917] 167)
Ap./apošt.	Apostolica (apoštolský, apoštolského)
can./cann.	Canon, canones (kánon/kánony)
CCE	<i>Catechismus Catholicae Ecclesiae</i> (<i>Katechizmus Katolíckej cirkvi</i>), 15. augusta 1997
CD	dekrét <i>Christus Dominus</i> , 28. októbra 1965 (AAS 58 [1966] 673 – 701)
CE	<i>Cæremoniale Episcoporum ex decreto Sacrosancti Œcumenici Concilii Vaticani II instauratum auctoritate Ioannis Pauli PP. II promulgatum</i> , 14. septembra 1984
CIC 1917	<i>Codex Iuris Canonici Pii X Pontificis Maximi iussu digestus Benedicti Papæ XV auctoritate promulgatus</i> , 27. mája 1917
CIC 1983	<i>Codex Iuris Canonici auctoritate Ioannis Pauli PP. II promulgatus</i> , 25. januára 1983
conc.	Concessio, concessiones (udelenie, udelenia)
Const./konšt.	Constitutio (konštitúcia)
CS	Pius XII., motu proprio <i>Cleri sanctitati</i> , 2. júna 1957 (AAS 49 [1957] 433 – 600)
č.	číslo
De Ben.	<i>Rituale Romanum ex decreto Sacrosancti Œcumenici Concilii Vaticani II instauratum auctoritate Ioannis Pauli PP. II promulgatum, De benedictionibus</i> (Požehnania), 31. mája 1984
Decl.	Declaratio (Vyhlásenie)

decr./dekr.	Decretum (Dekrét)
DH	deklarácia <i>Dignitatis humanæ</i> , 7. decembra 1965 (AAS 58 [1966] 929 – 946)
DS	DENZINGER-SCHÖNMETZER, <i>Enchiridion Symbolorum Definitionum et Declarationum de rebus fidei et morum</i> , ed. 33, 1965
EI 1968	<i>Enchiridion indulgentiarum</i> . Normæ et concessionēs, 29. júna 1968
EI 1986	<i>Enchiridion indulgentiarum</i> . Normæ et concessionēs, 18. mája 1986
GS	pastorálna konštitúcia <i>Gaudium et spes</i> , 7. decembra 1966 (AAS 58 [1966] 1025 – 1120)
ID	PAVOL VI., apoštolská konštitúcia <i>Indulgentiarum doctrina</i> , 1. januára 1967 (AAS 59 [1967] 5 – 24)
IFI	SPA, dekrét <i>In fere innumeris</i> , 20. júla 1942 (AAS 34 [1942] 240)
kán.	kánon
KKC	<i>Katechismus Katolíckej cirkvi</i> , 15. augusta 1997
LG	dogmatická konštitúcia <i>Lumen gentium</i> , 21. novembra 1964 (AAS 57 [1965] 5 – 71)
LH	<i>Officium ex decreto Sacrosancti Œcumenici Concilii Vaticani II instauratum auctoritate Pauli PP. VI promulgatum</i> , <i>Liturgia Horarum iuxta Ritus Romanum</i> (<i>Liturgia hodín</i>), 7. apríla 1985
m. p.	<i>Motu proprio datae</i> (apoštolský list vydaný z vlastného podnetu)
MR	<i>Missale Romanum ex decreto Sacrosancti Œcumenici Concilii Vaticani II instauratum auctoritate Pauli PP. VI promulgatum</i> (Rímsky misál), 27. marca 1975
n., nn.	norma, normæ (norma, normy)
OT	dekrét <i>Optatam totius</i> , 28. októbra 1965 (AAS 58 [1966] 713 – 727)
PA	<i>Pænitentiaria Apostolica</i> (Apoštolská penitenciária)

Pæn.	PAVOL VI., apoštolská konštitúcia <i>Pænitemini</i> , 17. februára 1966 (AAS 58 [1966] 177 – 198)
PB	JÁN PAVOL II., apoštolská konštitúcia <i>Pastor bonus</i> , 28. júna 1988 (AAS 80 [1988] 841 – 912)
PG	MIGNE J. P., <i>Patrologia Græca</i>
PL	MIGNE J. P., <i>Patrologia Latina</i>
Resp.	Responsum / responsio (odpoveď)
REU	PAVOL VI., apoštolská konštitúcia <i>Regimini Ecclesiæ Universæ</i> , 15. augusta 1967 (AAS 59 [1967] 885 – 928)
SC	konštitúcia <i>Sacrosanctum concilium</i> , 4. decembra 1963 (AAS 56 [1964] 97 – 134)
SCR	<i>Sacra Congregatio Rituum</i> (Posvätná kongregácia obradov)
SPA	<i>Sacra Pænitentiaria Apostolica</i> (Posvätná apoštolská penitenciária)
tab.	tabularium
udel.	udelenie
Vg.	Vulgáta
všeob.	všeobecný

Skratky vzťahujúce sa na knihy Svätého písma sú použité takým spôsobom, ako je to v typickom vydaní Neovulgáty.

PREDBEŽNÉ POZNÁMKY

1. Prvým vydaním *Enchiridionu odpustkov*, ktoré vyšlo v júni 1968, bola naplnená Norma 13 Apoštolskej konštitúcie *Indulgentiarum doctrina*: „*Enchiridion odpustkov* bude revidovaný takým spôsobom, aby odpustkami boli obdarené iba tie zvlášť významné modlitby a skutky nábožnosti, lásky a pokánia.“

V nasledujúcich vydaniach, vrátane tohto, sa Apoštolská penitenciária postarala o jasnejšie znenie textu, o úpravu niektorých jeho miest menšieho významu podľa požiadaviek kritickej metódy a o pripojenie niektorých dodatkov.

2. V tomto ohľade sa za významné považujú tie modlitby a úkony, ktoré sa ukazujú – v súlade s tradíciou a premenlivými časovými okolnosťami – za osobitne vhodné nielen nato, aby veriacim pomáhali zadostučiniť za tresty, ktoré im prináležia za ich hriechy, ale taktiež a predovšetkým nato, aby v nich prebúdali vrúcnejšiu lásku. To je princíp, o ktorý sa opiera náležité zrevidovanie záležitosti odpustkov.¹

3. V súlade s tradíciou účasť na svätej omši a na sviatostiach nie je obdarená odpustkami, pretože ony samy majú vzhľadom na „posvätenie a očisťovanie“² jedinečnú účinnosť.

Pokiaľ sa vo zvláštnych prípadoch (napríklad prvé sväté prijímanie, primičná omša novovysväteného kňaza, svätá omša pri príležitosti ukončenia eucharistického kongresu) udeľujú odpustky, potom sa ich udelenie nevzťahuje na účasť na svätej omši ako takej alebo na prijatie sviatostí, ale sa skôr vzťahuje práve na tú mimoriadnu okolnosť, ktorá sprevádza účasť na svätej omši a na sviatostiach. Odpustky teda podnecuje a odmeňuje: zvýšené úsilie o nábožnosť,

¹ Porov. *Príhovor Pavla VI. ku kolégiu kardinálov a k rímskej kúrii*, 23. decembra 1966 (AAS 59 [1967] 57).

² Porov. ID 11.

ktoré je charakteristické pre takéto príležitosti; dobrý príklad, ktorý sa takýmto konaním dáva iným; úcta voči Najsvätejšej Eucharistii a kňazstvu, ktorá sa týmto spôsobom prejavuje.

V súlade s tradíciou sú však obdarené odpustkami rôzne súkromné i verejné úkony nábožnosti, skutky lásky a kajúcnosti, ktorým sa v našom čase prikladá väčšia dôležitosť.

Všetky tieto úkony obdarené odpustkami, ako aj každý dobrý skutok alebo akékoľvek trpezlivé znášanie utrpenia však rozhodne nie sú oddelené od svätej omše a od sviatostí, ktoré predstavujú hlavné zdroje posvätenia a očisťovania.³ Veď dobré skutky a utrpenie predstavujú osobitnú obeť veriacich, ktorá sa pripája k tej Kristovej v eucharistickej obete.⁴ Svätá omša i sviatosti však taktiež vedú veriacich k tomu, že si plnia svoje povinnosti tak, aby sa v živote pridržali sviatosti [krstu], „ktorú s vierou prijali“⁵. Napokon, svedomité plnenie povinností v každodennom živote lepšie disponuje ducha veriacich, aby sa s úžitkom zúčastňovali na omši a sviatostiach.⁶

4. Pokiaľ ide o nábožnú úctu k posvätným predmetom, väčší dôraz sa kladie na úkon veriaceho (*operi operantis*). Z tohto dôvodu, namiesto dlhého zoznamu nábožných úkonov (*opus operatum*), ktoré sú viac-menej vzdialené od každodenného života kresťana, predkladá sa tu pomerne malý počet udelení,⁷ ktoré účinnejšie vedú veriaceho k tomu, aby sa usiloval prežívať svoj život svätejšie a horlivejšie a tým by odstraňoval „nesúlady vyskytujúci sa u mnohých medzi vierou, ktorú vyznávajú, a ich každodenným životom, ... spojaci svoje ľudské, rodinné, profesionálne,

³ ID 11.

⁴ Porov. LG 34.

⁵ Porov. *Rímsky misál, Modlitba v pondelok vo Veľkonočnej oktáve*.

⁶ Porov. SC 9 – 13.

⁷ Porov. nižšie, najmä všeobecné udelenia odpustkov I – IV, s. 39 – 49.

vedecké a technické úsilie v jediné životnú syntézu s náboženskými hodnotami, pod ktorých najvyšším vedením sa všetko uvádza do súladu na Božiu slávu“.⁸

Apoštolská penitenciária sa preto usiluje klásť väčší dôraz na kresťanský život a snaží sa vo veriacich skôr prebúdzat ducha modlitby a pokánia a viesť ich k rozvíjaniu teologálnych „božských“ čností, než aby opakovali formuly a rôzne praktiky.

5. V tomto *Enchiridione* sa pred uvedením rôznych udelení predkladajú Normy vybrané zväčša z Apoštolskej konštitúcie *Indulgentiarum doctrina*, ďalej z *Kódexu kánonického práva*, ako aj z iných predpisov. Aby sa v tejto veci predišlo vzniku prípadných pochybností, je naozaj užitočné súhrnne a usporiadane predložiť všetky ustanovenia, ktoré ohľadom odustkov v súčasnosti platia.

6. V *Enchiridione* sú najskôr uvedené štyri všeobecnejšie udelenia, ktoré by mali takpovediac prežiarť Božím svetlom celý každodenný kresťanský život.

Na úžitok a poučenie veriacich je každé z týchto štyroch všeobecných udelení doplnené niektorými odkazmi, ktoré jasne vyjadrujú, že jednotlivé udelenia sú celkom v súlade s duchom evanjelia i s duchom obnovy, ktorú začal Druhý vatikánsky koncil.

7. Potom nasleduje zoznam udelení týkajúcich sa niektorých úkonov nábožnosti. Ich počet je obmedzený, pretože mnohé z nich sú už obsiahnuté vo všeobecných udeleniach. Pokiaľ ide o texty modlitieb, zdalo sa vhodné uviesť iba tie najrozšírenejšie. Kompetentné biskupské zhromaždenia nech sa postarajú, aby vydania *Enchiridionu* v národných jazykoch boli obohatené o ďalšie texty modlitieb, ktoré sú

⁸ Porov. GS 43.

užitočné pre rozvoj nábožnosti a ktoré sú veriacim vzácne, pretože sa v nich odzrkadľuje miestna tradícia.

8. K *Enchiridionu* je pripojený dodatok, ktorý obsahuje stručný zoznam vzývaní a taktiež text apoštolskej konštitúcie *Indulgentiarum doctrina*.

NORMY O ODPUSTKOCH

Norma 1*

Odpustky sú odpustením časného trestu pred Bohom za hriechy už odpustené z hľadiska viny, ktoré náležite disponovaný veriaci za istých a určených podmienok dosahuje pomocou Cirkvi, ktorá ako služobníčka vykúpenia svojou mocou rozdáva a udeľuje poklad zadostučinení Krista a svätých.

Norma 2

Odpustky sú čiastočné alebo úplné podľa toho, či od časného trestu, ktorý treba odpykať za hriechy, oslobodzujú čiastočne alebo úplne.

Norma 3

Každý veriaci môže tak čiastočné, ako aj úplné odpustky získať buď pre seba, alebo venovať za zosnulých na spôsob príhovoru.

Norma 4

Veriacemu, ktorý aspoň so skrušeným srdcom vykoná úkon obdarený čiastočnými odpustkami, vďaka jeho vykonaniu sa udeľuje pomocou Cirkvi ďalšie také isté odpustenie časného trestu.

* Nasledujúce poznámky sú očíslované podľa jednotlivých noriem alebo ich súčastí. (pozn. prekl.)

1 CIC 1917, kán. 911; ID, č. 1; EI 1968, č. 1; CIC 1983, kán. 992; EI 1986, č. 1.

2 ID, n. 2; EI 1968, č. 2; CIC 1983, kán. 993; EI 1986, č. 2.

3 CIC 1917, kán. 930; ID, n. 3; EI 1968, č. 3 – 4; CIC 1983, kán. 994; EI 1986, č. 3 – 4.

4 ID, n. 5; EI 1968, č. 6; EI 1986, č. 5.

Norma 5

- § 1 Okrem najvyššej autority Cirkvi môžu odpustky udeľovať len tí, ktorým túto moc priznáva právo alebo im ju udelil Rímsky veľkňaz.
- § 2 Žiadna autorita nižšia než Rímsky veľkňaz nemôže iným zveriť moc udeľovať odpustky, ak jej to Apoštolský stolec výslovne nedovolil.

Norma 6

Všetko, čo sa týka udeľovania a praxe odpustkov, je v Rímskej kúrii zverené výlučne Apoštolskej penitenciárii, pri neporušení práva Kongregácie pre náuku viery preskúmať to, čo sa vzťahuje na dogmatickú náuku ohľadne odpustkov.

Norma 7

Eparchiálni a diecézni biskupi i tí, ktorí sú im podľa práva postavení na roveň, aj keď nemajú biskupské svätenie, od začiatku svojej pastoračnej služby môžu:

1. udeľovať čiastočné odpustky na vlastnom území všetkým veriacim a rovnako mimo vlastného územia všetkým veriacim patriacim pod ich právomoc;
2. vo vlastnej eparchii alebo diecéze podľa predpísanej formuly udeliť pápežské požehnanie spojené s úplnými odpustkami, a to trikrát do roka, na slávnosti alebo sviatky podľa vlastného výberu, i keby na svätej omši iba asistovali. Toto požehnanie sa udeľuje na konci

5, § 1 CIC 1917, kán. 912; EI 1968, č. 8; CIC 1983, kán. 995 § 1; EI 1986, č. 7.

5, § 2 CIC 1917, kán. 913; EI 1968, č. 10, 1; CIC 1983, kán. 995 § 2; EI 1986, č. 9.

6 AP 4 – 5; REU 113; EI 1968, č. 9; EI 1986, č. 8; PB 120.

7, 1 CIC 1917, kán. 349 § 2, 2; IFI 1; CS, kánony 396 § 2, 2.; 364 § 3, 3.; 367 § 2, 1.; 391; EI 1968, č. 11 § 1; EI 1986, č. 10, 1.

7, 2 CIC 1917, kán. 914; IFI 1; EI 1968, č. 11 § 2; CE, 1122 – 1126; EI 1986, č. 10, 2.

svätej omše namiesto zvyčajného požehnania, a to podľa predpisu príslušného biskupského ceremoniálu.

Norma 8

Metropolití môžu udeľovať čiastočné odpustky v sufragánnych eparchiách a diecézach rovnako ako na vlastnom území.

Norma 9

§ 1 Patriarchovia môžu na jednotlivých miestach svojho patriarchátu, hoci aj vyňatých, v kostoloch svojho obradu aj mimo hraníc patriarchátu a kdekkoľvek pre veriach svojho obradu:

1. udeľovať čiastočné odpustky;
2. udeľovať pápežské požehnanie spojené s úplnými odpustkami podľa predpisu trikrát do roka a okrem toho aj vtedy, keď nastane nejaká okolnosť náboženskej povahy, ktorá pre dobro veriach vyžaduje úplné odpustky.

§ 2 Tá istá právomoc prináleží aj väčším arcibiskupom.

Norma 10

Kardináli Svätej rímskej cirkvi majú právomoc kdekkoľvek udeľovať čiastočné odpustky, ktoré môžu získať iba v danej chvíli prítomní jednotlivo.

8 CIC 1917, kán. 274, 2; SPA, dekr. 20. júl 1942, č. 2; CS, kánony 319, 6.; 320 § 1, 4.; EI 1968, č. 12; EI 1986, č. 11.

9, § 1 1 CS, kán. 283, 4; EI 1968, č. 13; EI 1986, č. 12.

9, § 2 CS, kán. 326 § 1, 10; EI 1968, č. 13; EI 1968, č. 12.

10 CIC 1917, kán. 239 § 1, 24; CS, kán. 185 § 1, 24; EI 1968, č. 14; EI 1986, č. 13.

Norma 11

- § 1 Aby bolo dovolené vydať *Enchiridion indulgentiarum* v ktoromkoľvek jazyku, je potrebné výslovné povolenie Apoštolského stolca.
- § 2 Všetky ostatné knihy, listy i iné spisy, ktoré obsahujú udelenia odpustkov, sa nemajú vydávať bez povolenia hierarchu alebo miestneho ordinára.

Norma 12

Podľa úmyslu najvyššieho veľkňaza udelenia odpustkov, ktoré sa týkajú všetkých veriacich, nadobúdajú platnosť jedine potom, čo príslušné autentické dokumenty preverila Apoštolská penitenciária.

Norma 13

Odpustky viazané na deň nejakého liturgického slávenia sa prekladajú na ten deň, na ktorý bola legitímne preložená slávnosť alebo spojené vonkajšie liturgické slávenie.

Norma 14

Ak sa na získanie odpustkov, ktoré sú viazané na určitý deň, požaduje návšteva určitého kostola alebo kaplnky, potom sa táto návšteva môže konať od poludnia predchádzajúceho dňa do polnoci určeného dňa.

Norma 15

Veriaci môže získať odpustky, keď nábožne používa niektorý z nasledujúcich a náležite požehnaných náboženských

11, § 1 CIC 1917, kán. 1388 § 2; EI 1968, č. 15 § 2; EI 1986, č. 14 § 2.

11, § 2 CIC 1917, kán. 1388 § 1; EI 1968, č. 15 § 1; CIC 1983, kán. 826 § 3; EI 1986, č. 14 § 1.

12 CIC 1917, kán. 920; EI 1968, č. 16; EI 1986, č. 15.

13 CIC 1917, kán. 922; EI 1968, č. 17; EI 1986, č. 16.

14 CIC 1917, kán. 923; EI 1968, č. 18; EI 1986, č. 17.

15 ID, n. 17; EI 1968, č. 19; EI 1986, č. 18.

predmetov (devocionálií), totiž: krucifix (kríž s Ukrižovaným) alebo kríž, ruženec, škapuliar, medailu.

Norma 16

- § 1 Odpustky viazané k návšteve určitého kostola alebo kaplnky nezanikajú, ak bola budova zničená a opätovne do päťdesiatich rokov obnovená s rovnakým titulom na tom istom mieste alebo približne na tom istom mieste.
- § 2 Odpustky spojené s používaním určitého predmetu slúžiaceho na nábožné ciele zanikajú jedine vtedy, keď bol tento predmet zničený alebo odpredaný.

Norma 17

- § 1 Aby bol niekto schopný získať odpustky, musí byť pokrstený, neexkomunikovaný a v stave milosti aspoň pri ukončení predpísaných úkonov.
- § 2 Aby ich však schopný subjekt získal, musí mať aspoň všeobecný úmysel dosiahnuť ich a uložené úkony splniť v stanovenom čase a nariadeným spôsobom podľa znenia udelenia.

Norma 18

- § 1 Úplné odpustky možno získať iba raz za deň. Čiastočné odpustky však možno získať viackrát v tom istom dni.

16, § 1 CIC 1917, kán. 924 § 1 a kán. 75; EI 1968, č. 20 § 1; CIC 1983, kán. 78 § 3; EI 1986, č. 19 § 1.

16, § 2 CIC 1917, kán. 924 § 2 a kán. 75; EI 1968, č. 20 § 2; CIC 1983, kán. 78 § 3; EI 1986, č. 19 § 2.

17, § 1 CIC 1917, kán. 925 § 1; EI 1968, č. 22 § 1; CIC 1983, kán. 996 § 1; EI 1986, č. 20 § 1.

17, § 2 CIC 1917, kán. 925 § 2; EI 1968, č. 22 § 2; CIC 1983, kán. 996 § 2; EI 1986, č. 20 § 2.

18, § 1 CIC 1917, kán. 928; ID, n. 6; EI 1968, č. 24 § 1 a 3; EI 1986, č. 21 § 1 a 3.

- § 2 Veriaci však môže získať úplné odpustky v hodine smrti (*in articulo mortis*), aj keby v ten istý deň už získal iné úplné odpustky.

Norma 19

Predpísaný úkon na získanie úplných odpustkov spojených s kostolom alebo kaplnkou spočíva v nábožnej návšteve týchto posvätných miest, v ktorých sa prednesie Modlitba Pána a Vyznanie viery (*Otče náš* a *Verím v Boha*), ak však nie je v udelení stanovené niečo iné.

Norma 20

- § 1 Na získanie úplných odpustkov je nutné vykonať úkon, ktorý je odpustkami obdarený, a splniť ďalšie tri podmienky: sviatostná spoveď, eucharistické prijímanie a modlitba na úmysel najvyššieho veľkňaza. Okrem toho sa vyžaduje úplné vylúčenie náklonnosti (pripútanosti) k akémukoľvek hriechu, aj k všednému.
- § 2 Na základe jednej sviatostnej spovede možno získať viac úplných odpustkov, zatiaľ čo na základe jedného svätého prijímania a jednej modlitby na úmysel najvyššieho veľkňaza možno získať iba jedny úplné odpustky.
- § 3 Tri podmienky na získanie úplných odpustkov možno splniť počas viacerých dní pred alebo po vykonaní predpísaného odpustkového úkonu. Je však vhodné, aby sväté prijímanie a modlitba na úmysel najvyššieho veľkňaza sa vykonali v ten istý deň ako odpustkový úkon.
- § 4 Ak chýba plná vnútorná dispozícia alebo nie je úplne vykonaný požadovaný odpustkový úkon, alebo nie sú

18, § 2 *ID*, n. 18; *EI* 1968, č. 24 § 2; *EI* 1986, č. 21 § 2.

19 *ID*, n. 16; *EI* 1968, č. 25; *EI* 1986, č. 22.

20, § 1 *ID*, n. 7; *EI* 1968, č. 26; *EI* 1986, č. 23 § 1.

20, § 2 *ID*, n. 9; *EI* 1968, č. 28; *EI* 1986, č. 23 § 2.

20, § 3 *ID*, n. 8; *EI* 1968, č. 27; *EI* 1986, č. 23 § 3.

20, § 4 *ID*, n. 7, na konci; *EI* 1968, č. 26, na konci; *EI* 1986, č. 23 § 4.

splnené tri podmienky na získanie úplných odpustkov, potom pôjde iba o čiastočné odpustky, pri zachovaní normy č. 24 a č. 25 ohľadom osôb, ktorých hatia zákonné prekážky.

- § 5 Podmienke modlitby na úmysel najvyššieho veľkňaza sa naplno zadostučiní, keď sa na jeho úmysel recituje jeden *Otčenáš* a jeden *Zdravas'*. Jednotliví veriaci však môžu slobodne recitovať ktorúkoľvek inú modlitbu podľa im vlastnej zbožnosti a oddanosti.

Norma 21

- § 1 Odpustky nie je možné získať prostredníctvom skutku, ktorý sa musí vykonať podľa zákona alebo príkazu, iba ak by v udelení odpustkov bolo výslovne povedané niečo iné.
- § 2 Avšak ten, kto vykoná nejaký odpustkami obdarovaný skutok, ktorý mu bol uložený ako sviatostné pokánie, môže súčasne zadostučiniť sviatostnému pokániu a zároveň aj získať odpustky.
- § 3 Rovnako aj členovia inštitútov zasväteného života a spoločností apoštolského života môžu získať odpustky prostredníctvom modlitieb a nábožných úkonov, ktoré musia obetovať alebo vykonávať na základe vlastných rehoľných pravidiel alebo ustanovení, alebo iným spôsobom podľa predpisu.

Norma 22

Odpustky, ktoré sa viažu na recitovanie určitej modlitby, možno získať recitovaním tejto modlitby v ktoromkoľvek

20, § 5 *ID*, n. 10; *EI* 1968, č. 29; *EI* 1986, č. 23 § 5.

21, § 1 *CIC* 1917, kán. 932; *EI* 1968, č. 31; *EI* 1986, č. 24.

21, § 2 *CIC* 1917, kán. 932; *EI* 1968, č. 31; *EI* 1986, č. 24.

21, § 3 *PA, Responsio ad propositum dubium*, 1. júla 1992 (*AAS* 84 [1992] 935).

22 *CIC* 1917, kán. 934 § 2; *EI* 1968, č. 32; *EI* 1986, č. 25.

jazyku, jej verzia však má byť schválená kompetentnou cirkevnou autoritou.

Norma 23

Na získanie odpustkov viazaných na recitovanie určitej modlitby stačí, keď je táto modlitba recitovaná striedavo s niekým iným alebo keď človek sleduje v mysli, ako ju recituje niekto iný.

Norma 24

Spovedníci môžu zameniť predpísaný úkon i okolnosti na jeho naplnenie, a to v prípade tých, ktorých hatia zákonné prekážky.

Norma 25

Okrem toho, hierarchovia alebo miestni ordinári môžu udeliť možnosť získať úplné odpustky bez aktuálnej spovede alebo prijímania tým veriacim, nad ktorými podľa normy práva vykonávajú autoritu, ak sa títo nachádzajú na miestach, kde nemôžu vôbec alebo s ťažkosťou prísť k spovedi alebo k prijímaniu, avšak pod podmienkou, že majú skrúsené srdce a urobia si predsavzatie, že tieto sviatosti príjmu, len čo im to bude možné pri prvej príležitosti.

Norma 26

Nepočujúci a nemí môžu získať odpustky spojené s verejnými modlitbami, ak spolu s ostatnými veriacimi modliacimi sa na tom istom mieste zbožne pozdvihnú myseľ k Bohu; a ak ide o súkromné modlitby, stačí, aby sa ich modlili v mysli alebo ich vyjadrili znakmi alebo aspoň pohybom očí.

23 CIC 1917, kán. 934 § 3; EI 1968, č. 33; EI 1986, č. 26.

24 CIC 1917, kán. 935; EI 1968, č. 34; EI 1986, č. 27.

25 ID, n. 11; EI 1968, č. 35; EI 1986, č. 28.

26 CIC 1917, kán. 936; EI 1968, č. 36; EI 1986, č. 29.

ŠTYRI
VŠEOBECNEJŠIE
UDELENIA

ÚVOD

1. Predovšetkým sa predkladajú štyri udelenia odpustkov, ktoré veriaceho pohýňajú k tomu, aby úkony, ktorými sa akoby naplňa jeho každodenný život,¹ prenikal kresťanským duchom a aby sa vo svojom bežnom konaní usiloval o dokonalosť lásky.²
2. Štyri udelenia majú skutočne všeobecnejšiu povahu a každé z nich zahŕňa väčší počet skutkov toho istého druhu. Predsa však nie všetky tieto skutky sú obdarené odpustkami. Tieto totiž prináležia jedine tým skutkom, ktoré sú vykonané osobitným spôsobom a duchom.

A tak prvým udelením, ktoré znie: „Čiastočné odpustky sa udeľujú veriacemu, ktorý pri plnení svojich povinností a pri znášaní ťažkostí života s pokornou dôverou pozdvihuje myseľ k Bohu a pripája k tomu, hoci len vo svojej mysli, nejaké nábožné vzývanie“, sú obdarované odpustkami jedine tie úkony, ktorými kresťan pri plnení svojich povinností a pri znášaní ťažkostí života pozdvihuje myseľ k Bohu uvedeným spôsobom. Kvôli ľudskej slabosti však takéto osobitné úkony nie sú časté.

Ak by bol niekto taký snaživý a horlivý, žeby viaceré chvíle dňa vyplnil takými úkonmi, potom by si on sám na základe spravodlivosti zasluhoval nielen rozhojnenie milosti, ale taktiež väčšie odpustenie trestu a vďaka svojej láske by mohol hojnejšie pomôcť duším v očistci.

Podobným spôsobom možno uvažovať aj o ďalších troch udeleniach.

¹ Porov. 1 Kor 10, 31; Kol 3, 17; AA 2 – 4, 13.

² Porov. LG 39, 40 – 42.

3. Je zrejmé, že tieto štyri udelenia sú v súlade s evanjeliom a náukou Cirkvi, ako ju vynikajúcim spôsobom vyjadril Druhý vatikánsky koncil. Preto k jednotlivým udeleniam sa na úžitok veriacich prikladajú niektoré vybrané úryvky zo Svätého pásma a z dokumentov toho istého koncilu.

UDELENIA

I.

Čiastočné odpustky sa udeľujú veriacemu, ktorý pri plnení svojich povinností a pri znášaní ťažkostí života s pokornou dôverou pozdvihuje myseľ k Bohu a pripája k tomu, hoci len vo svojej mysli, nejaké nábožné vzývanie.¹

Toto prvé udelenie vedie veriacich k tomu, aby plnili Pánov príkaz: „Treba sa stále modliť a neochabovať,“² a zároveň k tomu, aby vykonávali svoje povinnosti takým spôsobom, že pritom zachovávajú a prehĺbia svoje zjednotenie s Kristom.

Zámer, ktorý Cirkev sleduje udelením tohto druhu odpustkov, sa jedinečným spôsobom odráža v nasledujúcich úryvkoch zo Svätého písma:

„Proste a dostanete! Hľadajte a nájdete! Klopte a otvoria vám! Lebo každý, kto prosí, dostane, a kto hľadá, nájde, a kto klope, tomu otvoria.“³

„Bďte a modlite sa, aby ste neprišli do pokušenia!“⁴

„Dávajte si pozor, aby vaše srdcia neotťaželi... starosťami o tento život... Preto bďte celý čas a modlite sa.“⁵

„Vytrvalo sa zúčastňovali na učení apoštolov a na bratskom spoločenstve, na lámaní chleba a na modlitbách.“⁶

¹ Porov. SPA, dekrét *Pia oblatio quotidiani laboris Indulgentiis ditatur*, 25. novembra 1961 (AAS 53 [1961] 827); dekrét *Pia oblatio humani doloris Indulgentiis ditatur*, 4. júna 1962 (AAS 54 [1962] 475); EI 1968 a 1986, všeob. udel. I.

² Lk 18, 1.

³ Mt 7, 7 – 8.

⁴ Mt 26, 41.

⁵ Lk 21, 34. 36.

⁶ Sk 2, 42.

„V nádeji sa radujte, v súžení buďte trpezliví, v modlitbe vytrvalí.“⁷

„Či teda jete, či pijete, či čokoľvek iné robíte, všetko robte na Božiu slávu.“⁸

„Vo všetkých modlitbách a prosbách sa modlite v každom čase v Duchu! A v ňom vytrvalo bdejte a proste za všetkých svätých!“⁹

„A všetko, čokoľvek hovoríte alebo konáte, všetko robte v mene Pána Ježiša a skrze neho vzdávajte vďaky Bohu Ot-covi.“¹⁰

„V modlitbe buďte vytrvalí; bdejte pri nej a vzdávajte vďa-ky!“¹¹

„Bez prestania sa modlite, pri všetkom vzdávajte vďaky.“¹²

V dokumentoch Druhého vatikánskeho koncilu čítame:

„A tak všetci veriaci v Krista sa budú deň čo deň čoraz väčší posväcovať vo svojich životných podmienkach, po-vinnostiach a okolnostiach pomocou všetkých týchto vecí, ak ich prijímajú s vierou z rúk nebeského Otca a spolupracujú s Božou vôľou, prejavujúc všetkým v časej službe lásku, kto-rou Boh miluje svet.“¹³

„Tento život dôverného spojenia s Kristom sa udržiava v Cirkvi duchovnými prostriedkami... Tieto prostriedky majú laici používať tak, aby pri riadnom plnení svetských povin-ností v bežných podmienkach života nestrácali svoje životné spojenie s Kristom, lež aby ho trvalo prehlbovali podľa Bo-žej vôle... Ani starosť o rodinu, ani iné svetské povinnosti nemajú byť vylúčené z ich spôsobu duchovného života, ako

⁷ Rim 12, 12.

⁸ 1 Kor 10, 31.

⁹ Ef 6, 18.

¹⁰ Kol 3, 17.

¹¹ Kol 4, 2.

¹² 1 Sol 5, 17 – 18.

¹³ LG 41.

hovorí apoštol Pavol: „... *čokoľvek hovoríte alebo konáte, všetko robte v mene Pána Ježiša a skrze neho vzdávajte vdaky Bohu Otcovi*“¹⁴ ¹⁵

„Nesúladi... medzi vierou, ktorú vyznávajú, a ich každodenným životom, treba zarátať medzi najvážnejšie bludy našej doby... Nech sa teda nestavajú pomýlene proti sebe profesionálna a sociálna činnosť na jednej strane a náboženský život na strane druhej... Nech sa kresťania skôr tešia podľa príkladu Krista, ktorý bol remeselníkom, že môžu vykonávať všetku pozemskú činnosť, spojaci svoje ľudské, rodinné, profesionálne, vedecké a technické úsilie v jedinú životnú syntézu s náboženskými hodnotami, pod ktorých najvyšším vedením sa všetko uvádza do súladu na Božiu slávu.“¹⁶

II.

Čiastočné odpustky sa udeľujú veriacemu, ktorý vedený duchom viery a s milosrdným srdcom dáva seba samého alebo i svoj majetok v službe bratom trpiacim núdzou.¹⁷

*Toto udelenie vedie veriaceho, aby podľa Kristovho príkladu*¹⁸ čím častejšie konal skutky lásky a milosrdenstva.

Nie všetky skutky lásky sú však obdarené odpustkami, ale iba tie, ktoré sú vykonané „v službe bratom trpiacim núdzou“, ktorými sú tí, čo potrebujú jedlo či odev pre telo, alebo poučenie či útechu pre dušu.

„Lebo som bol hladný a dali ste mi jesť; bol som smädný a dali ste mi piť; bol som pocestný a pritúlili ste ma; bol som

¹⁴ Kol 3, 17.

¹⁵ AA 4.

¹⁶ GS 43.

¹⁷ Porov. SPA, *Indulgentiæ apostolicæ* (AAS 55 [1963] 657 – 659); EI 1968 a 1986, všeob. udel. II.

¹⁸ Porov. Jn 13, 15; Sk 10, 38.

nahý a priodeli ste ma; bol som chorý a navštívili ste ma; bol som vo väzení a prišli ste ku mne... Veru, hovorím vám: Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili.“¹⁹

„Nové prikázanie vám dávam, aby ste sa milovali navzájom. Aby ste sa aj vy vzájomne milovali, ako som ja miloval vás. Podľa toho spoznajú všetci, že ste moji učeníci, ak sa budete navzájom milovať.“²⁰

„Kto teda dáva, nech dáva nezištne... Kto preukazuje milosrdenstvo, nech to robí radostne... Milujte sa navzájom bratskou láskou, predbiehajte sa vzájomne v úctivosti, v horlivosti neochabujte, buďte vrúcneho ducha, slúžte Pánovi... Majte účasť na potrebách svätých, buďte pohostinní.“²¹

„A keby som rozdal celý svoj majetok ako almužnu, a lásky by som nemal, nič by mi to neosožilo.“²²

„Kým teda máme čas, robme dobre všetkým, ale najmä členom rodiny veriacich.“²³

„Žite v láske tak, ako aj Kristus miluje nás!“²⁴

„Veď vás sám Boh poučil, aby ste sa milovali navzájom.“²⁵

„Bratská láska nech trvá.“²⁶

„Čistá a nepoškvrnená nábožnosť pred Bohom a Otcom je: navštevovať sirotu a vdovu v ich tiesni a zachovať sa nepoškvrneným od tohto sveta.“²⁷

„Poslušnosťou pravde ste si očistili duše, aby ste mali bratskú lásku bez pokrytectva. Preto sa zo srdca navzájom vrúčne milujte!“²⁸

¹⁹ Mt 25, 35 – 36. 40; porov. tiež Tob 4, 7 – 8; Iz 58, 7.

²⁰ Jn 13, 34 – 35.

²¹ Rim 12, 8. 10 – 11. 13.

²² 1 Kor 13, 3.

²³ Gal 6, 10.

²⁴ Ef 5, 2.

²⁵ 1 Sol 4, 9.

²⁶ Hebr 13, 1.

²⁷ Jak 1, 27; porov. Jak 2, 15 – 16.

²⁸ 1 Pt 1, 22.

„Napokon buďte všetci jednomyselní, súcitní, bratsky sa milujte! Buďte milosrdní a pokorní! Neodplácajte sa zlým za zlé alebo zlorečením za zlorečenie, ale naopak, žehnajte, lebo ste povolani, aby ste dostali dedičstvo požehnaní.“²⁹

„Vynaložte všetko úsilie na to, aby ste... pripojili... k nábožnosti bratskú náklonnosť a k bratskej náklonnosti lásku.“³⁰

„Ak má niekto pozemský majetok a vidí brata v núdzi a srdce si pred ním zatvorí, ako v ňom môže ostávať Božia láska? Deti moje, nemilujme len slovom a jazykom, ale skutkom a pravdou.“³¹

V dokumentoch Druhého vatikánskeho koncilu čítame:

„Všade, kde chýba pokrm, nápoj, šatstvo, príbytok, lieky, práca, vzdelanie, prostriedky potrebné na skutočne ľudský život, kde niekoho sužujú protivenstvá alebo choroby, kde niekto trpí vo vyhnanstve alebo vo väzení, tam má kresťanská láska hľadať a nájsť trpiacich, má im s obetavou starostlivosťou prinášať útechu a poskytovaním pomoci úľavu... Aby táto charitatívna činnosť bola naozaj bezúhonná a tak sa aj prejavovala, treba vidieť v blížnom Boží obraz, na ktorý je stvorený, a Krista Pána, lebo v skutočnosti jemu sa venuje to, čo sa dáva biednemu.“³²

„Pretože skutky lásky a milosrdenstva sú skvelým svedectvom kresťanského života, apoštolská výchova má viesť aj k ich praktizovaniu, aby sa veriaci od detstva priúčali spolučítiť s bratmi a veľkodušne im pomáhať v núdzi.“³³

„Kresťania, pamätajúc na Pánove slová: *„Podľa toho spoznajú všetci, že ste moji učeníci, ak sa budete navzájom milovať“*,³⁴ si nemôžu nič želať vrúcnejšie, ako čoraz veľkodušnejšie a účinnejšie

²⁹ 1 Pt 3, 8 – 9.

³⁰ 2 Pt 1, 5. 7.

³¹ 1 Jn 3, 17 – 18.

³² AA 8.

³³ AA 31 c).

³⁴ Jn 13, 35.

slúžiť ľuďom svojich čias... Otec totiž chce, aby sme vo všetkých ľuďoch uznávali a slovom i skutkom účinne milovali Krista, svojho Brata.“³⁵

III.

Čiastočné odpustky sa udeľujú veriacemu, ktorý sa v duchu kajúcnosti dobrovoľne zrieka niečoho, čo je dovolené a čo mu je vzácne.³⁶

*Toto ustanovenie má nemalý význam práve v súčasnej dobe, v ktorej – okrem zákona o pôste od mäsitých pokrmov, inak skutočne mierneho – je navyše žiaduce, aby veriaci boli povzbudzovaní ku konaniu kajúcich skutkov.*³⁷

*Veriaci je takto vedený, aby sa krotením svojich vášní učil ovládať vlastné telo, a tak sa pripodobňovať chudobnému a trpezlivému Kristovi.*³⁸

*Zriekanie bude natoľko zdokonalené, nakoľko bude spojené s láskou, podľa slov svätého Leva Veľkého: „Venujme čnosti to, čo sme ubrali slasti. Pôst toho, kto sa postí, nech sa stane pokrmom pre chudobných.“*³⁹

„Kto chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba, vezme každý deň svoj kríž a nasleduje ma.“⁴⁰

„Ak nebudete robiť pokánie, všetci zahyniete podobne.“⁴¹

„Ak Duchom umŕtvujete skutky tela, budete žiť.“⁴²

³⁵ GS 93.

³⁶ EI 1968 a 1986, všeob. udel. III.

³⁷ Porov. *Pænitemini*, III, c.

³⁸ Porov. Mt 8, 20; 16, 24.

³⁹ *Sermo* 13 (alias 12) – *De ieiunio decimi mensis*, 2 (PL 54, 172).

⁴⁰ Lk 9, 23; porov. Lk 14, 27.

⁴¹ Lk 13, 5; porov. Lk 13, 3.

⁴² Rim 8, 13.

„Ale ak sme deti, sme aj dedičia: Boží dedičia a Kristovi spoludedičia; pravda, ak s ním trpíme, aby sme s ním boli aj oslávení.“⁴³

„A každý, kto závodí, zdržuje sa všetkého; oni preto, aby dosiahli porušiteľný veniec, my však neporušiteľný. Ja teda tak bežím, nie ako na neisto, tak bojujem, nie akoby som bil do vetra. Ale krotím svoje telo a podrobujem si ho, aby som azda, kým iným kážem, sám nebol zavrhnutý.“⁴⁴

„Stále nosíme na tele Ježišovo umieranie, aby sa na našom tele zjavil aj Ježišov život.“⁴⁵

„Spoľahlivé je to slovo: Ak sme s ním zomreli, s ním budeme aj žiť. Ak vytrváme, s ním budeme aj kraľovať.“⁴⁶

„[Božia milosť nás vychováva], aby sme sa zriekli bezbožnosti a svetských žiadostí a žili v tomto veku triezvo, spravodlivo a nábožne...“⁴⁷

„Radujte sa, keď máte účasť na Kristových utrpeniach, aby ste sa radovali a plesali aj vtedy, keď sa zjaví jeho sláva.“⁴⁸

V dokumentoch Druhého vatikánskeho koncilu a v ďalších dokumentoch Cirkvi čítame:

„[Seminaristi] nech sú s osobitnou starostlivosťou vychovávaní v kňazskej poslušnosti, v chudobnom spôsobe života a v duchu sebazaprenia, aby sa vedeli ochotne zriekať aj dovolených... vecí a učili sa pripodobňovať ukrižovanému Kristovi.“⁴⁹

„Veriaci zase mocou svojho kráľovského kňazstva spoluúčinkujú na eucharistickej obete a vykonávajú ho prijímaním

⁴³ Rim 8, 17.

⁴⁴ 1 Kor 9, 25 – 27.

⁴⁵ 2 Kor 4, 10.

⁴⁶ 2 Tim 2, 11 – 12.

⁴⁷ Tit 2, 12.

⁴⁸ 2 Pt 4, 13.

⁴⁹ OT 9.

sviatostí, modlitbou a vzdávaním vďaky, svedectvom svätého života, sebazapieraním a činorodou láskou.“⁵⁰

„V rozličných životných stavoch a povolaniach je vždy jediná svätosť, ktorú žijú tí, ktorí sa dajú viesť Božím Duchom, poslúchajú Otcov hlas a klaňajú sa Bohu Otcovi v Duchu a pravde, nasledujúc chudobného, poníženého Krista nesúceho kríž, aby si zaslúžili mať podiel na jeho sláve.“⁵¹

„Cirkev povzbudzuje všetkých kresťanov, aby odpovedali na Božie prikázanie ohľadom kajúcnosti nejakým dobrovoľným odriekaním, ktoré ide nad to, čo od človeka vyžadujú ťažkosti každodenného života... Hoci sa má zachovávať predovšetkým zdržiavanie sa od mäsa a pôst, Cirkev chce poukázať na tri hlavné starobylé tradičné spôsoby, ktorými možno zadostučiniť Božiemu príkazu konať pokánie, totiž na modlitbu, pôst a skutky lásky. Tieto spôsoby pokánia boli spoločné všetkým dobám. V našej dobe sa však objavujú zvláštne dôvody, kvôli ktorým – vždy s ohľadom na miestnu situáciu – je nevyhnutné vstúpiť veriacim, aby uprednostňovali určitý spôsob kajúcnosti pred jej ostatnými spôsobmi. Preto u národov, ktoré oplývajú väčším ekonomickým blahobytom, bude treba vydávať svedectvo odriekania, aby sa kresťania nepripodobňovali tomuto svetu, a zároveň bude potrebné svedectvo lásky voči bratom, aj voči tým, ktorí vo vzdialených krajinách trpia chudobou a hladom.“⁵²

⁵⁰ LG 10.

⁵¹ LG 41.

⁵² *Pœnitementi*, III, c.

IV.

Čiastočné odpustky sa udeľujú veriacemu, ktorý vo zvláštnych podmienkach každodenného života dobrovoľne vydáva pred inými svedectvo viery.

Toto udelenie povzbudzuje kresťana, aby na Božiu slávu a na budovanie Cirkvi verejne pred ostatnými ľuďmi vyznával svoju vieru.

Svätý Augustín napísal: „Tvoje vyznanie viery nech ti je akoby zrkadlom. Pozeraj sa v ňom na seba, aby si videl, či skutočne veríš vo všetko, čo vyznávaš, že veríš, a každý deň sa raduj zo svojej viery.“⁵³

Tak bude náš každodenný kresťanský život akoby „Amen“, ktoré uzatvára „Krédo“ vyznania viery nášho krstu.⁵⁴

„Každého, kto mňa vyzná pred ľuďmi, aj ja vyznám pred svojím Otcom, ktorý je na nebesiach.“⁵⁵

„Skôr sú blahoslavení tí, čo počúvajú Božie slovo a zachováajú ho.“⁵⁶

„Budete mi svedkami.“⁵⁷

„Deň čo deň svorne zotrvali v chráme, po domoch lámali chlieb a s radosťou a úprimným srdcom požívali pokrm. Chválili Boha a boli milí všetkému ľudu.“⁵⁸

„Množstvo veriacich malo jedno srdce a jednu dušu... Apoštoli s veľkou silou vydávali svedectvo o zmŕtvychvstaní Pána Ježiša a na všetkých spočívala veľká milosť.“⁵⁹

„Vaša viera sa zvestuje po celom svete.“⁶⁰

⁵³ *Sermo* 58, 11, 13 (PL 38, 399).

⁵⁴ Porov. KKC 1064.

⁵⁵ *Mt* 10, 32.

⁵⁶ *Lk* 11, 28.

⁵⁷ *Sk* 1, 8.

⁵⁸ *Sk* 2, 46.

⁵⁹ *Sk* 4, 32 – 33.

⁶⁰ *Rim* 1, 8.

„Lebo ak svojimi ústami vyznávaš: ‚Ježiš je Pán!‘ a vo svojom srdci uveríš, ... budeš spasený. Lebo srdcom veríme na spravodlivosť a ústami vyznávame na spásu.“⁶¹

„Bojuj dobrý boj viery a zmocni sa večného života; veď doň si povolaný a zložil si pred mnohými svedkami dobré vyznanie.“⁶²

„Nehanbi sa za svedectvo o našom Pánovi.“⁶³

„Len nech nik z vás netrpí ako vrah alebo zlodej, alebo zločinec, alebo sliedič. Kto však trpí ako kresťan, nech sa nehanbí, ale nech oslavuje Boha týmto menom.“⁶⁴

„Kto vyzná: ‚Ježiš je Boží Syn,‘ ostáva v ňom Boh a on v Bohu.“⁶⁵

V dokumentoch Druhého vatikánskeho koncilu čítame:

„Aby láska naozaj rástla v duši ako dobré semeno a prinášala ovocie, každý veriaci má s radosťou počúvať Božie slovo a pomocou Božej milosti uskutočňovať Božiu vôľu, často pristupovať k sviatostiam, najmä k svätému prijímaniu, a zúčastňovať sa na posvätných úkonoch, ako aj vytrvalo sa venovať modlitbe, sebazapieraniu, aktívnej službe bratom a cvičeniu sa vo všetkých čnostiach.“⁶⁶

„V rozličných životných situáciách sú veriaci povolaní vykonávať apoštolskú činnosť jednotlivo. Nech však nezabúdajú, že človek je svojou prirodzenosťou spoločenský tvor... Preto nech veriaci konajú svoj apoštolát v duchu svornej spolupráce. Nech sú apoštolmi tak vo svojich rodinách, ako aj vo farnostiach a v diecézach – ktoré sú samy osebe prejavom

⁶¹ Rim 10, 9 – 10.

⁶² 1 Tím 6, 12.

⁶³ 2 Tím 1, 8.

⁶⁴ 1 Pt 4, 15 – 16.

⁶⁵ 1 Jn 4, 15.

⁶⁶ LG 42.

spoločenskej povahy apoštolátu – a tiež v dobrovoľných združeníach, ktoré sa rozhodli utvoriť.“⁶⁷

„Spoločenská povaha ľudskej prirodzenosti si však vyžaduje, aby človek prejavil vnútorné náboženské úkony aj navonok, aby tak bol v náboženskej oblasti spojený s inými ľuďmi a vyznával svoje náboženstvo spoločne s ostatnými.“⁶⁸

„Nestačí však len to, aby kresťanský ľud bol v nejakom národe prítomný a organizovaný ani aby konal len apoštolát dobrého príkladu. Ustanovený je tam na to, aby svojim spoluobčanom nekresťanom slovom aj skutkom zvestoval Krista a pomáhal im plne ho prijať.“⁶⁹

⁶⁷ AA 18.

⁶⁸ DH 3.

⁶⁹ AG 15.

ĎALŠIE UDELENIA

ÚVOD

1. K štyrom všeobecnejším udeleniam odpustkov, o ktorých sa hovorí vyššie (I. – IV.), sa pridávajú niektoré ďalšie udeľenia, ktoré pri zachovaní tradície minulosti i požiadaviek súčasnej doby majú osobitný význam.

Všetky tieto udeľenia sa navzájom dopĺňajú, a keď prostredníctvom daru odpustkov vyzývajú kresťanov, aby poznali skutky nábožnosti, lásky a pokánia, zároveň prispievajú, aby sa láskou pevnejšie zjednocovali s Kristom ako hlavou a s Cirkvou ako telom.¹

2. Predkladajú sa niektoré Bohom inšpirované, ako aj pre svoju starobylosť úctyhodné modlitebné texty, ktorých používanie má všeobecnejšiu povahu.² Tieto modlitby sú predložené ako príklad. Je však potrebné mať na pamäti, o čom sa hovorí v *Normách o odpustkoch* o práve eparchiálnych alebo diecéznych biskupov, metropolitov, patriarchov a kardinálov.³

Odpustky, ktoré sú viazané na nábožné recitovanie modlitieb, ktoré sú uvedené nižšie v zozname, môžu získať veriaci akéhokoľvek obradu, nech už tieto modlitby patria do ktorejkoľvek liturgickej tradície. Toto všetko vyplýva zo samotnej povahy týchto záležitostí.

3. Pozornému čitateľovi neujde, že tieto modlitby už boli uvádzané v prvom všeobecnejšom udelení, keď ich použije kresťan, ktorý s pokornou dôverou pozdvihuje svoju myseľ k Bohu v rozličných situáciách svojho života.

¹ Porov. ID 11.

² Napríklad: *Credo* (udel. 28 § 2, 3.); *De profundis* (udel. 9, 2.); *Magnificat* (17 § 2, 1.); *Sub tuum praesidium* – Pod tvoju ochranu (udel. 17 § 2, 3.); *Salve, Regina* (tamže); *Actiones nostras* – Všemohúci Bože, predchádzaj naše konanie (udel. porov. 26 § 2, 2.); *Agimus tibi gratias* – Ďakujeme ti (tamže).

³ Porov. Normy 7 – 10, 11 § 2, 22, 25.

Tak napríklad k tomuto udeleniu patria modlitbové texty: „*Actiones nostras, quaesumus, Domine – Všemohúci Bože, predchádzaj naše konanie*“ a „*Agimus tibi gratias, omnipotens Deus – Ďakujeme ti, všemohúci Bože*“, ktoré sa recitujú „pri plnení svojich povinností“.

Zdalo sa však vhodné ich uviesť v zozname jednotlivých nábožných úkonov, a to preto, aby sa v tejto záležitosti vyľúčila akákoľvek pochybnosť a aby sa zvýraznilo to, akú vznešenosť si zasluhuje ten, na koho sa v tejto modlitbe obraciame.

4. Je zrejmé, že vždy tam, kde sa v udeleniach na získanie odpustkov vyžaduje recitovanie nejakej modlitby, litánií alebo „malých hodínok“, ich text musí byť vždy schválený kompetentnou cirkevnou autoritou. Rovnako platí, že recitovanie týchto modlitbových textov, rovnako ako aj – ak sa to žiada – návšteva posvätných miest, vykonanie úkonov nábožnosti, používanie náboženského predmetu, sa musí konať nábožne a s oddaným srdcom.

V niektorých jednotlivých udeleniach je však toto všetko ešte výslovne pripomenuté, aby sa tým napomáhala nábožnosť veriacich.

5. Na získanie úplných odpustkov, ako je to stanovené v *Norme 20*, vyžaduje sa vykonanie požadovaného úkonu, splnenie troch podmienok a úplná disponovanosť duše, ktorá vylučuje každú hriechu pripútanosť.

Avšak, pokiaľ ide o čiastočné odpustky, ako je to uvedené v *Norme 4*, vyžaduje sa vykonanie požadovaného úkonu a aspoň skrúšenosť srdca.

6. Ak sa úkon, ktorý je obdarovaný úplnými odpustkami, môže rozdeliť na jednotlivé časti (napríklad mariánsky ruženec na jednotlivé desiatky), potom ten, kto z rozumného

dôvodu nedokončí celý úkon, môže za skutočne vykonanú časť získať čiastočné odpustky.⁴

7. Osobitnú zmienku si zasluhujú udelenia o úkonoch, ktorých vykonaním veriaci môže v jednotlivých dňoch v priebehu roka nadobudnúť úplné odpustky. Samozrejme, pri zachovaní *Normy 18 § 1*, podľa ktorej možno v jednom dni získať jedine jedny úplné odpustky. A to sa týka:
 - adorácie Najsvätejšej sviatosti, ktorá trvá aspoň pol hodiny (*udelenie 7 § 1, 1*);
 - vykonania pobožnosti krížovej cesty (*udelenie 13, 2*);
 - recitovania ruženca alebo hymnu Akatist v kostole alebo kaplnke, v rodine, v rehoľnej komunite, v spoločenstve veriacich a vo všeobecnosti vždy, keď sa viacero veriacich zhromaždí kvôli nejakému počestnému cieľu (*udelenie 17 § 1, 1* a *udelenie 23 § 1*);
 - nábožného čítania alebo počúvania Svätého písma, ktoré trvá aspoň pol hodiny (*udelenie 30*).

8. Udelenia sú zoradené podľa abecedného poriadku [v latinском jazyku]. Pri stanovení tohto poradia sa vychádzalo z prvých slov v názve (napr. *Actus consecrationis familiarum* – *Eucharistica adoratio et processio*).*

Pramene, z ktorých boli modlitby prevzaté, sa uvádzajú iba v tom prípade, keď ide o liturgické texty, ktoré sú v súčasnosti platné.

Aby mohli veriaci ľahšie používať *Enchiridion odpustkov*, na konci zväzku sú pripojené tri registre:

- zoznam modlitieb;

⁴ Porov. *Norma 20, § 4*.

* V tomto slovenskom vydaní sú jednotlivé udelenia zoradené podľa latinského vydania, preto nie sú zoradené v abecednom poradí. (pozn. prekl.)

- zoznam časov a úkonov, ktorými sa získavajú úplné odpustky;
- všeobecný register.

UDELENIA*

1

Úkon zasvätenia rodín

Úplné odpustky sa udeľujú členom rodiny v deň, v ktorom sa prvý raz koná – pokiaľ možno za účasti kňaza alebo diakona – zasvätenie tejto rodiny Najsvätejšiemu Srdcu Ježišovmu alebo Svätej rodine, Ježišovi, Márii a Jozefovi. Pri tom je potrebné nábožne recitovať právoplatne schválenú modlitbu pred obrazom Najsvätejšieho Srdca alebo Svätej rodiny. Vo výročný deň [tohto zasvätenia] sa pri jeho obnove udeľujú *čiastočné odpustky*.

2

Úkon zasvätenia ľudstva Kristovi Kráľovi

Veriacemu, ktorý sa na slávnosť Nášho Pána Ježiša Krista, Kráľa neba i zeme, verejne pomodlí text zasvätenia ľudstva Ježišovi Kristovi, Kráľovi (*Iesu dulcissime, Redemptor humani generis – Ježišu, Vykupiteľ ľudského pokolenia*), sa udeľujú *úplné odpustky*; v iných prípadoch sa udeľujú *čiastočné odpustky*.

Ježišu, Vykupiteľ ľudského pokolenia, zhliadni na nás, pokorne klačiacich pred tvojím oltárom: tvoji sme a tvoji chceme zostať. Aby sme sa mohli s tebou ešte vrúcnejšie spojiť, každý z nás sa dnes dobrovoľne zasväcuje tvojmu Najsvätejšiemu Srdcu.

Mnohí ľudia ťa doteraz nepoznali, mnohí pohrdli tvojimi prikázaniami a odmietli ťa. Zmiluj sa nad nimi, dobrotivý Ježišu, a všetkých strhni k tvojmu svätému Srdcu.

* Nasledujúce poznámky sú očíslované podľa jednotlivých udelení alebo ich súčastí. (pozn. prekl.)

2 EI 1986, udelenie 27 (to isté aj v EI 1968).

Pane, buď kráľom nielen svojim verným, ktorí ťa nikdy neopustili, ale aj márnотratným synom a dcéram; daj, aby sa čím skôr vrátili do otcovského domu a nezahynuli hladom a biedou.

Pane, buď kráľom i tým, ktorých od teba odlúčili mylné názory a rozkolníctvo; priveď ich naspäť do prístavu pravdy a k jednote viery, aby bolo jedno stádo a jeden pastier. Daruj svojej Cirkvi slobodu a bezpečnosť, všetkým národom poriadok a pokoj; nech zo všetkých končín zeme zaznieva jeden hlas: Sláva Božskému Srdcu, ktoré nám pri-nieslo spasu; jemu česť a chvála naveky. Amen.

3

Úkon zadosťučinenia

Veriacemu, ktorý sa na slávnosť Najsvätejšieho Srdca Ježišovho verejne pomodlí text úkonu zadosťučinenia (*Iesu dulcissime – Najmilší Ježišu*), sa udeľujú úplné odpustky. V iných prípadoch sa udeľujú čiastočné odpustky.

Najmilší Ježišu, ty skusuješ toľkú nevšímavosť, ľahostajnosť, opovrhnutie a nevďačnosť za lásku preukazovanú ľuďom! Hľa, my sklonení pred твоjím oltárom usilujeme sa osobitnou pobožnosťou odprosiť ťa za hriešnu nevšímavosť a krivdy, ktorými ľudia urážajú tvoje najláskavejšie Srdce.

Uznávame, že ani my sme v minulosti neboli bez hriechu, ale pohnutí veľkou bolesťou to ľutujeme a prosíme ťa predovšetkým o tvoje milosrdenstvo voči nám, ktorí sme ochotní dobrovoľným odprosením ti zadosťučiniť za urážky, ktorými sme ťa urazili nielen my, ale aj tí, čo sa veľmi vzdialili od cesty spásy, a tebe, Pastierovi a Vodcovi, tvrdošijne sa protivia neverou, alebo pošliapali svoje krstné sľuby a zhodili zo seba príjemné jarmo твоjich prikázaní.

Za všetky tieto oplakaniahodné zločiny chceme ťa odprosiť a chceme ti dať náhradu aj za jednotlivé viny,

predovšetkým: za výstredný a nemravný život; za zhubné osídla nastrojené nevinným dušiam; za znesväcovanie sviatkov; za ohavné rúhania, ktorých sa dostáva tebe i tvojim svätým; za potupu, ktorú tvoj náместník, pápež, a celý kňazský stav skusuje pre tvoje meno; za nevšímavosť a svätokrádeže spáchané voči sviatosti božskej lásky. Napokon ťa odprosujeme za verejné útoky národov namierené proti tvojej svätej Cirkvi, proti jej právam a učiteľskému úradu.

Kiežby sme mohli vlastnou krvou zmyť tieto nepravosti! Aby sme ťa odprosili a urobili zadosť tvojej urazenej božskej cti, venujeme ti to zadosťučinenie, ktoré si kedysi obetoval na kríži svojmu Otcovi a ktoré každodenne obnovuješ na našich oltároch. Venujeme ti ho s odprosením, ktoré ti podáva tvoja panenská Matka, všetci svätí i nábožní veriaci. Zároveň ti úprimne sľubujeme, že podporovaní tvojou milosťou ti dáme, ako sa len dá, náhradu za svoje minulé hriechy aj za hriechy iných, i za nevšímavosť voči toľkej láske, a to tak, že budeme pevne veriť, čisto a mravne žiť, dokonale plniť tvoje príkazy, najmä príkaz lásky daný nám v evanjeliu, zo všetkých síl prekážať útokom namiereným proti tebe, ako aj mnohých iných získavať, aby ťa nasledovali.

Najdobrotivejší Ježišu, prosíme ťa, prijmi toto naše dobrovoľné odprosenie na príhovor blahoslavennej Panny Márie Zmieriteľky a daj, aby sme až do smrti zostali verní tvojej službe; daruj nám milosť vytrvať až do konca, aby sme sa raz dostali k tebe do neba, kde s Otcom i s Duchom Svätým žiješ a kraluješ na veky vekov. Amen.

4

Pápežské požehnanie

Úplné odpustky sa udeľujú veriacemu, ktorý nábožne prijme požehnanie Mestu a svetu (*Urbi et Orbi*) udeľované

4 EI 1986, udelenie 12. Porov. SPA, dekrét *De indulgentiis ope instrumenti televisifici vel radiophonici lucrands*, 14. decembra 1985 (AAS 78 [1986] 293 – 294).

najvyšším veľkňazom, alebo požehnanie, ktoré udeľuje biskup veriacim zvereným jeho pastierskej starostlivosti podľa *Normy* 7, 2 tohto Enchiridionu.

Toto udelenie platí aj v prípade, že veriaci z rozumného dôvodu nie je fyzicky prítomný na posvätných obradoch a sleduje ich priebeh s nábožnou myslou prostredníctvom televízneho alebo rozhlasového prenosu.

5

Dni, ktoré sú všeobecne zamerané na nejaký náboženský cieľ

Úplné odpustky sa udeľujú veriacemu, ktorý sa v deň všeobecne venovaný určitému náboženskému cieľu (napríklad podpore kňazských a rehoľných povolání; osobitnej pastoračnej starostlivosti o trpiacich a chorých; pomoci mladým pri posilňovaní ich viery a úsili o svätý život, atď.) nábožne zúčastňuje na príslušných obradoch. Veriacemu, ktorý sa nábožne modlí na spomínané úmysly, sa udeľujú *čiastočné odpustky*.

6

Kresťanská náuka

Čiastočné odpustky sa udeľujú veriacemu, ktorý sa venuje odovzdávaniu alebo osvojovaniu kresťanskej náuky.

5 Porov. EI 1986, udelenie 37.

6 EI 1986, udelenie 20 (čiastočné odpustky, ktoré sa udeľujú vyučujúcemu druhým všeobecnejším udelením, sa týmto udelením rozširujú aj na toho, kto sa učí).

7

Eucharistická adorácia a procesia

§ 1 Úplné odpustky sa udeľujú veriacemu, ktorý:

1. navštívi Najsvätejšiu sviatosť a aspoň pol hodiny pred ňou adoruje;
2. sa nábožne pomodlí strofy *Tantum ergo Sacramentum (Ctime túto sviatosť slávnmu)* na Zelený štvrtok po večernej omši na pamiatku Pánovej večere počas slávnostného prenesenia Najsvätejšej sviatosti;
3. sa nábožne zúčastní na eucharistickej procesii konaanej vnútri posvätnnej budovy alebo mimo nej, ktorá má veľký význam zvlášť na slávnosť Najsvätejšieho Kristovho tela a krvi;
4. sa nábožne zúčastní na slávnostnom eucharistickom obrade, ktorý sa zvyčajne koná na záver eucharistického kongresu (tzv. *Statio orbis*).

§ 2 Čiastočné odpustky sa udeľujú veriacemu, ktorý:

1. navštívi Najsvätejšiu sviatosť k adorácii;
2. sa pomodlí zákonne schválenú modlitbu k Ježišovi prítomnému v Najsvätejšej sviatosti (napr. pieseň *Adoro te devote, latens Deitas (Klaniam sa ti vrúcne, Bože večitý)* alebo modlitbu *O sacrum convivium, in quo Christus sumitur (Svätá hostina, pri ktorej prijímame Krista)*, alebo strofy *Tantum ergo Sacramentum (Ctime túto sviatosť slávnmu)*.

Svätá hostina, pri ktorej prijímame Krista: slávi sa pamiatka jeho umučenia, duša sa naplňa milosťou a dostáva zádavok budúcej slávy.

7, § 1, 1 EI 1986, udelenie 3.

7, § 1, 2 EI 1986, udelenie 59.

7, § 1, 4 EI 1986, udelenie 23.

7, § 2, 1 EI 1986, udelenie 3.

7, § 2, 2 EI 1986, udelenie 4, 40, 59.

Ctime túto sviatosť slávnú, zbožne skloňme kolená, bohoslužbu starodávnu nahraď nová, vznešená; pomôž zmyslom, ktoré slabnú, viera s láskou spojená.

Otcu, Synu jedinému chvála buď a plesanie, sláva, moc a česť ich menu, tak aj dobrorečenie; od obidvoch Poslanému rovnaké buď uctenie. Amen.

✠ Z neba si im dal chlieb.

✠ Ktorý má v sebe všetku slasť.

✠ Modlime sa. Pane Ježišu, vo vznešenej Oltárnej sviatosťi zanechal si nám pamiatku svojho umučenia a zmŕtvychvstania; prosíme ťa, pomáhaj nám uctievať tajomstvo tvojho tela a krvi s takou vierou a láskou, aby sme vždy pociťovali účinky tvojho vykupiteľského diela. Lebo ty žiješ a kraluješ na veky vekov.

✠ Amen.

(Sväté prijímanie a kult eucharistického tajomstva mimo omše. SSV, Trnava 2018, body 56, 97a, 98)

8

Eucharistické a duchovné prijímanie

§ 1 Úplné odpustky sa udeľujú veriacemu, ktorý:

1. pristupuje na prvé sväté prijímanie alebo je nábožne prítomný na prvom svätom prijímaní iných veriacich;
2. v ktorýkoľvek piatok v Pôstnom období sa po prijatí svätého prijímania nábožne pomodlí pred obrazom ukrižovaného Ježiša modlitbu *En ego, o bone et dulcissime Iesu – Dobrý a preláskavý Ježišu;*

§ 2 Čiastočné odpustky sa udeľujú veriacemu, ktorý:

1. vykoná úkon duchovného svätého prijímania;

8, § 1, 1 EI 1986, udelenie 42.

8, § 1, 2 EI 1986, udelenie 22.

8, § 2, 1 EI 1986, udelenie 15.

2. sa po svätom prijímaní poďakuje (napríklad *Anima Christi, sanctifica me – Duša Kristova, posväť ma; En ego, o bone et dulcissime Iesu – Dobrý a prelásavý Ježišu.*

Duša Kristova, posväť ma. Telo Kristovo, spas ma. Krv Kristova, napoj ma. Voda z boku Kristovho, obmy ma. Umučenie Kristovo, posilni ma. Ó, dobrý Ježišu, vyslyš ma. Do svojich svätých rán skry ma. Nedaj mi odlúčiť sa od teba. Pred zlým nepriateľom chráň ma. V hodinu mojej smrti povolaj ma. A daj mi prísť k tebe, aby som ťa chválil s tvojimi svätými na veky vekov. Amen.

(*Rímsky misál, Poďakovanie po omši.*)

Dobrý a prelásavý Ježišu, pred tvojou tvárou padám na kolená a s celou vrúcnosťou duše ťa prosím a žiadam, aby si do môjho srdca dobrotivo vtlačil city živej viery, nádeje a lásky, ako aj opravdivú ľútosť nad mojimi hriechmi a pevné odhodlanie ich napraviť.

Dobrý Ježišu, s veľkým dojatím a s bolesťou duše sám v sebe uvažujem a rozjímam o tvojich piatich ranách; mám pred očami, čo o tebe do tvojich úst vložil prorok Dávid: Prebodli moje ruky a moje nohy a spočítali všetky moje kosti (Ž 22, 17 – 18).

(*Rímsky misál, Poďakovanie po omši.*)

9

Spytovanie svedomia a úkon ľútosti

Čiastočné odpustky sa udeľujú veriacemu, ktorý si predovšetkým pri príprave na sviatostné vyznanie hriechov:

1. spytuje svoje svedomie a má úmysel polepšiť sa;
2. nábožne vzbudzuje úkon ľútosti pomocou recitovania akejkolvek zákonne schválenej formuly (napríklad

8, § 2, 2 EI 1986, udelenia 10 a 22.

9, 2 EI 1986, udelenia 2, 19, 33.

Confiteor Deo omnipotenti – Vyznávam všemohúcemu Bohu; Žalm 130 – De profundis clamavi ad te, Domine – Z hlbín volám k tebe, Pane; Žalm 51 – Miserere mei, Deus – Zmiluj sa, Bože, nado mnou; stupňové žalmy, každé žalmy).

10

Duchovné cvičenia a mesačná duchovná obnova

- § 1 Úplné odpustky sa udeľujú veriacemu, ktorý si vykoná duchovné cvičenia trvajúce aspoň tri dni.
- § 2 Čiastočné odpustky sa udeľujú veriacemu, ktorý sa zúčastní na duchovnej obnove konanej raz za mesiac.

11

Týždeň modlitieb za jednotu kresťanov

Katolíckej cirkvi veľmi leží na srdci modlitba, ktorú jej Zakladateľ v predvečer svojho utrpenia predniesol Otcovi a v nej prosil, „aby všetci boli jedno“. Preto horlivo povzbudzuje veriacich, aby sa bez prestania modlili za jednotu kresťanov.

- § 1 Úplné odpustky sa udeľujú veriacemu, ktorý sa počas Týždňa modlitieb za jednotu kresťanov zúčastní na niektorej z bohoslužieb a taktiež na zakončení tohto týždňa modlitieb.
- § 2 Čiastočné odpustky sa udeľujú veriacemu, ktorý sa nábožne pomodlí zákonne schválenú modlitbu za jednotu kresťanov (napríklad *Omnipotens misericors Deus – Všemohúci a milosrdný Bože*).

Všemohúci a milosrdný Bože, ty si chcel cez svojho Syna spojiť rôzne národy v jeden ľud; milostivo daj, nech kresťania

10, § 1 EI 1986, udelenie 25.

10, § 2 EI 1986, udelenie 45.

11, § 2 EI 1986, udelenie 44.

prekonajú všetko, čo ich vzájomne rozdeľuje, nech dospejú k pravej jednote v pravde a láske, nech sa všetci ľudia osvietení pravou vierou stretnú v bratskom spoločenstve jednej Cirkvi. Skrze Krista, nášho Pána. Amen.

12

V hodine smrti

(In articulo mortis)

- § 1 Kňaz, ktorý udeľuje sviatosti veriacemu nachádzajúcemu sa v ohrození života, nech mu taktiež neopomenie udeliť apoštolské požehnanie spojené s *úplnými odpustkami*.
- § 2 Ak aj nemôže byť prítomný kňaz, svätá matka Cirkev láskavo udeľuje náležite disponovanému veriacemu *úplné odpustky* v hodine smrti za podmienky, že sa počas svojho života zvyčajne modlieval nejaké modlitby. V tomto prípade Cirkev dopĺňa tri podmienky, ktoré sú potrebné na získanie úplných odpustkov.
- § 3 Je chvályhodné, ak sa na získanie týchto odpustkov použije krucifix alebo kríž.
- § 4 Tieto *úplné odpustky* v hodine smrti môže získať veriaci aj keď by v ten istý deň už získal iné úplné odpustky.
- § 5 O tomto spasiteľnom ustanovení Cirkvi nech sú veriaci vhodne a často poučovaní pri katechizovaní.

12, §§ 1 – 4 EI 1986, udelenie 28. (porov. ID, normy 6, 18; EI 1968, norma 24 § 2; *Ordo unctionis infirmorum eorumque pastoralis curæ*, 7. decembra 1972, 122; CIC 1983, kán. 530; EI 1986, norma 21 § 2).

13

Na pamiatku utrpenia a smrti Pána

Úplné odpustky sa udeľujú veriacemu, ktorý:

1. sa nábožne zúčastní na poklone Svätému krížu počas slávnostného liturgického úkonu na Veľký piatok utrpenia a smrti Pána;
2. [si osobne] vykoná pobožnosť krížovej cesty, alebo prostredníctvom televízneho alebo rozhlasového prenosu sa nábožne pripojí ku krížovej ceste konanej najvyšším veľkňazom.

Pobožnosť krížovej cesty obnovuje spomienku na bolesti, ktoré božský Vykupiteľ vytrpel na svojej ceste od Pilátovej vládnej budovy, kde bol odsúdený na smrť, až na Kalváriu, kde pre našu spásu zomrel na kríži.

Na získanie úplných odpustkov sa stanovujú tieto pravidlá:

1. Pobožnosť je potrebné vykonať pred riadne zriadenými zastaveniami krížovej cesty.
2. Na zriadenie krížovej cesty sa požaduje štrnásť krížov, ku ktorým majú byť zvyčajne pripojené zobrazenia predstavujúce jeruzalemské zastavenia.
3. Na základe všeobecne rozšíreného zvyku sa táto pobožnosť skladá zo štrnástich nábožných čítaní, ku ktorým sa pripájajú slovné modlitby. Na riadne vykonanie pobožnosti však stačí nábožné rozjímanie o Pánovom utrpení a smrti. Preto nie je nevyhnutné osobitné rozjímanie o jednotlivých tajomstvách zastavení.
4. Je žiadúce, aby sa prechádzalo od jedného zastavenia k druhému. Ak sa táto pobožnosť koná verejne a pohyb všetkých prítomných osôb sa nemôže pohodlne konať, potom stačí, aby aspoň ten, kto vedie pobožnosť, prechádzal medzi jednotlivými zastaveniami. Ostatní pritom zotrúvajú na svojom mieste.

13, 1 EI 1986, udelenie 17.

13, 2 EI 1986, udelenie 63.

5. Veriaci, ktorí sú oprávnené hatení prekážkami, môžu získať tie isté odpustky vtedy, ak sa nejaký čas (napríklad štvrt'hodinu) venujú nábožnému čítaniu a rozjímaniu o utrpení a smrti nášho Pána Ježiša Krista.
6. Krížovej ceste sú podobné, aj čo sa týka získavania odpustkov, iné pobožnosti, schválené kompetentnou autoritou, pri ktorých sa pripomína pamiatka utrpenia a smrti nášho Pána Ježiša Krista; aj pri nich je potrebné zachovať 14 zastavení.
7. U východných kresťanov, kde nejestvuje zvyk tejto pobožnosti, platí na získanie týchto odpustkov iná pobožnosť pripomínajúca utrpenie a smrť nášho Pána Ježiša Krista, ktorú pre svojich veriacich stanoví príslušný patriarcha.

14

Používanie náboženských predmetov (devocionálií)

- § 1 Úplné odpustky sa udeľujú veriaceму, ktorý na Slávnosť sv. Petra a Pavla, apoštolov, zbožne použije náboženský predmet, určený v Norme č. 15, ktorý požehnal najvyšší veľkňaz alebo ktorýkoľvek biskup, avšak s pridaním akejkoľvek legitímnej formuly Vyznania viery.
- § 2 Čiastočné odpustky sa udeľujú veriaceму, ktorý s nábožnou myslou používa nejaký predmet nábožnosti, ktorý náležite požehnal ktorýkoľvek kňaz alebo diakon.

14 EI 1986, udelenie 35. Na náležité požehnanie náboženských predmetov má kňaz alebo diakon používať liturgické formuly z príslušného rituálu. Vo výnimočných prípadoch môže vysluhovateľ použiť nasledujúcu krátku formulu: „In nómine Patris, et Filii, et Spíritus Sancti. Amen – V mene Otca i Syna ✠ i Ducha Svätého. Amen.“ (De Ben., 1165 a 1182).

15

Vnútoraná modlitba
(Oratio mentalis)

Čiastočné odpustky sa udeľujú veriacemu, ktorý sa pre svoj osobný rast nábožne venuje vnútornej modlitbe.

16

Účasť na posvätnom kázaní

- § 1 *Úplné odpustky* sa udeľujú veriacemu, ktorý v čase [konania] posvätných misií počúva niektoré kázne a okrem toho sa aj zúčastní na slávnostnom zakončení týchto posvätných misií.
- § 2 *Čiastočné odpustky* sa udeľujú veriacemu, ktorý sa pozorne a nábožne zúčastní na inej posvätej forme ohlasovania Božieho slova.

17

Modlitby k preblahoslavenej Panne Márii

- § 1 *Úplné odpustky* sa udeľujú veriacemu, ktorý:
1. sa nábožne pomodlí mariánsky ruženec, a to v kostole alebo kaplnke, v rodine, v rehoľnej komunite, v zhromaždení veriacich a všeobecne vtedy, keď sa viacero veriacich zhromaždí kvôli nejakému počestnému cieľu;
 2. sa nábožne pripojí k recitovaniu tejto modlitby, keď sa ju modlí najvyšší veľkňaz; veriaci sa môže pripojiť

15 EI 1986, udelenie 38.

16 EI 1986, udelenie 41.

17, § 1, 1 EI 1986, udelenie 48 (o hymne *Akatist* a o modlitbe *Paraklis*, pozri nižšie udelenie 23).

k tejto modlitbe aj prostredníctvom televízneho alebo rozhlasového prenosu.

V ostatných prípadoch sa udeľujú čiastočné odpustky.

Ruženec je istá forma modlitby, počas ktorej recitujeme pätnásť* desiatkov Anjelského pozdravenia (*Ave, Maria – Zdravas', Mária*), ktoré od seba oddeľujeme Modlitbou Pána (*Pater noster – Otče náš*), a pri ktorej nábožne uvažujeme o tajomstvách nášho vykúpenia.

Na získanie úplných odpustkov spojených s recitovaním mariánskeho ruženca platia [nasledujúce] pravidlá:

- a) stačí recitovanie jeho jednej tretiny; päť desiatkov je však potrebné recitovať súvisle;
- b) pri modlitbe nahlas je potrebné pripojiť nábožné rozjímanie o tajomstvách;
- c) pri verejnom recitovaní musia byť tajomstvá prednesené podľa schváleného miestneho zvyku; pri súkromnom recitovaní však stačí, aby veriaci pripojil k ústnej modlitbe rozjímanie o tajomstvách.

§ 2 Čiastočné odpustky sa udeľujú veriacemu, ktorý:

1. nábožne recituje chválospev *Magnificat anima mea Dominum – Velebí moja duša Pána*;
2. ráno na úsvite, alebo napoludnie, alebo večer nábožne recituje modlitbu *Angelus Domini nuntiavit Mariæ – Anjel Pána zvestoval Panne Márii s príslušnými veršami a modlitbami*, alebo vo Veľkonočnom období recituje antifónu *Regina cæli, lætare, alleluia – Raduj sa, nebies Kráľovná, aleluja s obvyklou modlitbou*;

* V roku 2003 pápež Ján Pavol II. ustanovil apoštolským listom *Rosarium Virginis Mariæ* ďalších päť desiatkov ruženca, tzv. *Tajomstiev svetla*. (pozn. prekl.).

17, § 2, 1 EI 1986, udelenie 30.

17, § 2, 2 EI 1986, udelenie 9.

3. sa nábožne pomodlí nejakú schválenú modlitbu k Preblahoslavenej Panne Márii (napríklad *Maria, Mater gratiæ – Mária, Matka milosti; Salve, Regina, Mater misericordiæ – Zdravas', Kráľovná, Matka milosrdenstva; Sub tuum præsidium confugimus – Pod tvoju ochranu sa utiekame a pod.*).

Kompetentné biskupské zhromaždenia sa postarajú, aby sa vo vydaniach Enchiridionu odpustkov v národných jazykoch doplnili aj iné mariánske modlitby, ktoré sú na ich území bežne zaužívané a veriaci ich obľubujú.

- ✠ Anjel Pána zvestoval Panne Márii.
- ✠ A ona počala z Ducha Svätého.
Zdravas', Mária.
- ✠ Hľa, služobnica Pána.
- ✠ Nech sa mi stane podľa tvojho slova.
Zdravas', Mária.
- ✠ A Slovo sa telom stalo.
- ✠ A prebývalo medzi nami.
Zdravas', Mária.
- ✠ Oroduj za nás, svätá Božia Rodička.
- ✠ Aby sme sa stali hodní Kristových prisľúbení.
- ✠ Modlime sa.

Bože, z anjelovho zvestovania vieme, že tvoj Syn Ježiš Kristus sa stal človekom; prosíme ťa, vlej nám do duše svoju milosť, aby nás jeho umučenie a kríž priviedli k slávnemu vzkrieseniu. Skrze Krista, nášho Pána.

- ✠ Amen.

(*Rímsky misál, Štvrtá adventná nedela, kolekta*)

*Raduj sa, nebies Kráľovná, aleluja.
Lebo koho si nosila, aleluja,*

17, § 2, 3 EI 1986, udelenia 31, 32, 51, 52, 57 (o novénach, litániách a o malých hodinkách k úcte preblahoslavenej Panny Márie, pozri nižšie udelenie 22).

z mŕtvych vstal, jak predpovedal, aleluja.

Pros, aby nás k sebe prijal, aleluja.

✠ Raduj sa a vesel sa, Panna Mária, aleluja.

✠ Lebo Pán naozaj vstal z mŕtvych, aleluja.

✠ Modlime sa.

Bože, ty si zmŕtvychvstaním tvojho Syna, nášho Pána Ježiša Krista, potešil celý svet; prosíme ťa, daj, aby sme na príhovor jeho Rodičky Panny Márie dosiahli radosti večného života. Skrze Krista, nášho Pána.

✠ Amen.

(Liturgia hodín, Veľkonočné obdobie, po kompletóriu)

Mária, Matka milosti,

Matka milosrdenstva,

ochraňuj ma pred nepriateľom,

v hodine mojej smrti ma vezmi k sebe.

Spomeň si, svätá Panna Mária, že nikdy nebolo počuť, že by bol niekto opustený, kto sa utiekal pod tvoju ochranu, teba prosil o pomoc a žiadal o tvoje orodovanie. Povzbudený touto dôverou aj ja sa utiekam k tebe, Matka, Panna panien; k tebe prichádzam, pred tebou stojím ako úbohý a kajúci hriešnik. Matka večného Slova, neodmietni moje slová, ale ma milostivo vypočuj a vyslyš. Amen.

Zdravas', Kráľovná, Matka milosrdenstva; život náš i sladkosť a nádej naša, zdravas'.

K tebe voláme, hriešni synovia Evy, v tomto slz údolí stenajúci, plačúci.

A preto teda, Orodovnica naša, obráť k nám tie svoje premilosrdné oči.

A nám Ježiša, ktorý je požehnaný plod života tvojho, tam vo večnosti ukáž.

Ó, milostivá a nad všetkých pobožná, ó, presladká Panna, Matka Božia, Mária.

(Liturgia hodín, ordinárium po kompletóriu)

Svätá Mária, pohliadni na chudobných, pomôž bojazlivým, potešuj smutných, oroduj za ľud, posilňuj kňazov,

prihovárajú sa za zbožné ženy, a všetci, ktorí ťa uctievať, nech pociťujú tvoju mocnú ochranu.

Pod tvoju ochranu sa utiekame, svätá Božia Rodička. Neodvracaj zrak od našich prosieb, pomôž nám v núdzi a z každého nebezpečenstva nás vysloboď, ty, Panna slávna a požehnaná.

(Liturgia hodín, ordinárium po kompletóriu)

18

Modlitby k anjelovi strážcovi

Čiastočné odpustky sa udeľujú veriacemu, ktorý nábožne vzýva svojho anjela strážcu právoplatne schválenou modlitbou (napríklad *Angele Dei, qui custos es me – Anjel Boží, strážca môj*).

Anjel Boží, strážca môj, teba mi dala za ochrancu dobrotivost najvyššieho. Osvieť ma, stráž, veď a spravuj. Amen.

19

Modlitby k úcte svätého Jozefa

Čiastočné odpustky sa udeľujú veriacemu, ktorý nábožne vzýva svätého Jozefa, ženícha preblahoslavenej Panny Márie, zákonne schválenou modlitbou (napríklad *Ad te, beate Ioseph, in tribulatione nostra confugimus – K tebe sa utiekame, svätý Jozef, vo svojich súženiach*).

K tebe sa utiekame, svätý Jozef, vo svojich súženiach a prosíme o pomoc teba i tvoju nevestu. S dôverou voláme k tebe, aby si nás ochraňoval.

18 EI 1986, udelenie 8.

19 EI 1986, udelenie 6 (o litániách a malých hodinkách k úcte sv. Jozefa, pozri nižšie, udelenie 22, 2 – 3).

Pre lásku, ktorá ťa spájala s nepoškvrnenou Pannou, Božou Rodičkou, a pre otcovskú nežnosť, ktorou si objímal Božie dieťa Ježiša, zhliadni na dedičstvo, ktoré svojou krvou nadobudol Ježiš Kristus, a svojou mocnou podporou prispej nám na pomoc v našich biedach.

Ty, starostlivý ochranca Svätej rodiny, stráž vyvolené pokolenie Ježiša Krista, odvracaj od nás, láskavý otec, všetku nákazu bludu a hriechu.

Pomáhaj nám z neba, mocný náš ochranca, v boji s mocnosťami temnoty; a tak ako si dieťa Ježiša vyslobodil z veľkého nebezpečenstva života, obhajuj aj svätú Božiu Cirkev pred nepriateľskými úkladmi a pred každým protivenstvom a nás všetkých prijmi do svojej trvalej ochrany, aby sme podľa tvojho príkladu a s tvojou pomocou mohli viesť svätý život, nábožne umrieť a v nebi dosiahnuť večnú blaženosť. Amen.

20

Modlitby k úcte svätých Petra a Pavla, apoštolov

Čiastočné odpustky sa udeľujú veriacemu, ktorý nábožne recituje modlitbu Sancti Apostoli Petre et Paule – Svätí apoštoli Peter a Pavol.

Svätí apoštoli Peter a Pavol, orodujte za nás.

Pane, ochraňuj svoj ľud a vždy stoj pri tých, ktorí dôverujú príhovoru svätých apoštolov Petra a Pavla. Skrze Krista, nášho Pána. Amen.

21

Modlitby k úcte ostatných svätých a blahoslavených

§ 1 *Čiastočné odpustky sa udeľujú veriacemu, ktorý v deň spomienky na niektorého svätca, ktorá je zapísaná v ka-*

20 EI 1986, udelenie 53.

21, § 1 EI 1986, udelenie 54 (o litániách k svätým pozri nižšie udelenie 22, 2).

lendári, nábožne recituje k jeho úcte príslušnú modlitbu z misála alebo nejakú inú zákonne schválenú modlitbu.

- § 2 Aby sa podporila úcta a nábožnosť ohľadom nových svätých a blahoslavených, jedenkrát sa udeľujú *úplné odpustky* veriacemu, ktorý nábožne navštívi kostoly alebo kaplnky, v ktorých sa v priebehu [prvého] roku [od kanonizácie alebo beatifikácie] koná slávnostná bohoslužba k úcte týchto svätých alebo blahoslavených, a tam recituje Modlitbu Pána (*Pater noster – Otče náš*) a Vyznanie viery (*Credo in [unum] Deum – Verím v [jedného] Boha*); veriacemu, ktorý v rovnakom čase nábožne vykoná spomínanú návštevu, sa udeľujú *čiastočné odpustky*.

22

Modlitbové novény, litánie a malé hodinky

Čiastočné odpustky sa udeľujú veriacemu, ktorý:

1. sa nábožne zúčastní na verejne konanej deväťdňovej pobožnosti (napr. pred slávnosťou Narodenia Pána, pred slávnosťou Zoslania Ducha Svätého, pred slávnosťou Nepoškvrneného počatia Panny Márie);
2. nábožne recituje schválené litánie (napr. *k Najsvätejšiemu menu Ježiš, k Najsvätejšiemu Srdcu Ježišovmu, k predrahej Kristovej krvi, k preblahoslavenej Panne Márii, k svätému Jozefovi, k svätým*);
3. nábožne recituje malé ofícium, ktoré bolo zákonne schválené (napr. *o utrpení nášho Pána Ježiša Krista, o Najsvätejšom Srdci Ježišovom, o preblahoslavenej Panne Márii, o Nepoškvrnenom počatí, o svätom Jozefovi*).

21, § 2 SPA, dekrét 12. septembra 1968. Porov. SCR, inštrukcia *De celebrationibus quæ in honorem alicuius Sancti vel Beati intra annum a Canonizatione vel Beatificatione peragi solent* (AAS 60 [1968] 602, ad 5).

22, 1 EI 1986, udelenie 34.

22, 2 EI 1986, udelenie 29.

22, 3 EI 1986, udelenie 36.

23

Modlitby východných cirkví

Na základe katolíckosti „jednotlivé časti Cirkvi prinášajú ostatným častiam a celej Cirkvi svoje dary, takže i celok i jednotlivé časti sa obohacujú“ (LG 13) všetkými darmi Božej štedrosti. A tak sa stalo, že modlitby pochádzajúce z rozličných východných tradícií sa zvlášť v týchto posledných rokoch rozšírili aj medzi veriacimi latinského obradu. Tieto texty sa používajú pri súkromnej i verejnej modlitbe a prinášajú nemalý úžitok pre rozvoj nábožnosti.

§ 1 Úplné odpustky sa udeľujú veriacemu, ktorý sa pomodlí hymnus akatist alebo paraklis v kostole alebo v kaplnke, alebo v rodine, v rehoľnej komunite, v zhromaždení veriacich a všeobecne vtedy, keď sa viacero veriacich zhromaždí kvôli nejakému počestnému cieľu; v ostatných prípadoch ide o čiastočné odpustky.

Čo sa týka hymnu akatist, na získanie úplných odpustkov sa nevyžaduje recitovanie celého textu, ale stačí, keď sa podľa zákonného zvyku súvisle recituje iba určitá primeraná časť. U východných kresťanov, kde nie je zvykom konať tieto pobožnosti, sú tými istými odpustkami obdarované iné podobné pobožnosti k úcte preblahoslavenej Panny Márie, ktoré ustanovili patriarchovia.

§ 2 Čiastočné odpustky sa udeľujú veriacemu, ktorý v závislosti od času a okolností nábožne recituje niektorú z nasledujúcich modlitieb: Ďakovnú modlitbu (z arménskej tradície); Večernú modlitbu, Modlitbu za zosnutých (z byzantskej tradície); Modlitbu svätyne, Modlitbu „Lakhu Mara“ čiže Tebe, Pane (z chaldejskej tradície); Kadidlovú modlitbu; Modlitbu na oslavu Božej Matky Márie

23, § 1 EI 1986, udelenie 48, 4; Apoštolskej penitenciárie, dekrét Mater Christi, 31. mája 1991 (v archíve AP, č. 36/91/1).

(z koptskej tradície); *Modlitbu za odpustenie hriechov; Modlitbu za nasledovanie Krista (z etiópskej tradície); Modlitbu za Cirkev; Modlitbu po skončení liturgie (z maronitskej tradície); Prosby za zomrelých z Liturgie svätého Jakuba (zo sýrsko-antiochijskej tradície).*

MODLITBY Z BYZANTSKEJ TRADÍCIE

Večerná modlitba

Večer i ráno i na poludnie
 Ťa chválime, požehnávame,
 dobrореčime ti a modlíme sa k tebe,
 Vládca všetkého, láskyplný Pane.
 Učiň, nech sa naša modlitba vznáša k tebe ako kadidlo
 a nedovoľ, aby sa naše srdcia slovami a myšlienkami
 naklonili k zlému.
 Zachráň nás od všetkých, čo striehnu na naše duše,
 lebo k tebe, Pane, Pane, sa upierajú naše oči
 a v teba dúfame, že nás nezahanbíš, Bože náš.
 Lebo tebe patrí všetka sláva, česť a poklona,
 Otcu i Synu i Svätému Duchu,
 teraz i vždycky i na veky vekov. Amen.

Modlitba za zosnutých

Bože duchovného i telesného tvorstva, ty si premohol smrť, zvíťazil si nad zlým duchom a tvojmu svetu si daroval život: Ty sám, Pane, obdaruj pokojom duše tvojich zosnutých služobníkov (alebo dušu tvojho zosnutého služobníka, alebo dušu tvojej zosnutej služobníčky) povie mená, na mieste svetla, blaženosti a pokoja, kde nieto bolesti, zármutku ani stonania. Bože, odpusť im (alebo mu alebo jej) všetky hriechy spáchané myšlienkami, slovami a skutkami, lebo ty si dobrý a láskavý k ľuďom. Veď nieto človeka, ktorý by počas života nezhrešil. Len ty jediný si bez hriechu, tvoja spravodlivosť je spravodlivosť naveky a tvoje slovo je pravda.

Lebo ty si vzkriesenie a život i pokoj tvojich zosnutých služobníkov (*alebo* tvojho zosnutého služobníka, *alebo* tvojej zosnutej služobníčky) *povie mená*, Kriste, Bože náš, a my ti vzdávame slávu spolu s Otcom, ktorý nemá počiatku, s tvojím presväтым, dobrým a životodarným Duchom teraz i vždycky i na veky vekov.

24

Modlitby za dobrodincov

Čiastočné odpustky sa udeľujú veriacemu, ktorý – vedený nadprirodzeným citom vďačnosti – nábožne recituje niektorú právoplatne schválenú modlitbu za dobrodincov (napríklad *Retribuere dignare, Domine – Odplatiť, Pane, životom večným*).

Odplatiť, Pane, životom večným všetkým tým, ktorí nám dobre robia pre tvoje meno. Amen.

25

Modlitby za duchovných pastierov

Čiastočné odpustky sa udeľujú veriacemu, ktorý:

1. v duchu synovskej oddanosti nábožne recituje niektorú právoplatne schválenú modlitbu za najvyššieho veľkňaza (napr. *Oremus pro Pontifice nostro – Modlíme sa za nášho Svätého Otca*);
2. taktiež sa nábožne pomodlí z misála príslušnú modlitbu za eparchiálneho alebo diecézneho biskupa na začiatku jeho pastierskej služby alebo vo výročný deň jej začiatku.

24 EI 1986, udelenie 47.

25, 1 EI 1986, udelenie 39.

Modlitba za Svätého Otca

- ✠ Modlime sa za nášho Svätého Otca, pápeža **M.**
 ✠ Nech ho Pán zachováva, daruje mu dlhý život,
 nech ho urobí blaženým na tejto zemi
 a nech nedopustí, aby padol do rúk nepriateľov.

26

Prosebné a ďakovné modlitby

§ 1 *Úplné odpustky* sa udeľujú veriacemu, ktorý sa v kostole alebo v kaplnke zúčastňuje na slávnostnom recitovaní alebo na speve:

1. hymnu *Veni, Creator Spiritus* – *Príď, Duchu Svätý, tvorivý*, a to buď v prvý deň [civilného] roku [čiže 1. januára] preto, aby [si] vyprosoval Božiu pomoc do celého nadchádzajúceho roku, alebo na slávnosť Zoslania Ducha Svätého;
2. hymnu *Te Deum laudamus* – *Teba, Bože, chválime* v posledný deň [civilného] roku [čiže 31. decembra], aby sa tak poďakoval za všetky dobrodenia, ktoré došiel v priebehu končiaceho sa roku.

§ 2 *Čiastočné odpustky* sa udeľujú veriacemu, ktorý sa:

1. na začiatku a na konci dňa,
 2. pri začínaní a dokončení svojej práce,
 3. pred jedlom a po jedle
- nábožne pomodlí nejakú zákonne schválenú prosebnú alebo ďakovnú modlitbu (napríklad *Actiones nostras, quæsumus, Domine* – *Všemohúci Bože, predchádzaj naše konanie svojím vnuknutím; Adsumus* – *Tu sme; Agimus tibi gratias, omnipotens Deus* – *Ďakujeme ti, všemohúci Bože; Benedic, Domine, nos et hæc tua dona* – *Požehnaj,*

26, § 1, 1 EI 1986, udelenie 61.

26, § 1, 2 EI 1986, udelenie 60.

26, § 2 EI 1986, udelenia 1, 5, 7, 21, 24, 60, 61, 62, 64.

Pane, nás i tieto tvoje dary; Domine Deus omnipotens – Pane, všemohúci Bože; Te Deum laudamus – Teba, Bože, chválime; Veni, Creator Spiritus – Príď, Duchu Svätý, tvorivý; Veni, Sancte Spiritus – Príď, Duchu Svätý; Visita, quæsumus, Domine, habitationem istam – Prosíme Ťa, Bože, navštíviť náš príbytok).

Všemohúci Pane, predchádzaj naše konanie svojím vnuknutím a sprevádzaj ho svojou pomocou, aby sme všetky podujatia s tebou začínali a s tvojou pomocou i dokončili. Skrze Krista, nášho Pána.

*(Rímsky misál, Kolekta na štvrtok po Popolcovej strede.
Liturgia hodín, záverečná modlitba ranných chvál v pondelok
prvého týždňa Cezročného obdobia)*

Tu sme, Pane, Duchu Svätý, tu sme aj s ťažkým bremenom svojich hriechov, ale zhromaždení výslovne v tvojom mene.

Príď k nám a zostávaj s nami, svojou milosťou sa vlej do našich sŕdc!

Uč nás, čo máme robiť a kam dôjsť, ukáž nám, ako máme konať, aby sme sa ti vďaka tvojej pomoci vo všetkom páčili.

Ty sám nám vnukni naše rozhodnutia a sám ich urob skutkom, lebo len tebe s Otcom a Synom patrí všetka veľba a sláva.

Ty, ktorý nadovšetko miluješ poctivosť, nedopusť, aby sme narobili zmätok v tvojom spravodlivom poriadku.

Nech nás nezvedie z cesty nevedomosť, neovplyvní ľudská pochvala a obľuba, nepokazí poplatnosť či falošné ohľady.

Daj, nech nás s tebou spája iba tvoja milosť, aby sme boli v tebe svorne jednotní a v ničom sa neodchýlili od pravdy.

A ako sme tu zhromaždení v tvojom mene, tak nech s úplnou oddanosťou tvojich detí vo všetkom zachováme pravú vieru, aby sa naše myslenie tu na tomto mieste v ničom nerozchádzalo s tebou, a vo svete budúcom aby sme za dobrú prácu získali večné odmeny. Amen.

*(Modlitba pred zasadaním, na ktorom sa rozhoduje
o spoločných záležitostiach)*

Ďakujeme ti, všemohúci Bože, za všetky tvoje dobrodenia. Lebo ty žiješ a kraluješ na veky vekov.

(Modlitba na poďakovanie)

Požehnaj, Pane, nás, i tieto tvoje dary, ktoré budeme požívať z tvojej štedrosti. Skrze Krista, nášho Pána.

(Benedikcionál 785)

Pane, všemohúci Bože, ty si nám dal dožiť sa začiatku tohoto dňa; chráň nás dnes svojou mocou, aby sme sa neklonili k hriechu, ale svojimi myšlienkami, slovami a skutkami konali, čo sa tebe páči. Skrze Krista, nášho Pána. Amen.

(Liturgia hodín, záverečná modlitba ranných chvál v pondelok druhého týždňa Cezročného obdobia)

Pane, Svätý Otče, všemohúci a večný Bože, vyslyš našu modlitbu: zošli z neba svojho anjela, aby navštevoval, strážil, chránil, bránil a posilňoval všetkých, ktorí bývajú v tomto dome. Skrze Krista, nášho Pána. Amen.

Príď, Duchu Svätý, naplň srdcia svojich veriacich a zapál v nás oheň svojej lásky.

(Liturgia hodín, Nedela Zoslania Ducha Svätého)

Prosíme Ťa, Bože, navštív náš príbytok a vzdial od nás úklady nepriateľa; nech v ňom bývajú tvoji svätí anjeli, nech nás chránia v pokoji a tvoje požehnanie nech je stále nad nami. Skrze Krista, nášho Pána. Amen.

(Liturgia hodín, záverečná modlitba nedeľného kompletória na slávnosti mimo nedeľ)

27

**Primičná svätá omša
a jubilejné slávenia posvätnéj vysviacky**

§ 1 Úplné odpustky sa udeľujú:

1. kňazovi, ktorý v stanovený deň slávi za účasti ľudu primičnú svätú omšu;
2. veriacim, ktorí sa nábožne zúčastnia na tejto primičnej svätej omši.

§ 2 Úplné odpustky sa taktiež udeľujú:

1. kňazovi, ktorý si na dvadsiate piate, päťdesiate, šesťdesiate a sedemdesiate výročie svojej kňazskej vysviacky obnoví pred Bohom predsavzatie, že bude verne plniť povinnosti svojho povolania;
2. biskupovi, ktorý si na dvadsiate piate, štyridsiate a päťdesiate výročie svojej biskupskej vysviacky obnoví pred Bohom predsavzatie, že bude verne plniť povinnosti svojho povolania;
3. veriacim, ktorí sa nábožne zúčastnia na slávení jubilejnej (výročnej) svätej omše.

28

Vyznanie viery a úkony teologálnych (božských) čností

§ 1 Úplné odpustky sa udeľujú veriacemu, ktorý pri slávení Veľkonočnej vigílie alebo vo výročný deň svojho krstu si obnovuje krstné sľuby prostredníctvom ktorejkoľvek zákonne schválenej formuly.

§ 2 Čiastočné odpustky sa udeľujú veriacemu, ktorý:

27, § 1 EI 1986, udelenie 43.

27, § 2, 1 EI 1986, udelenie 49.

27, § 2, 3 EI 1986, udelenie 49.

28, § 1 EI 1986, udelenie 70.

1. si obnovuje krstné sľuby prostredníctvom ktorejkoľvek formuly;
2. sa nábožne prežehná a zároveň vyslovuje obvyklé slová: *In nómine Patris, et Fílii, et Spiritus Sancti. Amen* – *V mene Otca i Syna i Ducha Svätého. Amen*;
3. nábožne recituje *Symbolum Apostolorum* – *Apoštolské vyznanie viery* alebo *Symbolum Nicænum-Constantinopolitanum* – *Nicejsko-carhradské vyznanie viery*;
4. recituje ktorúkoľvek zákonnú formulu vzbudenia si úkonu viery, nádeje a lásky.

29

Za zomrelých veriacich

§ 1 Úplné odpustky, ktoré možno získať jedine pre duše v očistci, sa udeľujú veriacemu, ktorý:

1. v jednotlivých dňoch od 1. novembra do 8. novembra nábožne navštívi cintorín a nábožne sa pomodlí za zomrelých, hoci iba v myšli;
2. v deň, keď sa slávi Spomienka na všetkých zosnulých veriacich (alebo so súhlasom ordinára v predchádzajúcu alebo nasledujúcu nedeľu, alebo taktiež na slávnosť Všetkých svätých), nábožne navštívi kostol alebo kaplnku a pomodlí sa Modlitbu Pána (*Páter noster* – *Otče náš*) a Vyznanie viery (*Credo in [unum] Deum* – *Verím v [jedného] Boha*).

§ 2 Čiastočné odpustky, ktoré možno získať jedine pre duše v očistci, sa udeľujú veriacemu, ktorý:

28, § 2, 1 EI 1986, udelenie 70.

28, § 2, 2 EI 1986, udelenie 55.

28, § 2, 3 EI 1986, udelenie 16.

28, § 2, 4 EI 1986, udelenie 2 (jednotlivé úkony sú obdarované odpustkami).

29, § 1, 1 EI 1986, udelenie 13.

29, § 1, 2 EI 1986, udelenie 67 (pozri taktiež vyššie uvedenú normu 19).

1. nábožne navštívi cintorín a pomodlí sa za zomrelých, hoci iba v mysli;
2. nábožne recituje *ranné chvály* alebo *vešpery* z *ofícia za zosnulých* alebo *vzývanie Requiem æternam dona eis, Domine – Odpočinutie večné daj im, Pane.*

Kompetentné biskupské zhromaždenia sa postarajú, aby sa vo vydaniach Enchiridionu odpustkov v národných jazykoch doplnili aj iné modlitby za zomrelých, ktoré sú na ich území bežne zaužívané a veriaci ich obľubujú.

Odpočinutie večné daj im, Pane, a svetlo večné nech im svieti. Nech odpočívajú v pokoji. Amen.

(Pohrebné obrady)

30

Čítanie Svätého písma

- § 1 *Úplné odpustky* sa udeľujú veriacemu, ktorý s náležitou úctou k Božiemu slovu číta aspoň pol hodiny ako duchovné čítanie Sväté písmo, ktorého text je schválený kompetentnou autoritou; v prípade, že čas je kratší, udeľujú sa *čiastočné odpustky*.
- § 2 Ak niekto z rozumného dôvodu nemôže čítať, udeľujú sa *úplné odpustky* alebo *čiastočné odpustky* rovnako, ako bolo povedané vyššie, ak sa ten istý text Svätého písma prijíma tak, že ho číta niekto iný, alebo tak, že je reprodukováný prostredníctvom videa alebo audio zariadenia.

29, § 2, 1 EI 1986, udelenie 13.

29, § 2, 2 EI 1986, udelenie 18, 46.

30, § 1 EI 1986, udelenie 50.

31

Diecézna synoda

Úplné odpustky sa jednorazovo udeľujú veriacemu, ktorý v čase konania diecéznej synody nábožne navštívi kostol, v ktorom sa synoda slávi, a tam sa pomodlí Modlitbu Pána (*Pater noster – Otče náš*) a Vyznanie viery (*Credo in [unum] Deum – Verím v [jedného] Boha*).

32

Pastoračná vizitácia

Úplné odpustky sa jednorazovo udeľujú veriacemu, ktorý sa v čase pastoračnej vizitácie zúčastní na posvätnnej funkcii, ktorej predsedá vizitátor.

33

Návštevy posvätných miest

§ 1 Úplné odpustky sa udeľujú veriacemu, ktorý sa nábožne pomodlí Modlitbu Pána (*Pater noster – Otče náš*) a Vyznanie viery (*Credo in [unum] Deum – Verím v [jedného] Boha*) počas návštevy:

1. jednej zo štyroch rímskych pápežských bazilík, a to buď na púti spolu s ostatnými pútnikmi, alebo keď počas návštevy aspoň vyjadrí svoju synovskú oddanosť Rímskemu veľkňazovi;

31 EI 1986, udelenie 58.

32 EI 1986, udelenie 69.

33, § 1, 1 EI 1986, udelenie 11.

2. baziliky menšej (*basilicam minore*)
 - a) na slávnosť svätých Petra a Pavla, apoštolov
 - b) na [jej] titulárnu slávnosť,
 - c) dňa 2. augusta, keď možno získať „porciunkulové“ odpustky,
 - d) jedenkrát počas roka v deň, ktorý si zvolí sám veriaci,
3. katedrálneho kostola
 - a) na slávnosť svätých Petra a Pavla, apoštolov
 - b) na [jeho] titulárnu slávnosť,
 - c) v deň liturgickej slávnosti Katedry svätého Petra,
 - d) v deň Posviacky Lateránskej baziliky,
 - e) dňa 2. augusta, keď možno získať „porciunkulové“ odpustky,
4. svätyne, ktorú kompetentná autorita zriadila ako mezdinárodnú, národnú alebo diecéznu
 - a) na[jej] titulárnu slávnosť,
 - b) jedenkrát počas roka v deň, ktorý si zvolí sám veriaci,
 - c) vždy, keď sa zúčastní na spoločnej púti, ktorá sa koná na tomto mieste,
5. farského kostola
 - a) na [jeho] titulárnu slávnosť,

33, § 1, 2 Porov. SCR, dekrét *Domus Dei*, 6. júna 1968 (AAS 60 [1968] 536 – 539). Oba odpustky uvedené pod písmenami b) a c) možno získať buď v deň, ktorý je vyššie určený, alebo v iný deň, ktorý má stano-
viť ordinár na úžitok veriacich. To isté platí pre bod 3, písmená b) a e); pre bod 4, písmeno a); pre bod 5, písmená a) a b).

33, § 1, 3 EI 1986, udelenie 65.

33, § 1, 4 Porov. CIC, kánony 1230 – 1234.

33, § 1, 5 EI 1986, udelenie 65. Tieto isté odpustky má aj konkatedrálny kos-
tol, ak jestvuje, aj keď nie je farským kostolom; ohľadom kvázifar-
ských kostolov, ktoré sú postavené na roveň farským kostolom,
porov. CIC, kán. 516 § 1. Pre plaviacich sa a námorníkov, porov.
JÁN PAVOL II., *m. p. Stella Maris* (AAS 89 [1997] 209 – 216).

- b) dňa 2. augusta, kedy možno získať „porciunkulové“ odpustky,
6. kostola alebo oltára v deň ich posviacky,
7. kostola alebo kaplnky inštitútu zasväteného života alebo spoločnosti apoštolského života v deň, v ktorom sa slávi ich zakladateľ.
- § 2 Úplné odpustky sa taktiež udeľujú veriacemu, ktorý sa v stanovený deň zúčastní na liturgii v niektorom zo štáciových chrámov; ak takýto chrám nábožne navštívi, ide o čiastočné odpustky.
- § 3 Čiastočné odpustky sa udeľujú veriacemu, ktorý nábožne navštívi starobylý kresťanský cintorín, čiže katakomby.

33, § 1, 6 EI 1986, udelenie 66.

33, § 1, 7 EI 1986, udelenie 68.

33, § 2 EI 1986, udelenie 56. Porov. CE 260 – 261.

33, § 3 EI 1986, udelenie 14.

DODATOK

NÁBOŽNÉ VZÝVANIA

Čo sa týka nábožných vzývaní, je potrebné brať ohľad na to, čo nasleduje:

1. Pokiaľ ide o odpustky, vzývanie sa nechápe ako niečo samostatné, ale ako završenie úkonu, ktorým veriaci pri plnení svojich povinností a pri znášaní ťažkostí života s pokornou dôverou pozdvihuje svoju myseľ k Bohu. Nábožné vzývanie teda dopĺňa pozdvihnutie mysle a oboje je akoby drahokamom vsadeným do bežného ľudského konania; akoby soľou, ktorá prepožičiava ľudským skutkom lahodnú múdrosť.
2. Potrebné je uprednostniť to vzývanie, ktoré je za daných okolností vhodnejšie a lepšie sa spája s príslušnými stavmi mysle, alebo ktoré spontánne prichádza na myseľ, alebo ktoré je vybrané z tých vzývaní, ktoré sú medzi veriacimi obvyklé. Niektoré z nich sú obsiahnuté v krátkom prehľade.
3. Vzývanie môže byť veľmi krátke, vyjadrené jedným alebo pár slovami, alebo utvorené iba v mysli.

Niektoré príklady:

Môj Bože – Otče¹ – Ježiš – Pochválený buď Ježiš Kristus (*alebo iný zaužívaný kresťanský pozdrav*) – Verím v teba, Pane – Klaniam sa ti – Dúfam v teba – Milujem ťa – Všetko pre teba – Vzdávam ti vďaky (*alebo Bohu vďaka*) – Nech je zvelebený Boh (*alebo Dobrorečme Pánovi*) – Nech príde tvoje kráľovstvo – Nech sa stane tvoja vôľa – Ako sa páči Pánovi – Pomôž mi, Bože – Posilňuj ma – Vypočuj ma (*alebo Vypočuj moju modlitbu*) – Zachráň ma – Zmiluj sa nado mnou – Odpusť mi, Pane

¹ Porov. *Rim* 8, 15 a *Gal* 4, 6.

– Nedovoľ, aby som sa odlúčil od teba – Neopúšťaj ma – Buď pozdravená, Mária – Sláva Bohu na výsostiach – Veľký si, Pane² – Som celý tvoj.

Prehľad niektorých bežne používaných invokácií.³

Bolestná Matka, oroduj za nás!
Bože, buď milostivý mne hriešnemu!⁴
Buď pozdravený kríž, nádej jediná!
Ježiš, Mária, Jozef!
Ježiš, Mária, Jozef, nech s vami v pokoji spím a odpočívam!
Ježiš, Mária, Jozef, stojte pri mne v hodine smrti!
Ježiš, Mária, Jozef, vám darujem svoje srdce i svoju dušu!
Ježišu, tichý a pokorný srdcom, pretvor naše srdce podľa svojho srdca!
Klaniame sa ti, Kriste, a dobrorečíme ti, lebo si svojím krížom vykúpil svet!
Kráľovná počatá bez poškvry dedičného hriechu, oroduj za nás!
Kristus víťaz, Kristus Kráľ náš, Kristus, Kristus, vládca náš!
(Christus vincit! Christus regnat! Christus, Christus imperat!)

Mária, svätá Božia Rodička, vždy Panna, prihováraj sa za nás!
Moja Matka, moja nádej!
Môj Boh a moje všetko!
Najsvätejšie Srdce Ježišovo, zmiluj sa nad nami!
Nauč ma plniť tvoju vôľu, lebo ty si môj Boh!⁵
Nech je pochválená a zvelebená bezprestania Najsvätejšia Sviatosť Oltárna!
Nech je zvelebená Najsvätejšia Trojica!

² Porov. *Jdt* 16, 16; *Ž* 86 [Vg 85], 10.

³ Ostatné bežne používané invokácie je možné nájsť v modlitebných knihách.

⁴ *Lk* 18, 13.

⁵ *Ž* 143 [Vg 142], 10.

Oroduj za nás, svätá Božia Rodička, aby sme sa stali hodní
Kristových prisľúbení.

Otče, do tvojich rúk porúčam svojho ducha!⁶

Pán môj a Boh môj!⁷

Pane Ježišu, daruj im pokoj!

Pane, nech je jednota myslí v pravde a jednota srdc v láske!

Pane, pošli robotníkov na svoju žatvu!⁸

Pane, daj nám väčšiu vieru!⁹

Pane, zostaň s nami!¹⁰

Sladké Srdce Máriino, buď mojou spásou!

Sláva Otcu i Synu i Duchu Svätému!

So svojím milým Synom ráč nás požehnať, Panna Mária.

Srdce Ježišovo, horiace láskou k nám, zapál naše srdce svojou
láskou!

Srdce Ježišovo, tebe dôverujem!

Srdce Ježišovo, všetko pre teba!

Svätá Mária, Matka Božia, oroduj za nás!

Ty si Kristus, Syn živého Boha!¹¹

Urob ma hodným chváliť teba, presvätá Panna, a daj mi silu
proti tvojim nepriateľom!

Všetci Boží svätí a sväté, orodujte za nás!

Zachráň nás, Pane, hynieme!¹²

⁶ Porov. *Lk* 24, 29. *Lk* 23, 46; porov. *Ž* 31 [Vg 30], 6

⁷ *Jn* 20, 28.

⁸ Porov. *Mt* 9, 38.

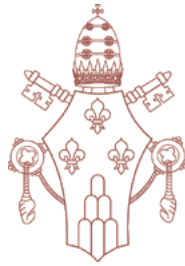
⁹ *Lk* 17, 5.

¹⁰ Porov. *Lk* 24, 29.

¹¹ *Mt* 16, 16.

¹² *Mt* 8, 25.

DOKUMENT

Apoštolská konštitúcia

INDULGENTIARUM DOCTRINA

biskup Pavol, sluha sluhov Božích,
na večnú pamiatku

I.

1. Náuka o odpustkoch a odpustková prax, ktoré sú po mnohé stáročia prítomné v Katolíckej cirkvi, majú pevný základ v Božom zjavení¹, ktoré nám odovzdali apoštoli a „v Cirkvi sa zveľaďuje pomocou Ducha Svätého“, zatiaľ čo „[Cirkev] v priebehu vekov neprestajne smeruje k plnosti Božej pravdy, kým sa na nej nesplnia Božie slová“.²

Presné pochopenie tejto náuky a jej blahodarné využitie si však nutne vyžaduje, aby boli pripomenuté niektoré pravdy, ktoré ako také Cirkev vždy verila a ktoré biskupi, nástupcovia apoštolov, a na prvom mieste rímski biskupi,

¹ Porov. TRIDENTSKÝ KONCIL, zasadnutie XXV, *Dekrét o odpustkoch*: „moc udeľovať odpustky dal Cirkvi Kristus a Cirkev využívala túto jej božsky zverenú moc už od najstarších čias“ (DS (Denzinger-Schönmetzer) 1835; porov. Mt 28, 18).

² DRUHÝ VATIKÁNSKY KONCIL, dogmatická konštitúcia o Božom zjavení *Dei verbum*, čl. 8: AAS, 58 (1966), s. 821; porov. PRVÝ VATIKÁNSKY KONCIL, dogmatická konštitúcia o katolíckej viere *Dei Filius*, kap. 4, *De fide et ratione* (DS, 3020).

nástupcovia svätého Petra, v priebehu stáročí učili a až do-
teraz učia tak prostredníctvom pastoračnej praxe, ako aj
prostredníctvom vieroučných dokumentov.

2. Je Bohom zjaveným učením, že hriechy majú za následok
tresty pochádzajúce od Božej svätosti a spravodlivosti.
Tieto tresty treba odpykať buď na tejto zemi bolesťami, sú-
ženiami a nešťastiami tohto života,³ predovšetkým však
smrťou, alebo po smrti ohňom a trápením, čiže očistnými
trestami.⁴ Preto veriaci boli vždy presvedčení, že tých, čo

³ Porov. *Gn* 3, 16 – 19: „Žene [Boh] povedal: ‚Veľmi rozmnožím tvoje trápe-
nia a tarchavosť; v bolesti budeš rodiť deti, a hoci budeš po mužovi túžiť,
on bude vládnuť nad tebou.‘ A Adamovi povedal: ‚Preto, že si poslušol
hlas svojej ženy a jedol si zo stromu, o ktorom som ti prikázal: ‚Nesmieš
z neho jesť‘, nech je prekliata zem pre teba; s námahou sa z nej budeš
živíť po všetky dni svojho života. Trnie a bodľácie ti bude rodiť... V pote
svojej tváre budeš jesť svoj chlieb, kým sa nevrátiš do zeme, z ktorej si
bol vzatý, lebo prach si a na prach sa obrátiš.‘“
Porov. tiež *Lk* 19, 41 – 44; *Rim* 2, 9; *1 Kor* 11, 30.

Porov. AUGUSTÍN, *Enarr. in Ps. LVIII*, 1, 13: „Každá neprávosť, nepatrná
či veľká, musí byť v každom prípade odpykaná buď samotným člove-
kom, ktorý koná pokánie, alebo Bohom, ktorý za ňu trestá.“

Porov. TOMÁŠ AKVINSKÝ, *S. Th.* 1 – 2, q. 87, a. 1: „Ak je hriech neuspo-
riadaným úkonom, potom je zrejmé, že ktokoľvek hreší, koná v proti-
klade k určitému poriadku. Z toho potom plynie, že hriešnika postihuje
samotný poriadok. Práve tento postih je trestom.“

⁴ Porov. *Mt* 25, 41 – 42: „Potom povie aj tým, čo budú zľava: Odídte odo
mňa, zlorečení, do večného ohňa, ktorý je pripravený diablu a jeho
anjelom. Lebo som bol hladný, a nedali ste mi jesť...“

Porov. tiež *Mk* 9, 42 – 43; *Jn* 5, 28 – 29; *Rim* 2, 9; *Gal* 6, 6 – 8. Porov. DRUHÝ
LYONSKÝ KONCIL, zasadanie IV, *Professio fidei Michaelis Palaeologi im-
peratoris*, DS 856 – 858.

Porov. FLORENTSKÝ KONCIL, *Decretum pro Graecis*, DS 1304 – 1306.

Porov. AUGUSTÍN, *Enchiridion*, 66, 17: „Rovnako sa zdá, že mnohé viny
na tejto zemi sú opomenuté a nie sú podrobené nijakému trestu; odpata
za ne je však vyhradená pre budúcnosť. Nie nadarmo je táto budúcnosť
nazývaná dňom súdu, v ktorom príde Sudca živých i mŕtvych. Niektoré
viny sú však podrobené trestu už na tejto zemi: ak sme však týchto
vín pozbavení, potom nám bezpochyby nebudú môcť škodiť v budúcom
veku. Preto o niektorých z týchto časných trestov, ktoré v tomto veku

kráčajú cestou zla, postihujú mnohé nepríjemnosti, ťažkosti a že trpia mnohé škody.⁵

Tieto tresty človeku ukladá spravodlivý a milosrdný Boží súd kvôli očisteniu duše, ochrane mravného poriadku a obnove Božej slávy v jej plnej veľkoleposti. Veď každý hriech zapríčiňuje narušenie univerzálneho poriadku, ktorý ustanovil Boh vo svojej nevýslovnej múdrosti a nekonečnej láske, a spôsobuje zničenie veľkých dobier tak vzhľadom na hriešnika samého, ako aj vzhľadom na ľudské spoločenstvo. Kresťania všetkých čias považovali vo svojom svedomí hriech nielen za prestúpenie Božieho zákona, ale – i keď nie vždy priamo a úplne jasne – aj za pohŕdanie a zanedbávanie osobného priateľstva medzi Bohom a človekom,⁶ za skutočnú urážku Boha, ktorej rozsah ani nemožno vystihnúť, ba dokonca ako nevďačné odmietnutie tej lásky, ktorú Boh ponúkol ľuďom v Kristovi, ktorý nazval svojich učeníkov priateľmi, a nie sluhami.⁷

postihujú hriešnikov, aby tak boli ich hriechy zničené a neboli ponechané k potrestaniu v deň súdu, vraví Apoštol (*Kor* 11, 31 – 32): „Keby sme súdili sami seba, neboli by sme súdení. Ale keď sme súdení, Pán nás napráva, aby sme neboli odsúdení s týmto svetom“; ed. Scheel, Tübingen 1930, s. 42; PL 40, 263).

⁵ Porov. *Hermasov pastier*, príkaz 6, 1, 3; FUNK, *Patres Apostolici* I, s. 487.

⁶ Porov. *Iz* 1, 2 – 3: „Synov som vychoval a vyvýchil, oni sa mi však spreneverili. Völ si pozná gazdu a osol jasle svojho pána; Izrael nepozná, môj ľud nepochopí.“ Porov. tiež *Dt* 8, 11; 32, 15 n.; *Ž* 105, 21; 118; *Múd* 7, 14; *Iz* 17, 10; 44, 21; *Jer* 33, 8; *Ez* 20, 27.

Porov. DRUHÝ VATIKÁNSKY KONCIL, dogm. konšt. o Božom zjavení *Dei verbum* 2: „Týmto zjavením sa teda neviditeľný Boh (porov. *Kol* 1, 15; *1 Tim* 1, 17) vo svojej veľkej láske prihovára ľuďom ako priateľom (porov. *Ex* 33, 11; *Jn* 15, 14 – 15) a sa s nimi stýka (porov. *Bar* 3, 38), aby ich pozval a prijal do svojho spoločenstva“, AAS, 58 (1966), s. 818. Porov. *tamže* 21, s. 827 – 828.

⁷ Porov. *Jn* 15, 14 – 15.

Porov. DRUHÝ VATIKÁNSKY KONCIL, pastorálna konštitúcia o Cirkvi v súčasnom svete *Gaudium et spes*, čl. 22, AAS, 58 (1966), s. 1042; a dekrét o misijnej činnosti Cirkvi *Ad gentes*, čl. 13, AAS, 58 (1968), s. 962.

3. Kvôli úplnému odpusteniu a plnej náprave hriechov je teda nutné nielen to, aby srdce úprimným obrátením bolo obnovené priateľstvom s Bohom a aby bola vynahradená urážka spôsobená jeho múdrosti a dobrote, ale aj to, aby všetky osobné i spoločenské dobré, ktoré hriech zničil alebo poškodil, boli naplno obnovené buď dobrovoľne vykonanou nápravou, čo sa nezaobíde bez určitých ťažkostí, alebo prijatím trestov uložených Božou spravodlivosťou a jeho najsvätejšou múdrosťou, vďaka ktorým potom v celom svete zažiarí svätosť a jas Božej slávy. Existencia týchto trestov a ich veľkosť nám dávajú pochopiť, akou nemúdrosťou a akým zlom je hriech a aké hrozné má následky.

Skutočnosť, že i po odpustení viny môžu zostávať, a tiež aj často naozaj zostávajú tresty k odpykaniu alebo pozostatky hriechu k očisteniu,⁸ veľmi jasne dokladá náuka o očistci.

⁸ Porov. *Nm* 20, 12: „Pán povedal Mojžišovi a Áronovi: Pretože ste mi neverili a neoslávili ste ma pred očami Izraelitov, nevediete tento ľud do krajiny, ktorú im dám.“

Porov. *Nm* 27, 13 – 14: „Pozri si ju! Aj ty sa pripojiš k svojmu ľudu tak, ako sa pripojil tvoj brat Áron, lebo ste sa zdráhali osláviť ma na púšti Sin pred očami ľudu, keď sa búril proti mne pre vodu.“

Porov. 2 *Sam* 12, 13 – 14: „Dávid povedal Nátanovi: ‚Zhrešil som proti Pánovi.‘ A Nátan vravel Dávidovi: ‚Aj Pán ti odpustil hriech. Nezomrieš. Že si však touto vecou zaviniť rúhanie u Pánových nepriateľov, syn, ktorý sa ti narodí, iste zomrie.‘“

Porov. INOCENT IV., *Instructio pro Greacis*, DS 838.

Porov. TRIDENTSKÝ KONCIL, zasadnutie VI, kán. 30: „Ak niekto tvrdí, že akémukoľvek hriešnikovi, ktorý obdržal milosť ospravedlnenia, bola odpustená vina a bol z neho stiahnutý večný trest, takže už nezostane postihnutý nijakým časným trestom, ktorý treba odpykať buď v tomto svete alebo v budúcom v očistci ešte predtým, než sa mu otvorí vstup do nebeského kráľovstva, nech je exkomunikovaný“ (DS 1580; porov. tiež DS 1689, 1693).

Porov. AUGUSTÍN, *In Io. ev. tr.*, 124, 5: „Človek je nútený znášať (taký život) i po odpustení svojich hriechov, hoci je pravda, že príčinou, pre ktorú sa nachádza uprostred týchto bied, je prvotný hriech. Je skutočnosťou, že i po odpustení viny dlho pretrvávajú trest, a to preto, aby nik nepodceňoval vinu, keby s ňou skončil i trest. Človek musí znášať urči-

Podľa nej duše tých zomrelých, ktorí „prešli ako opravdivo kajúci do druhého života v Božej láske ešte predtým, než naplno zadostučinili všemožnými plodmi pokánia za to, čím sa previnili, i za to, čo zanedbali“, ⁹ znášajú po smrti očistné tresty. Túto istú skutočnosť dobre dokladajú liturgické modlitby, ktorými sa odpradáva spoločenstvá kresťanov pristupujúcich k stolu Pána obracajú na Boha: „Aby my, ktorí sme pre svoje hriechy spravodlivo trestaní, pre slávu tvojho mena boli sme milosrdne oslobodení.“ ¹⁰ Treba ešte podotknúť, že všetci ľudia, putujúci na tejto zemi, sa dopúšťajú aspoň ľahkých hriechov, ¹¹ takže všetci potrebujú Božie milosrdenstvo, aby boli oslobodení od trestov za hriechy.

tú dobu trest, i keď už na ňom nelipne vina, ktorá ho urobila hodným večného zavrhnutia, a to kvôli tomu, aby sa tak prejavila úbohosť, ktorú si zaslúžil, ďalej kvôli tomu, aby sa napravoval tento časný život, a napokon kvôli tomu, aby sa človek cvičil v trpezlivosti; dočasne človeka postihuje trest, kvôli čomu hriešnika už nebude ťažiť vina, pre ktorú si zaslúži trvalé odsúdenie.“: CCL 36, s. 683 – 684; PL 35, 1972 – 1973.

⁹ Porov. DRUHÝ LYONSKÝ KONCIL, zasadnutie IV., DS, 856.

¹⁰ Porov. *Rímsky misál*, Orácia na Prvú predpôstnu nedeľu (Nedeľa Septuagézimy): „Prosby svojho ľudu, prosíme, Pane, milostivo vyslyš: aby my, ktorí sme pre svoje hriechy spravodlivo trestaní, pre slávu tvojho mena boli sme milosrdne oslobodení.“

Porov. *tamže*, Orácia nad ľuďom v pondelok po Prvej pôstnej nedeľi: „Rozviaž, prosíme, Pane, putá našich hriechov a milostivo odvráť čokoľvek si za ne zasluhujeme.“

Porov. *tamže*, Postkomúnia na Tretiu pôstnu nedeľu: „Od všetkých priestupkov a nebezpečenstiev, prosíme, Pane, milostivo oslobod' nás, ktorým udeľuješ účasť na toľkom tajomstve.“

¹¹ Porov. *Jak 3, 2*: „Veď všetci sa prehrešujeme v mnohom.“

Porov. *1 Jn 1, 8*: „Ak hovoríme, že nemáme hriech, klameme sami seba a nie je v nás pravda.“ Kartáginská synoda komentuje tento výrok nasledovne: „Potvrďujeme to, čo vraví evanjelista Ján: ‚Ak hovoríme, že nemáme hriech, klameme sami seba a nie je v nás pravda. Ktokoľvek by teda vykladal tento výrok tak, že je treba vyznávať hriech iba kvôli pokore a nie kvôli skutočnosti, nech je exkomunikovaný.‘“: (DS 228).

Porov. TRIDENTSKÝ KONCIL, zasadnutie VI., *Decr. de iustificatione*, kap. 11, DS 1537.

II

4. Z dôvodu skrytého a láskavého tajomstva Božieho rozhodnutia jestvuje medzi ľuďmi určité nadprirodzené spojenie, takže hriech jedného škodí ostatným a svätosť jedného ostatným prináša dobrodenie.¹² Takýmto spôsobom si veriaci v Krista vzájomne poskytujú pomoc pri dosahovaní nadprirodzeného cieľa. Svedectvo tejto solidarity sa prejavuje v samom Adamovi, ktorého hriech prechádza „plodením“ na všetkých ľuďoch. Ale dokonalejším princípom, základom a príkladom tejto nadprirodzenej solidarity je sám Kristus, do spoločenstva s ktorým nás Boh povolal.¹³

Porov. DRUHÝ VATIKÁNSKY KONCIL, dogmatická konštitúcia o Cirkvi *Lumen gentium*, čl. 40: „Keďže sa však všetci v mnohom prehrešujeme (porov. *Jak* 3, 2), neprestajne potrebujeme Božie milosrdenstvo a každodenne sa musíme modliť: ‚A odpusť nám naše viny‘ (*Mt* 6, 12).“: AAS 57 (1965), s. 45.

¹² Porov. AUGUSTÍN, *De bapt. contra Donat.*, 1, 28 (PL 43, 124).

¹³ Porov. *Jn* 15, 5: „Ja som vinič, vy ste ratolesti. Kto ostáva vo mne a ja v ňom, prináša veľa ovocia.“

Porov. *1 Kor* 12, 27: „Vy ste Kristovo telo a jednotlivo ste údy.“ Porov. tiež *1 Kor* 1, 9 a 10, 17; *Ef* 1, 20 – 23 a 4, 4.

Porov. DRUHÝ VATIKÁNSKY KONCIL, dogmatická konštitúcia o Cirkvi *Lumen gentium*, čl. 7: AAS 57 (1965), s. 10 – 11.

Porov. PIUS XII., encyklika *Mystici corporis*: „Cez toto odovzdávanie Kristovho ducha dochádza k tomu, že Cirkev sa stáva akoby plnosťou a doplnením Vykupiteľa. Kristus teda istým spôsobom a z každého ohľadu dochádza k plnosti v Cirkvi (porov. TOMÁŠ AKVINSKÝ, *Comm. in epist. ad Eph.*, 1, lect. 8). Týmto slovami sa teda dotýkame samotného dôvodu, že prečo... mystická hlava, ktorou je Kristus, a Cirkev, ktorá na tejto zemi reprezentuje jeho osobu ako druhý Kristus, tvoria jediného nového človeka, v ktorom sa v pokračovaní spásneho diela križa spájajú nebo a zem. Ide o dôvod, kvôli ktorému môžeme ako v syntéze povedať: Kristus je celý ako hlava a telo. DS 3813. AAS 35 (1943) 35, s. 230 – 231.

Porov. AUGUSTÍN, *Enarr. 2 in Ps. 90*, 1: „Náš Pán Ježiš Kristus, úplný a dokonalý človek, je zároveň hlavou i telom: Hlavu poznávame v tom človekovi, ktorý sa narodil z Márie Panny... Ten je hlavou Cirkvi. Jeho telom je Cirkev, a to nie iba tá Cirkev, ktorá je tu, ale aj tá, ktorá je prítomná v celom svete; nie iba tá Cirkev, ktorá existuje teraz, ale aj tá Cir-

5. Veď Kristus, ktorý „sa nedopustil hriechu“ a „trpel za vás“¹⁴, niesol naše choroby a vzal na seba naše bolesti, „jeho ranami sme uzdravení“.¹⁵

Veriaci kresťania, ktorí nasledujú Kristove šľapaje,¹⁶ sa vždy usilovali o to, aby si na ceste, ktorá vedie k nebeskému Otcovi, navzájom pomáhali modlitbou, vzájomným zdieľaním duchovných dobier a uzmierujúcim pokáním. Nakoľko sa v nich roznechovala láska, natoľko napodobňovali trpiaceho Krista a niesli vlastný kríž, aby tak uzmierovali vlastné hriechy i hriechy tých druhých. Boli totiž presvedčení, že môžu pred Bohom, Otcom milosrdenstva, poskytovať pomoc svojim bratom pri dosahovaní spásy.¹⁷

kev, ktorá je od samého Ábela až po tých, ktorí sa pred koncom sveta ešte narodí a budú veriť v Krista. Ide teda o všetok svätý ľud patriaci k jedinému mestu. Toto mesto je Kristovým telom a sám Kristus je jeho hlavou“ (CCL 39, s. 1266; PL 37, 1159).

¹⁴ Porov. 1 Pt 2, 22 a 21.

¹⁵ Porov. Iz 53, 4 – 6; 1 Pt 2, 21 – 25; Jn 1, 29; Rim 4, 25; 5, 9 n.; 1 Kor 15, 3; 2 Kor 5, 21; Gal 1, 4; Ef 1, 7 n.; Hebr 3 n.; 1 Jn 3, 5.

¹⁶ Porov. 1 Pt 2, 21.

¹⁷ Porov. Kol 1, 24: „Teraz sa radujem v utrpeniach pre vás a na vlastnom tele dopĺňam to, čo chýba Kristovmu utrpeniu pre jeho telo, ktorým je Cirkev.“

Porov. KLEMENT ALEXANDRIJSKÝ, *Lib. Quis dives salvetur*, 42: „Apoštol svätý Ján vyzýva na pokánie mladého zločinca slovami: ‚Ja dám Kristovi za teba náhradu. Keď to bude nutné, rád za teba položím svoj život práve tak, ako išiel Pán na smrť za nás. Poskytnem svoj život ako náhradu za tvoju spásu‘“ (GCS Klemens 3, s. 190; PG 9, 650).

Porov. CYPRIÁN, *De lapsis* 17; 36: „Veríme, že pred naším Sudcom veľmi mnoho zmôžu zásluhy mučeníkov a skutky spravodlivých, až príde deň súdu, až sa uzavrie javisko tohto sveta a pred Kristom bude stáť v očakávaní jeho ľud... Kto koná pokánie, dobré skutky a modlí sa, môže obdržať milosrdenstvo a odpustenie, môže sa navyše tiež oprieť o to, čo pre ľud vyprosovali mučeníci a čo pre neho vykonali kňazi“ (CSEL 31, 249 – 250 a 263; PL 4, 495 a 508).

Porov. HIERONYM, *Contra Vigilantium*, 6: „Vo svojom spise tvrdíš, že pokiaľ žijeme, môžeme prosieť jedni za druhých, avšak po smrti nemá byť vyslyšaná žiadna modlitba za druhých. Vychádzaš zo skutočnosti, že pokiaľ mučeníci žiadajú, aby sa stala spravodlivosť (porov. Zjv 6, 10),

To je prastará pravda ohľadom spoločenstva svätých,¹⁸ vďaka ktorej život každého Božieho dieťaťa je v Kristovi a skrze Krista podivuhodným putom spojený so životom

nemôžu popritom prosieť za druhých. Ak však apoštoli a mučeníci ešte v čase svojho pozemského života, teda v čase, keď musia myslieť na svoju spásu, môžu prosieť za bratov, prečo by sa nemali modliť za druhých po tom, čo obdržali odmenu za svoje víťazstvo a za svoj triumf?“ (PL 23, 359).

Porov. BAZIL VELKÝ, *Homilia in martyrem Julittam* 9: „Treba teda plakať s tým, kto plače. Keď vidíš brata, ktorý pri pokání za svoje hriechy plače, ty musíš plakať rovnako spolu s ním a súcítiť s ním. Keď budeš mať účasť na ťažkostiach tých druhých, i ty budeš môcť naprávať svoje previnenia. Ten, kto úprimne prelieva slzy pre hriechy svojho brata, zároveň sa tým stará o seba... Musíš plakať pre hriech, lebo hriech je chorobou duše, ba smrťou nesmrteľnej duše, a preto vyvoláva hlbokú bolesť a ustavičné vzlykanie“ (PG 31, 258 – 259).

Porov. JÁN ZLATOÚSTY, *In ep. ad Philipp.* 1, hom. 3, 3: „Nemáme len povrchné oplakávať tých, čo zomreli, tak ako nemáme mať iba povrchnú radosť z tých, čo žijú. Čo teda máme robiť? Musíme oplakávať hriešnikov nielen vtedy, keď umreli, ale aj v čase ich života; a musíme sa tešiť zo spravodlivých nielen keď žijú, ale aj potom, keď zomrú“ (PG 62, 223).

Porov. TOMÁŠ AKVINSKÝ, *S. Th.* 1 – 2, q. 87, a. 8: „Keď hovoríme o náhrade zadosťučinenia, ktoré niekto dobrovoľne berie na seba, môže sa stať, že určitý človek nesie dlh niekoho iného, keďže obidvaja určitým spôsobom tvoria jednu jedinú skutočnosť... Pokiaľ však hovoríme o treste uloženom za hriech, ak je naozaj trestom, potom platí, že každý človek je trestaný iba za vlastné hriechy, lebo každý hriešny skutok je vždy niečím osobným. Keď napokon hovoríme o treste, ktorý má liečebný cieľ, potom sa môže stať, že jeden človek je trestaný za hriechy niekoho iného. Veď bolo povedané, že strata hmotných dobier, alebo dokonca strata tela, sú rovnako liečebnými trestami, ktoré vedú k spáse duše. Nemožno teda vylúčiť, že niekto môže znášať také tresty vinou hriechu niekoho iného, a to tak zo strany Boha, ako aj zo strany človeka.“

¹⁸ Porov. LEV XIII., *Mirae caritatis*: „Spoločenstvo svätých v skutočnosti nie je ničím iným... než vnútornou a vzájomnou výmenou pomoci, odčino-vania, modlitieb a milostí medzi veriacimi, či už sa nachádzajú v nebi, alebo v očistnom ohni, alebo sú ešte pútnikmi na tejto zemi. Títo všetci spoločne tvoria jediné nebeské mesto, ktorého hlavou je Kristus a dušou láska“ *Acta Leonis XIII*, 22 (1902), s. 129; *DS*, 3363.

všetkých bratov kresťanov v nadprirodzenej jednote Kristovho tajomného tela akoby v jednej tajomnej osobe.¹⁹

Takýmto spôsobom sa prejavuje „poklad Cirkvi“, ²⁰ ktorý však nie je akoby súhrn dobier na spôsob hmotného bohatstva, ktoré sa hromadí v priebehu storočí, ale je to nekonečná a nevyčerpatelná hodnota, ktorú majú u Boha zadosťučinenia a zásluhy Krista Pána obetované za to, aby celé ľudstvo bolo oslobodené od hriechu a dosiahlo spoločenstvo s Otcom; je to sám Kristus Vykupiteľ, v ktorom sú a pretrvávajú zadosťučinenia a zásluhy jeho vykúpenia.²¹

¹⁹ Porov. 1 Kor 12, 12 – 13: „Lebo ako je jedno telo a má mnoho údov, ale všetky údy tela sú jedno telo, hoci je ich mnoho, tak aj Kristus. Veď my všetci... boli sme v jednom Duchu pokrstení v jedno telo.“

Porov. PIUS XII., *Mystici corporis*: „A tak [Kristus] žije istým spôsobom v Cirkvi, aby ona jestvovala akoby druhý Kristus. To tvrdí aj Učiteľ národov, keď v *Liste Korintánom* bez akéhokoľvek ďalšieho pridávania Cirkev nazýva „Kristom“ (porov. 1 Kor 12, 12) napodobňujúc tak samého Učiteľa, ktorý mu z neba zvolal, keď [Pavol] prenasledoval Cirkev: ‚Šavol, Šavol, prečo ma prenasleduješ?‘ (porov. Sk 9, 4; 22, 7; 26, 14). Ba ak veríme [Gregorovi] Nyssenskému, apoštol často nazýva Cirkev ‚Kristom‘ (porov. *De vita Moysis*, PG 44, 385). A nie je vám, ctihodní bratia, neznámy ani výrok svätého Augustína: ‚Kristus hlása Krista‘ (porov. *Sermones* 354, 1; PL 39, 1563)“: AAS, 35 (1943) s. 218.

Porov. TOMÁŠ AKVINSKÝ, *S. Th.* 3, q. 48, a. 2; q. 49, a. 1.

²⁰ Porov. KLEMENT VI., jubilejná bula *Unigenitus Dei Filius*: „Jednorodený Boží Syn skutočne... obstaral bojujúcej Cirkvi poklad a zveril ho blaženému Petrovi, kľučiarovi neba, a jeho nástupcom, svojim zástupcom na zemi, aby z neho rozdeľovali veriacim s cieľom ich spásy... Je známe, že ďalší vzrast tohto pokladu predstavujú zásluhy blahoslavenej Božej Matky a všetkých vyvolených, od prvého až po posledného spravodlivého...“ (DS 1025, 1026, 1027).

Porov. SIXTUS IV., encyklika *Romani Pontificis*: „My, ktorému je zhora udelená plnosť moci, želáme si poskytnúť pomoc a podporu duším v očistci tak, že budeme čerpať z pokladu univerzálnej Cirkvi, ktorý tvoria zásluhy Krista a svätých a ktorý nám bol zverený...“ (DS 1406).

Porov. LEV X., dekrét *Cum postquam* legátovi pápeža Kajetánovi de Vio: „... rozdávať z pokladu zásluh Ježiša Krista a svätých...“: DS, 1448; porov. DS, 1467 a 2641.

²¹ Porov. *Hebr.* 1, 23 – 25; 9, 11 – 28.

Do tohto pokladu patrí okrem toho aj naozaj nesmierna, nezmerateľná a stále nová hodnota, ktorú majú pred Bohom modlitby a dobré skutky preblahoslavenej Panny Márie a všetkých svätých, ktorí kráčali v šlapajach Krista Pána vďaka jeho milosti, a tak sa posvätili a dokončili dielo milé Otcovi; takže keď pracovali na vlastnej spáse, prispeli aj k spáse svojich bratov v jednote tajomného tela.

„Všetci totiž, ktorí sú Kristovi a majú jeho Ducha, zlučujú sa do jednej Cirkvi a sú v ňom navzájom spojení (porov. Ef 4, 16). Spojenie putujúcich s bratmi, ktorí zosnuli v Kristovom pokoji, sa vôbec neprerušuje, ba podľa stálej viery Cirkvi spoluúčastou na duchovných dobrách sa posilňuje. Lebo svätí v nebi, tým, že sú dôvernejšie spojení s Kristom, väčšmi upevňujú celú Cirkev vo svätosti... a mnohorakým spôsobom majú podiel na jej stálom raste (porov. 1 Kor 12, 12 – 27). Už sú prijatí do blaženej vlasti a bývajú u Pána (porov. 2 Kor 5, 8), skrze neho, s ním a v ňom neprestajne orodujú za nás u Otca a predkladajú mu zásluhy, ktoré získali na zemi skrze jediného Prostredníka medzi Bohom a ľuďmi, Krista Ježiša (porov. 1 Tím 2, 5), tým, že slúžili vo všetkom Pánovi a na svojom tele dopĺňali, čo Kristovmu umučeniu ešte chýba k dobru jeho tela, čiže Cirkvi (porov. 1 Kol 1, 24). Ich bratská starostlivosť nám teda veľmi pomáha v našej slabosti.“²²

Z tohto dôvodu existuje medzi veriacimi, ktorí už dosiahli nebeskú vlasť, a tými, ktorí odpýkávajú [svoje] viny v očistci a tými, ktorí ešte putujú na zemi, nepochybne trvalé puto lásky a hojná výmena všetkých dobier, prostredníctvom ktorých odčisťovaním všetkých hriechov celého mystického tela je obmäkčená Božia spravodlivosť. Božie milosrdenstvo je tak pohnuté k odpusteniu, aby úprimne

²² DRUHÝ Vatikánsky koncil, dogmatická konštitúcia o Cirkvi *Lumen gentium*, čl. 49: AAS 57 (1965), s. 54 – 55.

kajúci hriešnici mohli čo najskôr byť uvedení do plného užívania dobier Božej rodiny.

III

6. Cirkev, ktorá si už od prvých čias uvedomuje tieto pravdy, poznala a tiež využívala rôzne cesty, aby sa jednotlivým veriacim dostávalo ovocie vykúpenia a aby veriaci spolupracovali na spásе svojich bratov, a tak sa celé telo Cirkvi pripravovalo v spravodlivosti a svätosti na definitívny príchod Božieho kráľovstva, keď Boh bude všetko vo všetkom (porov. 1 Kor 15, 28).

Samotní apoštoli povzbudzovali svojich učeníkov, aby sa modlili za spásu hriešnikov.²³ Cirkev túto obyčaj sväto uchovávala,²⁴ a to hlavne vtedy, keď kajúcnici prosili o príhovor celého spoločenstva²⁵ a keď sa zomrelým pomáhalo prí-

²³ Porov. *Jak* 5, 16: „Vyznávajte si teda navzájom hriechy a modlite sa jeden za druhého, aby ste ozdraveli. Lebo veľa zmôže naliehavá modlitba spravodlivého.“

Porov. 1 *Jn* 5, 16: „Keď niekto vidí, že jeho brat pácha hriech, ktorý nevedie k smrti, nech prosí a Boh mu dá život, totiž tým, čo páchajú hriech, čo nevedie k smrti.“

²⁴ Porov. KLEMENT RÍMSKY, *Ad Cor* 56, 1: „I my sa teda modlime za tých, ktorí nejako poklesli, aby im bola daná poddajnosť a pokora tak, aby sa podvolili nie nám, ale Božej vôli. Jedine tak im opravdivo a dokonale pomôže príhovor, ktorý sa za nich koná pred Bohom a svätými“ (FUNK, *Patres Apostolici* 1, s. 171).

Porov. *Umučenie svätého Polykarpa* 8, 1: „Keď potom skončil modlitbu, spomenul si na všetkých, s ktorými sa stretol – na malých i na veľkých, na slávnych i na nie slávnych, a na všeobecnú Cirkev celého sveta...“ (FUNK, *Patres Apostolici* 1, s. 321, 323).

²⁵ Porov. SOZOMENUS, *Hist. Eccl.* 7, 16: „V rímskej cirkvi sa pri obradoch verejného pokánia po odslúžení slávnostných omší kajúcnici „vrhajú na zem, kvília a plačú. Vtedy biskup, sám rovnako plačúci, im vychádza v ústrety a s nimi sa i on vrhne na zem. Celé zhromaždenie chrámu pritom tiež vyznávajúc svoje hriechy úprimne plače. Potom sa biskup ako prvý zdvihne zo zeme a vyzve, aby i veriaci povstali. Potom zaspieva

hovormi, hlavne eucharistickou obetou.²⁶ Aj dobré skutky, zvlášť tie, ktoré sú pre ľudskú slabosť namáhavé, bývali ponúkané Bohu za spásu hriešnikov.²⁷

A pretože utrpenia, ktoré mučeníci podstúpili pre vieru a Boží zákon, boli vo veľkej úcte, kajúcnici mali vo zvyku obracať sa na mučeníkov, aby im svojimi zásluhami pomáhali, aby tak od biskupov rýchlejšie obdržali uzmiernenie.²⁸

predpísané modlitby za hriešnikov, ktorí konajú pokánie, a ich prepustí“ (PG 67, 1462).

- ²⁶ Porov. CYRIL JERUZALEMSKÝ, *Catechesis* 23, 9; 10: „Ďalej sa modlíme za zosnulých svätých otcov a biskupov a všeobecne za všetkých, čo žili medzi nami, ktorí zomreli. Naozaj veríme, že práve toto je najúčinnnejšia pomoc pre tie duše, za ktoré obetujeme naše modlitby, zatiaľ čo máme pred sebou svätý a k bázni pobádajúci obetný dar.“ Potom tento svätý Učiteľ pripomína obyčaj ponúknuť cisárovi veniec a to preto, aby udelil milosť tým, ktorí boli odsúdení do vyhnanstva, a zakončuje svoj príhovor: „Rovnakým spôsobom aj my obraciame k Bohu naše modlitby za zomretých, i keď to boli hriešnici. Neponúkame mu však vence, veď mu predkladáme Krista obetovaného za naše hriechy a usilujeme sa o to, aby sme si naklonili dobrotivosť Boha a to tak k trpiacim ako aj voči nám.“: PG 33, 1115; 1118.

Porov. AUGUSTÍN, *Confessiones* 9, 12, 32: PL 32, 777 a 9, 11, 27: (PL 32, 775; *Sermones* 172, 2: PL 38, 936; *De cura pro mortuis gerenda* 1, 3: PL 40, 593.

- ²⁷ Porov. KLEMENT ALEXANDRIJSKÝ, *Lib. Quis dives salvetur* 42: (Apoštol Ján pri obrátení mladého zločinca) „Následne začal prosiť Boha častými modlitbami a zápasil s tým mládencom v tom zmysle, že konal dlhé pôsty a jemne pôsobil na jeho myseľ mnohými presvedčivými rečami. Hovorí sa, že v tomto konaní neprestal, dokiaľ mladíka neprivedol pevne do lona Cirkvi...“: CGS 17, s. 189 – 190; PG 9, 651

- ²⁸ Porov. TERTULIÁN, *Ad martyres*, 1, 6: „Ono zmierenie, ktoré nemohli obdržať od Cirkvi, mali podľa zvyku niektorí vyprosovať od uväznených mučeníkov“: CCI, 1, s. 3; PL I, 695.

Porov. CYPRIÁN, *Epist.* 18 (inde: 12), 1: „Domnievame sa, že je potrebné vyjsť v ústrety tým bratom, ktorí obdržali od mučeníkov list... (dosvedčujúci), že na nich mučeníci vložili ruky na znak pokánia, domnievam sa teda, že sa môžu v pokoji vrátiť k Pánovi, práve podľa prania mučeníkov, ako to vyjadrili vo svojich listoch“ (CSEL 3, s. 523 – 524; PL 4, 265; porov. *Epist.* 19 (inde 13), 2: CSEL 3, s. 525; PL 4, 267).

Modlitbám a dobrým skutkom spravodlivých sa prisudzovala taká veľká hodnota, že sa vyhlasovalo, že kajúcnik bol obmytý, očistený a vyslobodený za prispenia celého kresťanského ľudu.²⁹

Táto pomoc však nebola chápaná tak, ako by sa iba jednotliví veriaci vlastnými silami angažovali za odpustenie hriechov svojich bratov, ale skôr tak, že je to celá Cirkev ako jediné telo spojené so svojou hlavou Kristom, ktorá zadostučňuje vo svojich jednotlivých údoch.³⁰

Cirkev otcov bola navyše jednoznačne presvedčená, že toto spasiteľné dielo naplňa v spoločenstve a pod autoritou pastierov, ktorých Duch Svätý ustanovil za biskupov, aby riadili Božiu Cirkev.³¹ Biskupi teda opatrne zvažovali

Porov. EUSÉBIUS CÉZAREJSKÝ, *Hist. Eccl.* 1, 6, 42; CGS *Eus.* 2, 2, 610; PG 20, 614 – 615).

²⁹ Porov. AMBRÓZ, *De paenitentia* 1, kap. 15: „...veď niektorými skutkami (Božieho) ľudu je očistený a slzami ľudu obmytý ten, koho modlitby a plač ľudu oslobodzujú od hriechu a v ktorom očisťujú vnútorného človeka. Kristus totiž dal svojej Cirkvi moc, aby mohla skrze všetkých vyslobodzovať jednotlivcov. Tejto moci sa jej dostalo vďaka tomu, že prišiel Ježiš Kristus, aby ako jeden vykúpil všetkých“ (PL, 16, 511).

³⁰ Porov. TERTULIÁN, *De paenitentia* 10, 5 – 6: „Telo sa nemôže tešiť, dokiaľ je trápené hoci len v jedinom svojom úde. Potom je teda potrebné, aby celé telo, ktoré trpí, usilovalo sa o nájdenie lieku. V jednom i v druhom úde je Cirkev a Cirkev je Kristus. Keď sa teda skláňaš pred kolenami svojich bratov, tak tým objímaš Krista a prosíš Krista; rovnako, ako keď bratia nad tebou prelievajú svoje slzy. Je to Kristus, ktorý trpí, je to Kristus, ktorý prosí Otca. A to, čo vyprosuje Kristus, býva ľahko obdržané“ (CCL 1, s. 337; PL I, 1356).

Porov. AUGUSTÍN, *Enarr. in Ps. LXXXV* 1; CCL 39, s. 1176 – 1177; PL 37, 1082.

³¹ Porov. Sk 20, 28; TRIDENTSKÝ KONCIL, XXIII. zasadnutie, *Decretum de sacramento ordinis*, kap. 4 (DS 1768); PRVÝ Vatikánsky koncil, IV. zasadnutie, *Pastor aeternus*, kap. 3 (DS 3061); DRUHÝ Vatikánsky koncil, dogmatická konštitúcia o Cirkvi *Lumen gentium*, čl. 20: AAS, 57 (1965), s. 23.

Porov. IGNÁC Z ANTIOCHIE, *Ad Smyrnaeos* 8, 1: „Bez biskupa nech sa nik neodvažuje konať to, čo sa týka Cirkvi“ (FUNK, *Patres Apostolici* 1, s. 283).

každú záležitosť a určovali spôsob a mieru zadostučinenia, ktoré bolo treba vykonať. Povoľovali však aj to, aby kánonické pokánie bolo nahradené inými skutkami, azda ľahšími, vhodnými spoločnému dobru a napomáhajúcimi nábožnosť, ktoré mohli vykonať samotní kajúcnici a niekedy aj iní veriaci.³²

IV

7. Presvedčenie jestvujúce v Cirkvi, že pastieri Pánovho stáda môžu oslobodzovať jednotlivých veriacich od následkov hriechov prostredníctvom Kristových zásluh a zásluh svätých v priebehu stáročí pod vedením Ducha Svätého, ktorý ustavične oživuje Boží ľud, postupne viedlo k praxi odpustkov, čo predstavovalo skôr pokrok v cirkevnej náuke i disciplíne, než nejakú zmenu.³³ Na základe zjavenia tak vzišlo nové dobro v prospech veriacich i celej Cirkvi.

³² Porov. PRVÝ NICEJSKÝ KONCIL, kán. 12: „... všetci tí, čo vo svätej bázní a v slzách znášanim ťažkostí a dobrými skutkami prejavujú... svoje obrátenie, keď uplynie stanovený čas nápravy, budú znova pripustení k Pánovmu stolu, a to kvôli modlitbám, pričom je dovolené, aby im biskup predpísal menej prísne pokánie...“ (MANSI, SS. *Conciliorum collectio* 2, 674).

Porov. KONCIL V NIKSARE (NEOCÉZAREA), kán. 3: l. c. 540.

Porov. INOCENT I., *Epist.* 25, 7, 10 (PL 20, 559).

Porov. LEV VELKÝ, *Epist.* 159, 6 (PL 54, 1138).

Porov. BAZIL VELKÝ, *Epist.* 217 (can. 3), 74: „Ak sa každý z tých, čo upadli do uvedených hriechov, konaním pokánia napraví, zaiste netreba odsudzovať toho, komu Božie milosrdenstvo zverilo moc zväzovať a rozväzovať, keď – po zvážení veľkosti pokánia vykonaného hriešnikom – bude povolnejší a skráti stanovený čas nápravy. Veď príbehy, ktoré nachádzame vo Svätom písme, nás učia, že tí, čo konajú pokánie rozhodnejšie, pomerne rýchlo obdržia od Boha odpustenie“ (PG 32, 803).

Porov. AMBRÓZ, *De paenitentia* 1, cap. 15, n. 80 (pozri vyššie, pozn. č. 41).

³³ Porov. VINCENT LIRENSKÝ, *Commonitorium primum* 23: PL 50, 667 – 668.

Zvyk udeľovania odpustkov sa postupne rozširoval a v dejinách Cirkvi sa stal značným javom hlavne vtedy, keď rímski biskupi rozhodli, že určité skutky, ktoré sú pre spoločné dobro Cirkvi vhodnejšie, môžu nahradiť celé pokánie.³⁴ Preto veriacim, „ktorí naozaj konali pokánie a vyznali sa zo svojich hriechov“ a vykonali určené kajúce skutky, udeľovali na základe „milosrdenstva všemohúceho Boha a... dôverujúc v zásluhy a autoritu apoštolov,“ a „na základe plnej apoštolskej moci“, „nielen úplné a čo najširšie, ale aj najúplnejšie odpustenie ich hriechov“.³⁵

„Lebo jednorodený Boží Syn naozaj... obstaral bojujúcej Cirkvi poklad a zveril ho blahoslavenému Petrovi, kľučiarovi neba, a jeho nástupcom, svojim zástupcom na zemi, aby z neho rozdeľovali veriacim na ich spásu a aby ho z rozumných dôvodov milosrdne aplikovali na tých, čo sa kajali a vyznali zo svojich hriechov, odpustiť zostalý časný trest za hriechy niekedy úplne a inokedy čiastočne, či už všeobecným spôsobom alebo osobitným podľa toho, ako to sami v Pánu posúdili za najlepšie. Je známe, že ďalší vzrast

³⁴ Porov. CLAROMONTANSKÁ SYNODA, kán. 2: „Komukoľvek, kto sa z opravdivej nábožnosti a nie preto, aby si získal česť a zisk, odoberie do Jeruzalema, aby oslobodil Božiu cirkev, treba takúto púť pripočítať k dobru ako náhradu za akékoľvek iné pokánie.“: MANSI, SS. *Conciliorum collectio* 20, 816.

³⁵ Porov. BONIFÁC VIII., bula *Antiquorum habet*: „V jednom hodnovernom dokumente, ktorý pochádza z dávnych čias, stojí, že tým, čo prichádzajú ako pútnici do úctyhodnej baziliky kniežaťa apoštolov v Ríme, sa štedro udeľovalo odpustenie hriechov a odpustky. My teda... považujeme všetky tieto jednotlivé odpustenia a všetky tieto odpustky za platné a vhodné, a preto ich svojou apoštolskou autoritou potvrdzujeme a schvaľujeme... Dôverujúc v milosrdenstvo všemohúceho Boha a v zásluhy a v autoritu jeho apoštolov, na radu našich bratov a na základe plnej apoštolskej moci všetkým tým..., čo s úctou vstúpia do spomínaných bazilik, opravdivo vykonali pokánie a vyznali sa z hriechov... tak v tomto roku, rovnako i do budúcnosti pre každý jubilejný stý rok udeľujeme nielen úplné a čo najširšie, ale aj najúplnejšie odpustky...“ (DS, 868).

tohto pokladu predstavujú zásluhy blahoslavenej Božej Rodičky a všetkých vyvolených.“³⁶

8. Toto odpustenie časných trestov za hriechy, ktoré už boli zničené čo do viny, sa vlastným menom nazýva „odpusťtok“.³⁷ Odpustky majú čosi spoločné s inými prostriedkami alebo cestami určenými na odstránenie toho, čo zostáva v človeku z hriechu, ale súčasne sa však od oných ostatných prostriedkov jasne odlišujú.

Cirkev v odpustkoch, používajúc svoju moc ako služobníčka Kristovho vykúpenia, nielenže sa modlí, ale autoritativným zásahom udeľuje veriacemu, ktorý je náležite disponovaný, z pokladu zadostučinení Kristových a svätých to, čo je potrebné na odpustenie časného trestu.³⁸

³⁶ KLEMENT VI., bula *Unigenitus Dei Filius*, DS, 1025, 1026, 1027.

³⁷ Porov. LEV X., dekrét *Cum postquam*: „... nariaďujeme ti, aby si ostatných oboznámil s tým, čo učí rímska cirkev, ktorú ostatné cirkvi musia nasledovať ako svoju matku: totiž že rímsky biskup ako nástupca kľučára Petra, ktorý je zástupcom Ježiša Krista na tejto zemi, mocou kľúčov, do ktorej patrí otvoriť nebeské kráľovstvo tak, že vo veriacich v Krista je odstránené to, čo vstupu do neho bráni (čiže vina a trest za aktuálne hriechy; vina sa odpúšťa prostredníctvom sviatosti pokánia, avšak časný trest za aktuálne hriechy uložený Božou spravodlivosťou sa odpúšťa prostredníctvom cirkevných odpustkov), že teda rímsky biskup má moc, aby z rozumných dôvodov udeľoval odpustky z prebohatého prameňa Kristových zásluh a zásluh svätých tým, čo veria v Krista, sú zjednotení putom lásky a patria medzi údy Kristovho tela, či už sú v tomto živote, alebo v očistci. Bolo obvyklé, že pri udeľovaní odpustkov mocou apoštolskej autority z pokladu Kristových zásluh a zásluh svätých tak živým, ako aj zosnulým, tieto odpustky sa udeľovali [živým] na spôsob rozehrešenia, alebo prenášali [na zosnulých] na spôsob prosebnej modlitby. A preto všetci, tak živí, ako aj mŕtvi, ktorí úprimne takýmto spôsobom došli k získaniu všetkých týchto odpustkov, boli oslobodení od toľkých trestov uložených podľa Božej spravodlivosti za aktuálne hriechy, koľko prináleží udeleným a získaným odpustkom“ (DS, 1447 – 1448).

³⁸ Porov. PAVOL VI., list *Sacrosancta Portiunculae*: „Odpustky udeľované Cirkvou kajúcnikom sú prejavom onoho podivuhodného spoločenstva svätých, ktoré jediným putom Kristovej lásky tajomne spája blahoslavenú Pannu Máriu a veriacich v Krista, ktorí buď už víťazne došli do neba,

Cieľom, ktorý si cirkevná autorita predkladá za úlohu udeľovať odpustky, je nielen to, aby veriacim pomohla odpykať tresty za hriechy, ale aj to, aby týchto veriacich podnietila ku konaniu skutkov nábožnosti, kajúcnosti a lásky, zvlášť k takým skutkom, ktoré vedú k vzrastu viery a k spoločnému dobru.³⁹

Keď potom veriaci aplikujú odpustky na spôsob príhovoru za zomrelých, vynikajúcim spôsobom tým pestujú lásku, a zatiaľ čo pozdvihujú myseľ k nebu, zároveň uvádzajú veci tohto sveta do správnejšieho poriadku. Učiteľský úrad Cirkvi predložil túto náuku v rôznych dokumentoch.⁴⁰ V odpustkovej praxi sa niekedy objavovali zneužitia.

alebo sa nachádzajú v očistci, alebo putujú po tejto zemi. Veď odpustky udeľované prostredníctvom Cirkvi umenšujú alebo úplne odstraňujú trest, ktorý človeku určitým spôsobom bráni v tom, aby dosiahol vnútornejšie a užšie spojenie s Bohom. Kajúci veriaci tak v tomto zvláštnom prejave lásky Cirkvi nachádza účinnú pomoc, aby mohol odložiť starého človeka a obliecť si človeka nového, „čo sa obnovuje, aby mal pravé poznanie podľa obrazu toho, ktorý ho stvoril“ (*Kol 3, 10*): AAS, 59 (1966), s. 633 – 634.

³⁹ Porov. PAVOL VI., *tamže*: „Cirkev vychádza v ústrety tým veriacim, ktorí v duchu kajúcnosti sa usilujú o to, aby dosiahli ‚vnútornú premenu‘; totiž potom, čo zhrešili, túžia, aby znova nadobudli onú svätosť, ktorou boli po prvý raz zaodetí v krste. Cirkev tým, že udeľuje odpustky, akoby materským objatím podopiera svojich slabých a chorých synov. Odpustky teda nie sú určitým druhom skratky, ktorá by umožňovala obísť nevyhnutné pokánie za hriechy; ide skôr o pevnú oporu, ktorú jednotliví veriaci, vedomí si svojej vlastnej slabosti, a preto v hlboknej pokore nachádzajú v mystickom Kristovom tele, ktoré ako celok ‚sa láskou, príkladom a modlitbami pričिňuje o ich obrátenie‘ (DRUHÝ Vatikánsky koncil, dogm. konšt. o Cirkvi *Lumen gentium*, kap. 2, čl. 11)“: AAS, 58 (1966) 632.

⁴⁰ KLEMENT VI., bula jubilea *Unigenitus Dei Filius* (DS, 1026).

KLEMENT VI., list *Super quibusdam* (DS, 1059).

MARTIN V., bula *Inter cunctas* (DS, 1266).

SIXTUS IV., bula *Salvator noster* (DS, 1398).

SIXTUS IV., encyklika *Romani Pontificis provida*: „Chceli sme všetko jasne vyložiť a tak predísť pohoršeniam a omylom... v našich listoch sme napísali prelátom... aby veriacim vysvetlili, že úplné odpustky

sme udelili dušiam v očistci na spôsob prosebnej modlitby. A to všetko nie v tom zmysle, že kvôli vyššie zmieneným odpustkom by mali byť veriaci odvádzaní od skutkov nábožnosti a lásky, ale v tom zmysle, že odpustky majú prispievať na spôsob prosebnej modlitby k spásu duší. Tieto odpustky mali pôsobiť tak, aby nábožné modlitby boli prednášané a almužny obetované za spásu tých istých duší v očistci... Tým sme vôbec nemienili, nemienime a mieniť nebudeme, aby odpustky neprospievali alebo neplatili väčšmi než almužny a modlitby, alebo žeby almužny a modlitby platili a prospievali rovnako ako odpustky udelené na spôsob prosebnej modlitby. Veď dobre vieme, že modlitby, almužny a odpustky udelené (dušiam) na spôsob prosebnej modlitby sú vzájomne odlišné záležitosti. Iba sme povedali, že odpustky platia tak ... ako almužny a modlitby, lebo modlitby a almužny platia na spôsob prosebnej modlitby za duše. My, keďže nám bola zhora daná plnosť moci, v túžbe prispieť prosebnou modlitbou na pomoc dušiam v očistci, čerpajúc z pokladu univerzálnej Cirkvi, v ktorej sú zásluhy Krista a svätých a ktorý nám bol zverený, udelili sme teda tieto odpustky“ (DS, 1405 – 1406).

LEV X., bula *Exsurge Domine* (DS, 1467 – 1472).

PIUS VI., konštitúcia *Auctorem fidei*, veta č. 40: „Veta, v ktorej sa tvrdí, že, presným zmyslom odpustkov nie je nič iné, než odpustenie časti pokánia, ktoré ukladajú hriešnikovi príslušné kánony“; ako by odpustky okrem jednoduchého odpustenia kánonického pokánia nemali žiadny význam vzhľadom na odpustenie časného trestu uloženého Božou spravodlivosťou za osobné hriechy; táto veta sa považuje za opovážlivú a znevažujúcu Kristove zásluhy. Preto bola aj zavrhnutá ako 19. článok Lutherovho učenia (DS, 2640). Taktiež aj veta 41, v ktorej sa tvrdí, že „scholastici namyslení na svoju precíznosť zaviedli nesprávne chápanie Kristových zásluh a zásluh svätých, a tak nahradili jasný pojem kánonického trestu nejasnou a falošnou aplikáciou zásluh“; ako keby poklady Cirkvi, z ktorých čerpá pápež pri udeľovaní odpustkov, neboli Kristovými zásluhami a zásluhami svätých; aj táto veta ako nepravdivá, opovážlivá a urážlivá vzhľadom na Kristove zásluhy a zásluhy svätých, bola zavrhnutá ako 17. článok Lutherovho učenia (DS, 2641). Rovnako aj veta 42, v ktorej sa tvrdí, že „je ešte zhubnejšie, keď sa toto úplne nejasné využívanie zásluh chce aplikovať na zosnulých“: ako nepravdivá, opovážlivá, urážajúca nábožné uši, pohrdlivá voči rímskym biskupom a voči praxi a cíteniu univerzálnej Cirkvi, vedúca do heretického omylu, ako to bolo u Petra de Osmu. Táto veta bola opätovne zavrhnutá ako 22. článok Lutherovho učenia“ (DS, 2642).

PIUS XI., vyhlásenie mimoriadneho Svätého roku – *Quod nuper*: „... milosrdne v Pánovi udeľujeme odpustenie celého trestu, ktorý veriaci

„Kvôli nevhodným a nadbytočným udeľovaniam odpustkov“ bývala znehodnocovaná moc kľúčov a oslabované kajúce zadostučinenie,⁴¹ kvôli „nedovoleným ziskom“ bývala tiež pošpinená sama odpustková prax.⁴² Cirkev však zavrhuje a naprávajúc toto zneužitie „učí a stanovuje, aby táto prax bola v Cirkvi zachovaná, pretože je veľmi užitočná pre spásu kresťanského ľudu a bola schválená svätými koncilmi a postihuje exkomunikáciou tých, čo odpustky považujú za čosi neužitočné, alebo upierajú Cirkvi právomoc ich udeľovať“.⁴³

9. Preto Cirkev aj dnes pobáda všetkých svojich synov, aby uvažovali a premýšľali nad používaním odpustkov a o tom, ako táto záležitosť prospieva synom Cirkvi i celej kresťanskej spoločnosti. Spasiteľné používanie odpustkov – aby sme pripomenuli to najdôležitejšie – na prvom mieste učí, „aké je zlé a trpké“ opúšťať „Pána Boha“.⁴⁴ Keď veriaci získavajú odpustky, zároveň chápu, že iba vlastnými silami by neboli schopní napraviť zlo, ktoré zapríčinili svojimi hriechmi sebe samým i celej komunite, a tak sú povzbudzovaní na spasiteľné úkony pokory.

Okrem toho používanie odpustkov hovorí o tom, ako hlboko sme si navzájom v Kristovi spojení a ako nadprirodzený

musia odpykať za svoje hriechy, pod podmienkou, že každý z nich najskôr dôjde k odpusteniu vlastných vín“: AAS 25 (1933), s. 8.

PIUS XII., vyhlásenie veľkého všeobecného jubilea *Iubileum maximum*: „A tak pre celý tento rok všetkým veriacim... ktorí sa riadne vyspovedajú, pristúpia k Pánovmu stolu a zbožne navštívia... baziliky... ako aj prednesú... modlitby, v Pánovi milosrdne udeľujeme plné odpustenie celého trestu, ktorý musia odpykať za svoje hriechy“: AAS, 41 (1949), s. 258 – 259.

⁴¹ Porov. ŠTVRTÝ LATERÁNSKY KONCIL, hl. 62: DS, 819.

⁴² Porov. TRIDENTSKÝ KONCIL, *Decretum de indulgentiis*: DS, 1853.

⁴³ Porov. *Tamže*.

⁴⁴ Jer 2, 19.

život každého z nás môže prospievať tým druhým, aby i oni mohli byť ľahšie a intímnejšie zjednotení s Otcom.

Teda používanie odpustkov účinne povzbudzuje k láske a vedie k jej jedinečnému prejavovaniu, keď veriaci poskytujú pomoc tým bratom, ktorí zomreli v Kristovi.

10. Verejná úcta k odpustkom tiež posilňuje nádej a dôveru v dosiahnutie plného zmierenia s Bohom Otcom. To však neznamená, že by sa mohli ospravedlňovať nedbanlivosti, alebo sa umenšovalo úsilie o dosiahnutie podmienok, ktoré sa vyžadujú k plnému spoločenstvu s Bohom. I keď sú odpustky zadarmo dané, sú udeľované tak živým, ako aj zomrelým za určitých podmienok. Na ich získanie sa vyžaduje na jednej strane vykonanie predpísaných úkonov, na druhej strane sa vyžaduje, aby mal veriaci nevyhnutné dispozície; čiže aby miloval Boha, zavrhol hriech, skladal svoju nádej do Kristových zásluh a pevne veril vo veľkú pomoc, ktorú mu poskytuje spoločenstvo svätých.

Rovnako by sa nemalo zabúdať na to, že veriaci, ktorí získavajú odpustky, poslušne sa podriaďujú zákonitým pastierom Cirkvi – najmä nástupcovi Petra, kľučiarovi neba –, ktorým Spasiteľ zveril úlohu pásť a riadiť jeho Cirkev.

Spasiteľné ustanovenie odpustkov svojím spôsobom prispieva, aby sa Cirkev predstavila Kristovi bez akejkoľvek škvrny a vrásky, svätá a nepoškvrnená⁴⁵ a podivuhodne zjednotená putom lásky so svojím Pánom. Keďže prostredníctvom odpustkov sa údy Cirkvi, ktorá podstupuje očisťovanie, rýchlejšie spájajú s údmi nebeskej Cirkvi, pre tie isté odpustky Kristovo kráľovstvo sa čoraz viac a rýchlejšie obnovuje, „kým nedospejeme všetci k jednote viery

⁴⁵ Porov. Ef 5, 27.

a poznania Božieho Syna, k zrelosti muža, k miere plného Kristovho veku“.⁴⁶

11. Svätá matka Cirkev vychádza zo základu týchto práv a odporúča svojim veriacim používať odpustky ako prax, ktorá bola po mnohé stáročia a je aj dnes kresťanskému ľudu drahá, ako to dokazuje skúsenosť. Tým však matka Cirkev rozhodne nemieni znižovať hodnotu ostatných prostriedkov posväcovania a očisťovania, na prvom mieste najsvätejšiu omšovú obetu a sviatosti, najmä sviatosť pokánia. Nechce pochopiteľne znižovať dôležitosť oných hojných prostriedkov pomoci, akými sú sväteniny, skutky nábožnosti, pokánia a lásky. Všetky tieto prostriedky majú spoločné to, že spôsobujú posvätenie a očistenie tým účinnejšie, čím užšie sa veriaci zjednocuje láskou s Kristom hlavou a s telom Cirkvi. Odpustky tiež potvrdzujú prvenstvo lásky v kresťanskom živote. Veď odpustky nemožno získať bez úprimného obrátenia zvaného *metanoia* a bez zjednotenia s Bohom, k čomu pristupuje vykonanie predpísaných úkonov. Tak je teda zachovaný poriadok lásky, do ktorého sa vďaka rozdeľovaniu pokladu Cirkvi včleňuje odpustenie trestov.

Cirkev napokon odporúča svojim veriacim, aby neopomínali ani nezanedbávali sväte tradície otcov, ale aby ich prijímali ako drahocenný poklad katolíckej rodiny a aby ich uchovávali v patričnej úcte. Ponecháva však pri používaní týchto prostriedkov očistenia a posvätenia každému slobodu, aká patrí Božím synom. Zároveň však neustále pripomína tie prostriedky, ktoré treba pri dosahovaní spásy uprednostňovať, pretože ide o prostriedky nevyhnutné alebo lepšie a účinnejšie.⁴⁷

⁴⁶ Ef 4, 13.

⁴⁷ Porov. TOMÁŠ AKVINSKÝ, *In 4 Sent.* dist. 20, q. 1, a. 3, q. 1a 2, ad 2 (*S. Th. Suppl.* Q. 25, a. 2, ad 2): „... hoci takýmto spôsobom odpustky majú veľ-

S cieľom povznesenia dôstojnosti odpustkov a úcty k nim svätá matka Cirkev považovala za vhodné vykonať niektoré zmeny v odpustkovej disciplíne, a preto rozhodla vydať nové normy.

V

12. Normy, ktoré nasledujú, prijímajúc návrhy biskupských zhromaždení, uvádzajú niektoré vhodné úpravy v oblasti odpustkovej praxe.

Ustanovenia o odpustkoch, ktoré sú obsiahnuté v Kódexe kánonického práva a v dekrétach Svätého stolca, zostávajú nezmenené, pokiaľ nie sú v rozpore s novými normami.

Pri zostavovaní týchto nových noriem sa dbalo predovšetkým na tri veci: aby boli stanovené nové pravidlá pre čiastočné odpustky, aby sa zaviedlo vhodné zníženie počtu úplných odpustkov a dala sa takzvaným „vecným“ a „miestnym“ odpustkom jednoduchšia a dôstojnejšia forma. Pokiaľ ide o čiastočné odpustky, zrušením starého určovania dní a rokov je stanovené nové pravidlo, či miera, berúc do úvahy úkon veriaceho, ktorý koná to, čo sa vyžaduje na získanie odpustkov.

Úkon veriaceho – okrem zásluhy, ktorá je jeho hlavným ovocím – môže viesť k získaniu odpustenia časného trestu, ktoré je tým väčšie, čím väčšia je láska konajúceho a významnejší je vykonaný skutok. Preto sa zdalo vhodným stanoviť, aby odpustenie časného trestu, ktoré veriaci svojím úkonom získa, slúžilo zároveň aj ako miera na odpustenie trestu, ktoré cirkevná autorita slobodne udeľuje spolu s ustanovením čiastočných odpustkov.

ký význam pre odpustenie trestu, predsa len iné skutky zadosťučinenia sú zásluhnejšie na dosiahnutie hlavnej odmeny, čo je nekonečne lepšie než odpustenie časného trestu.“

Ďalej sa zdalo vhodné znížiť zodpovedajúcim spôsobom počet úplných odpustkov, a to preto, aby ich veriaci mali vo väčšej úcte a mohli ich získať s náležitou disponovanosťou. Veď tomu, čo je časté, venuje sa malá pozornosť, a málo sa cení to, čo sa hojne ponúka. Navyše mnohí veriaci potrebujú určitý čas na to, aby sa mohli vhodne pripraviť na prijatie úplných odpustkov.

Čo sa týka vecných a miestnych odpustkov, nebol iba značne znížený ich počet, ale bol tiež zrušený ich názov, aby jasnejšie vyšlo najavo, že odpustky sú obdarené úkony vykonané veriacimi, a nie veci či miesta, ktoré sú iba príležitosťami na získavanie odpustkov. Členovia nábožných združení môžu získavať im vlastné odpustky, keď vykonajú úkony, ktoré sú predpísané, nie je však pritom nutné používať vonkajšie insígnie.

NORMY

- N. 1 Odpustky sú odpustenie časného trestu pred Bohom za hriechy, ktoré sú už odpustené, čo sa týka viny. Dostane ho náležite pripravený veriaci v Krista za istých a stanovených podmienok pomocou Cirkvi, ktorá ako služobníčka vykúpenia svojou mocou rozdáva a aplikuje poklad zadosťučinení Krista a svätých.
- N. 2 Odpustky sú čiastočné alebo úplné podľa toho, či oslobodzujú od časného trestu za hriechy čiastočne alebo úplne.
- N. 3 Tak čiastočné, ako aj úplné odpustky môžu byť vždy aplikované za zomrelých na spôsob prosebnej modlitby.
- N. 4 Čiastočné odpustky sa odteraz budú označovať iba slovami „čiastočné odpustky“ bez akéhokoľvek ďalšieho určenia počtu dní alebo rokov.

- N. 5 Veriacemu, ktorý aspoň so skrušeným srdcom vykoná úkon obdarený čiastočným odpustkom, udeľuje sa prispením Cirkvi odpustenie časného trestu v takej miere, v akej svojim úkonom už aj sám takéto odpustenie [u Boha] získal.
- N. 6 Úplné odpustky možno získať iba raz za deň, pričom zostáva v platnosti predpis stanovený v Norme 18 ohľadom tých, čo sa nachádzajú v hodine smrti. Čiastočné odpustky však možno získať viackrát v tom istom dni, pokiaľ nie je výslovne určené inak.
- N. 7 Na získanie úplných odpustkov je nutné vykonať úkon, ktorý je odpustkami obdarený, a splniť ďalšie tri podmienky: sviatostná spoveď, eucharistické prijímanie a modlitba na úmysel najvyššieho veľkňaza. Okrem toho sa vyžaduje vylúčenie každej pripútanosti k akémukoľvek hriechu, aj k všednému. Ak chýba plná vnútorná dispozícia alebo nie sú splnené tri podmienky na získanie úplných odpustkov, odpustky budú iba čiastočné, pri zachovaní toho, čo je predpísané v norme 11 „pro impeditis“, čiže vzťahujúcej sa na hatených legitímnou prekážkou.
- N. 8 Tri podmienky na získanie úplných odpustkov možno splniť počas viacerých dní pred alebo po vykonaní predpísaného odpustkového úkonu. Je však vhodné, aby sväté prijímanie a modlitba na úmysel najvyššieho veľkňaza sa vykonali v ten istý deň ako odpustkový úkon.
- N. 9 Na základe jednej sviatostnej spovede možno získať viac úplných odpustkov; zatiaľ čo na základe jedného svätého prijímania a jednej modlitby na úmysel najvyššieho veľkňaza možno získať iba jedny úplné odpustky.
- N. 10 Podmienke modlitby na úmysel najvyššieho veľkňaza sa naplno zadosťučiní, keď sa na jeho úmysel recituje jeden *Otčenáš* a jeden *Zdravas*. Jednotliví veriaci však

môžu slobodne recitovať ktorúkoľvek inú modlitbu podľa im vlastnej zbožnosti a úcty voči Rímskemu veľkňazovi.

- N. 11 Zostáva v platnosti právomoc spovedníkov im udeľná kánonom 935 *Kódexu kánonického práva* (1917) zameňiť hateným veriacim predpísaný úkon a okolnosti na jeho vykonanie. Miestni ordinári to môžu povoliť tým veriacim, nad ktorými podľa normy práva vykonávajú právomoc a bývajú na miestach, v ktorých vôbec nemôžu pristupovať k sviatostnej spovedi a k prijímaniu, alebo je pre nich veľmi ťažké k týmto sviatostiam pristúpiť. Títo môžu získať úplné odpustky bez aktuálnej spovede a prijímania pod podmienkou, že si vzbudia úprimnú ľútosť a predsavzatie, že k týmto sviatostiam pristúpia čím skôr, len čo im to bude možné.
- N. 12 Rozlíšenie odpustkov na osobné, vecné a miestne sa už nepripúšťa, aby sa tak jasnejšie dalo najavo, že odpustky sú viazané na úkony veriacich v Krista, i keď niekedy sú spojené s určitým predmetom alebo miestom.
- N. 13 *Enchiridion odpustkov* (manuál) bude revidovaný takým spôsobom, aby odpustkami boli obdarené iba tie zvlášť významné modlitby a skutky nábožnosti, lásky a pokánia.
- N. 14 Zoznamy a stručné obsahy odpustkov rehoľných rádov a kongregácií, spoločností, ktoré žijú komunitne bez sľubov, sekulárnych inštitútov a nábožných združení veriacich budú čo najskôr revidované tak, aby úplné odpustky bolo možné získať iba v osobitných dňoch stanovených Svätým stolcom na návrh najvyššieho moderátora (generálneho predstaveného), alebo ak ide o nábožné združenia, na návrh miestneho ordinára.
- N. 15 Vo všetkých kostoloch, verejných kaplnkách alebo poloverejných kaplnkách – pre tých, čo ich právoplatne používajú – možno získať 2. novembra jedny úplné odpustky, ktoré možno privlastniť iba zomrelým. Vo

farských kostoloch možno okrem toho získať úplné odpustky dvakrát do roka: v deň sviatku titulárneho svätca a dňa 2. augusta, na ktorý pripadajú odpustky Porciunkuly, alebo v inom dni vhodne stanovenom ordinárom. Uvedené odpustky možno získať buď v dňoch vyššie určených, alebo so súhlasom ordinára v predchádzajúcu alebo nasledujúcu nedeľu. Všetky ostatné odpustky spojené s kostolmi a kaplnkami majú byť čo najskôr revidované.

N. 16 Predpísaný úkon na získanie úplných odpustkov spojených s kostolom alebo kaplnkou spočíva v nábožnej návšteve týchto posvätných miest, v ktorých sa prednesie Modlitba Pána a Vyznanie viery (*Otče náš* a *Verím v Boha*).

N. 17 Veriaci, ktorý nábožne používa náboženský predmet (krucifix, kríž, ruženec, škapuliar, medaila) náležite požehnaný kňazom, môže získať čiastočné odpustky. Ak je však takýto predmet požehnaný najvyšším veľkňazom alebo biskupom, veriaci, ktorí ho nábožne použijú, môžu získať aj úplné odpustky v deň sviatku svätého Petra a Pavla, apoštolov, pridajúc však pritom hociktorú zákonne schválenú formulu Vyznania viery.

N. 18 Ak nemôže byť prítomný kňaz, ktorý by veriacemu v ohrození života vyslúžil sviatosti a udelil apoštolské požehnanie s pripojenými úplnými odpustkami podľa normy kánona 468, § 2 *Kódexu kánonického práva*, svätá matka Cirkev tomuto veriacemu riadne disponovanému láskavo udeľuje úplné odpustky na ich získanie v hodine smrti za podmienky, že počas života sa zvyčajne modlieval nejaké modlitby. Na takéto získanie úplných odpustkov je chvályhodné použiť kríž s Ukrižovaným alebo kríž.

Tieto úplné odpustky v hodine smrti môže získať veriaci, aj keby v ten istý deň už získal iné úplné odpustky.

- N. 19 Normy vydané o úplných odpustkoch, zvlášť tie, ktoré sa uvádzajú v norme 6, vzťahujú sa aj na úplné odpustky, na ktoré sa doteraz zvyklo odvolávať vyjadrením *toties quoties* (toľkokrát koľkokrát).
- N. 20 Svätá matka Cirkev, ktorá venuje maximálnu starostlivosť zosnulým veriacim, ustanovila, že za zosnulých sa širším spôsobom budú konať príhovory v každej svätej omši; zároveň tak ruší každé osobitné privilegium v tomto ohľade.

* * *

Nové normy, ktoré sa týkajú získavania odpustkov, nadobudnú platnosť po uplynutí troch mesiacov odo dňa, v ktorom táto konštitúcia bude uverejnená v *Acta Apostolicae Sedis*. Odpustky spojené s užívaním predmetov nábožnosti, ktoré nie sú vyššie uvedené, zanikajú po uplynutí troch mesiacov odo dňa, v ktorom táto konštitúcia bude uverejnená v *Acta Apostolicae Sedis*.

Revidovania vo veci odpustkov, o ktorých sa hovorí v Norme 14 a Norme 15, nech sa predložia posvätnej Apoštolskej penitenciárii do jedného roka. Odpustky, ktoré neboli potvrdené po uplynutí dvoch rokov odo dňa tejto Konštitúcie, strácajú akúkoľvek platnosť.

Chceme, aby tieto naše ustanovenia boli stabilné a účinné teraz i v budúcnosti aj napriek Konštitúciám a apoštolským nariadeniam, ktoré boli vydané našimi predchodcami, a ostatným predpisom, hoci aj hodným osobitnej zmienky, ktoré natoľko, nakoľko je to nevyhnutné, odvolávame.

Dané v Ríme pri Svätom Petrovi dňa 1. januára 1967, v Oktáve Narodenia nášho Pána Ježiša Krista a vo štvrtom roku nášho pontifikátu.

PÁPEŽ PAVOL VI.

APOŠTOLSKÁ PENITENCIÁRIA

DEKRÉT

*ktorým sa pripájajú odpustky
ku kultovým úkonom vykonávaným k úcte
Božieho milosrdenstva*

Svätá matka Cirkev pokorne a verne spieva: „Bože, tvoje milosrdenstvo je nesmierne a tvoja добрota nekonečná“ (*Modlitba po hymne Te Deum*) a „Bože, ty najviac prejavuješ svoju všemohúcnosť, keď sa zmilúvaš a odpúšťaš (*Kolekta na 26. nedeľu cez rok*). Nesmierna blahoslonoň Božia voči celému ľudskému pokoleniu ako aj voči každému človeku sa zjavuje predovšetkým vtedy, keď sám všemohúci Boh odpúšťa hriechy a morálne nedostatky a potom vinníkov znova otcovsky prijíma do priateľstva so sebou, ktoré vlastnou vinou stratili.

Veriaci sú týmto v hĺbke srdca priťahovaní k spomienke a k nábožnej oslave tajomstiev Božieho odpustenia. Jasne chápú, že je nanajvýš vhodné, ba dokonca nutné, aby Boží ľud chválil osobitnými modlitbami Božie milosrdenstvo a dosahoval cez potrebné úkony a splnené podmienky duchovné dobrodenia z pokladu Cirkvi. „Veľkonočné tajomstvo je vrcholom tohto zjavenia a uskutočňovania milosrdenstva, ktoré môže urobiť človeka spravodlivým a obnoviť samu spravodlivosť, nakoľko je ona totožná s tým poriadkom spásy, ktorý

chcel Boh od počiatku uskutočniť v človekovi a skrze človeka vo svete“ (encyklika *Dives in misericordia*, 7).

Naozaj, Božie milosrdenstvo vie odpustiť aj tie najťažšie hriechy, ale to robí tak, aby veriaci vyjadrili nie iba čisto psychologickú, ale nadprirodzenú ľútosť nad svojimi hriechmi a stále za pomoci Božej milosti si pevne zaumienili už viac nehrešiť. Takéto dispozície duše skutočne dosahujú odpustenie smrteľných hriechov, keď veriaci náležite prijíma sviatosť pokánia, alebo ich dokonalou láskou a skrúšenosťou ľutuje s predsavzatím čo najskôr pristúpiť k sviatosti pokánia. Náš Pán Ježiš Kristus nás totiž v podobenstve o márnotratnom synovi učí, že hriešnik má vyznať svoju biedu pred Bohom, povediac: „Otče, zhrešil som proti nebu i proti tebe. Už nie som hodný volať sa твоjim synom“ (Lk 15, 18 – 19), a upozorňuje, že toto je Božie dielo: „Bol mŕtvy a ožil, bol stratený a našiel sa“ (Lk 15, 32).

Preto s pastoračnou starostlivosťou najvyšší veľkňaz Ján Pavol II. za účelom hlboko vtlačiť do duše veriacich tieto príkazy a učenie kresťanskej viery, pohýnaný uvažovaním o vlúdnom Otcovi každého milosrdenstva chcel, aby Druhá veľkonočná nedeľa bola s osobitnou úctou venovaná spomienke na tieto dary milosti a dostala pomenovanie „Nedeľa Božieho milosrdenstva“ (Kongregácia pre Boží kult a disciplínu sviatostí, Dekrét *Misericors et miserator*, 5. mája 2000).

Veď evanjelium Druhej veľkonočnej nedele hovorí o obdivuhodných veciach, ktoré urobil Kristus Pán v ten istý deň zmŕtvychvstania pri prvom verejnom zjavení: „Večer v ten istý prvý deň v týždni, keď boli učeníci zo strachu pred Židmi zhromaždení za zatvorenými dverami, prišiel Ježiš, stal si doprostred a povedal im: ‚Pokož vám!‘. Ako to povedal, ukázal im ruky a bok. Učeníci sa zaradovali, keď videli Pána. A znova im povedal: ‚Pokož vám! Ako mňa poslal Otec, aj ja posielam vás.‘ Keď to povedal, dýchol na nich a hovoril im: ‚Prijmite Ducha Svätého. Komu odpustíte hriechy, budú

mu odpustené, komu ich zadržíte, budú zadržané“ (Jn 20, 19 – 23).

Aby veriaci toto slávenie prežívali s hlbokou nábožnosťou, najvyšší veľkňaz stanovil, aby spomenutá nedeľa bola obohatená *úplnými odpustkami*, ako to bude nižšie uvedené. Vďaka tomu veriaci budú môcť hojnejšie prijímať dar útechy Ducha Svätého, a tak živiť čoraz vzrastajúcejšiu lásku k Bohu a k blížnemu. Keď príjmu Božie odpustenie, sami ochotne budú odpúšťať bratom.

Vďaka tomu budú veriaci dokonalejšie zachovávať ducha evanjelia a uskutočňovať v sebe obnovu odporúčanú a zavedenú Druhým vatikánskym koncilom: „Kresťania pamätajú na Pánove slová: ‚Podľa toho spoznajú všetci, že ste moji učeníci, ak sa budete navzájom milovať‘ (Jn 13, 35), si nemôžu nič želať vrúcnejšie, ako čoraz veľkodušnejšie a účinnejšie slúžiť ľuďom svojich čias. Otec totiž chce, aby sme vo všetkých ľuďoch uznávali a slovom i skutkom účinne milovali Krista, svojho Brata“ (pastorálna konštitúcia *Gaudium et spes*, 93).

Preto najvyšší veľkňaz vedený vrúcnyim prianím napomáhať v kresťanskom ľude čo najživšie úctu k Božiemu milosrdenstvu vzhľadom k bohatým duchovným plodom stanovil počas audiencie 13. júna 2002 nižšie podpísaným moderátorom Apoštolskej penitenciárie odpustky podľa nasledujúcich predpisov:

Udeľujú sa *úplné odpustky* za obvyklých podmienok (sviatostná spoveď, eucharistické prijímanie a modlitba na úmysel najvyššieho veľkňaza) veriacim, ktorí sa v Druhú veľkonočnú nedeľu, čiže v Nedeľu Božieho milosrdenstva, s dušou úplne odvrátenou od akéhokoľvek hriechu, aj všedného, v ktoromkoľvek kostole alebo kaplnke zúčastnia na pobožnosti ku cti Božieho milosrdenstva, alebo sa aspoň pred verejne vystavenou alebo vo svätostánku uloženou Najsvätejšou oltárnou sviatosťou pomodlia Modlitbu Pána (*Otče náš*), *Verím v Boha* a pripoja nábožnú invokáciu k milosrdnému Pánovi Ježišovi (napr. „Ježišu, dôverujem ti!“).

Čiastočné odpustky sa udeľujú veriacim, ktorí aspoň so skrúšeným srdcom, sa pomodlia k milosrdnému Pánovi Ježišovi niektorú z legitímne schválených modlitieb.

Okrem toho námorníci, ktorí konajú svoje povinnosti na nesmiernych šírinách mora; početní bratia, ktorých zlé vojenské situácie, politické udalosti, ťažké prírodné podmienky, nepokojné miesta a ďalšie podobné príčiny prinútili k opusteniu vlasti; chorí a tí, ktorí im pomáhajú, a všetci, čo z legitímnych príčin nemôžu opustiť dom alebo ktorí vykonávajú neodkladné úlohy pre dobro spoločnosti, môžu získať v Nedeľu Božieho milosrdenstva *úplné odpustky*, ak sa úplne odvrátia od akéhokoľvek hriechu, ako bolo povedané vyššie, a s úmyslom splniť, len čo to bude možné, tri obvyklé podmienky, pomodlia sa pred obrazom nášho milosrdného Pána Ježiša *Otče náš*, *Verím v Boha* a nábožnú invokáciu: „Ježišu, dôverujem ti“.

Ak by ani toto nebolo možné vykonať, budú môcť v ten istý deň získať *úplné odpustky* tí, ktorí sa duchovne spoja s tými veriacimi vykonávajúcimi obvyklým spôsobom predpísaný odpustkový úkon, a obetujú milosrdnému Bohu nejakú modlitbu spolu s utrpeniami vlastnej choroby a ťažkosti svojho života a súčasne majú aj oni predsavzatie vykonať, len čo to bude možné, tri podmienky na získanie úplných odpustkov.

Kňazi vykonávajúci pastoračnú službu, najmä farári, nech čo najvhodnejšie informujú veriacich o tomto spasiteľnom ustanovení Cirkvi, ochotne a obetavo svedávajú a v Nedeľu Božieho milosrdenstva po svätej omši, večerách či počas pobožnosti ku cti Božieho milosrdenstva vedú s dôstojnosťou zodpovedajúcou tomuto obradu recitovanie vyššie uvedeníých modlitieb. Napokon pamätajúc na výrok „Blahoslavení milosrdní, lebo oni dosiahnu milosrdenstvo“ (Mt 5, 7), počas katechézy nech láskavo vedú veriacich k čo najčastejšiemu praktizovaniu skutkov lásky alebo milosrdenstva podľa príkladu a príkazu Ježiša Krista a ako je to predložené v druhom všeobecnom udelení v *Enchiridione odpustkov*.

Tento dekrét má trvalú platnosť. Čokoľvek by bolo s ním v rozpore, ani v najmenšom mu neprekáža.

Dané v Ríme v sídle Apoštolskej penitenciárie 29. júna 2002, na slávnosť svätých Petra a Pavla, apoštolov.

✠ **LUIGI DE MAGISTRIS**

*titulárny arcibiskup novenský
zástupca vyššieho penitenciára*

GIANFRANCO GIROTTI, OFM Conv

regens

L. + S.

Prot. n. 116/01/01

APOŠTOLSKÁ PENITENCIÁRIA

DEKRÉT

ktorým sa pre väčšie duchovné dobro veriacich dáva eparchiálnym a diecéznym biskupom fakulta udeliť raz do roka v jednotlivých konkatedrálnych kostoloch, ktoré kedysi patrili zaniknutým diecézam a eparchiám, pápežské požehnanie s pripojenými úplnými odpustkami, a to pri zachovaní ustanovenia udeliť ho tri razy do roka pre celú partikulárnu cirkev.

Katedrálny kostol „majestátnosťou svojej stavby naznačuje duchovný chrám postavený vnútorne v dušiach, ktorý svieti krásou Božej milosti ako vraví Apoštol: ‚Vy ste chrám živého Boha‘ (2 Kor 6, 16). Teda ... je viditeľným obrazom Kristovej Cirkvi, ktorú v ňom máme vidieť a ktorá sa na tejto zemi modlí, spieva a adoruje Boha. Naozaj sa má katedrála považovať za obraz jeho mystického tela, ktorého členovia sú zhromaždení spojitvom lásky a živieni rosou nebeských darov“ (Pavol VI., apošt. konštitúcia, *Mirificus eventus*, 7. decembra 1965).

Preto je nanajvýš prospešné, keď veriaci s osobitnou náklonnosťou hlboko cítia svoje spojenie s katedrálным kostolom, s týmto najvznešenejším sídlom a symbolom magistéria biskupa a jeho liturgickej služby. Veď týmto nábožným postojom ducha veriaci v skutočnosti vyjadrujú na jednej strane, že uznávajú a uctievať spoľahlivú charizmu pravdy (porov. sv. Irenej Lyonský, *Ad haereses*, Lib. IV c. 40 n. 2), ktorou sú

obdarení biskupi hierarchicky zjednotení s rímskym biskupom, zástupcom Krista, a na druhej strane, že chcú v miere, v akej im to prináleží, vykonávať posvätné skutočnosti v spoločenstve s pastierom, ktorý na zemi zastupuje večného pastiera a biskupa našich duší (porov. 1 Pt 2, 25).

V nedávnych časoch zmenené sociálne, geografické, ekonomické okolnosti, zavedené nové spôsoby života, bolestivý pokles posvätných služobníkov v mnohých starodávnych katolíckych regiónoch viedli k požiadavke, samo osebe dobrej, aby z dôvodu koordinácie pastoračnej činnosti boli zrušené niektoré partikulárne cirkvi a ich územie s obyvateľstvom boli zlúčené a dané pod správu hierarchie väčšej partikulárnej cirkvi.

Avšak z dôvodu náležitej úcty voči starobylosti, k významným historickým okolnostiam a k pozoruhodnej svätosti, ktorá prekvitala medzi toľkými veriacimi týchto zaniknutých partikulárnych cirkví, ich chrámy, predtým katedrálné, sú vyznačené hodnotou konkatedrál, a to najmä preto, aby neprestala úcta veriacych k ich kedysi vlastnému kostolu pri zachovaní neporušeného duchovného a kánonického spoločenstva s vlastným biskupom, ktorý je viazaný privilegovaným puťom s aktuálnou katedrálou.

Najvyšší veľkňaz Ján Pavol II. schvaľujúc tento cit synovskej oddanosti a so želaním, aby bol dokonalejší, na audiencii udelenej 13. júna 2002 dolu podpísaným moderátorom Apoštolskej penitenciárie odhodlal sa stanoviť, aby mohli biskupi v kostoloch kedysi katedrálnych a dnes konkatedrálnych existujúcich na ich území, pri zachovaní troch ustanovení týkajúcich sa *pápežských požehnaní stanovených v Norme č. 7, 2 Enchiridionu odpustkov*, udeľovať pápežské požehnanie s pripojenými úplnými odpustkami, a to v deň slávnosti určený samotným biskupom, aby ich tak mohli v konkatedrálnom alebo v konkatedrálnych kostoloch prijať veriaci s dušou úplne odvrátenou od akéhokoľvek hriechu a za zvyčajných podmienok nutných na dosiahnutie úplných odpustkov (sviatostná spoveď,

eucharistické prijímanie a modlitba na úmysel najvyššieho veľkňaza).

Tento dekrét má trvalú platnosť. Čokoľvek by bolo s ním v rozpore, ani v najmenšom mu neprekáža.

Dané v Ríme v sídle Apoštolskej penitenciárie dňa 29. júna 2002 na slávnosť svätých apoštolov Petra a Pavla.

LUIGI DE MAGISTRIS

*titulárny arcibiskup novenský
zástupca vyššieho penitenciára*

GIANFRANCO GIROTTI, OFM Conv

regens

L. + S.

Prot. n. 25/02

APOŠTOLSKÁ PENITENCIÁRIA

Prot. č. 393/17/1

Svätý Otče,

Stanislav Zvolenský, bratislavský arcibiskup metropolita a predseda Konferencie biskupov Slovenska, v mene biskupov diecéz tejto konferencie zhromaždených na plenárnom zasadnutí v dňoch 6. a 7. marca 2017 v obci Čičmany Nitrianskej diecézy vyjadruje Vašej Svätosti úprimný prejav veľkej úcty a poslušnosti všetkých biskupov ako aj podielu Božieho ľudu zvereného ich starostlivosti a pokorne prosí, aby boli obdarené odpustkami nábožne recitované modlitby nazývané *korunka Božieho milosrdenstva*. Et Deus, etc.

Dňa 3. apríla 2017

APOŠTOLSKÁ PENITENCIÁRIA na základe splnomocnení jej danými Svätým Otcom Františkom ochotne udeľuje *úplné odpustky*, ktoré môžu získať opravdivo kajúci veriaci za obvyklých riadne splnených podmienok (sviatostná spoveď, eucharistické prijímanie a modlitba na úmysel najvyššieho veľkňaza), ktoré môžu aplikovať aj pre duše veriacich v očistci na spôsob príhovoru, ak:

- budú nábožne recitovať *korunka Božieho milosrdenstva* pred Najsvätejšou sviatosťou Eucharistie verejne vystavenou

- alebo uschovanou vo svätostánku kostola alebo kaplnky nachádzajúcich sa v rámci hraníc územia Slovenska;
- keď na tých istých miestach bude recitovať túto modlitbu diecézny biskup alebo ním na to delegovaný kňaz, a to cez televízne alebo rozhlasové vysielanie, ku ktorému sa veriaci nábožne pripoja v rámci rodiny alebo rehoľnej komunity, alebo nejakého združenia veriacich, a vo všeobecnosti, keď sa viacerí zídu kvôli nejakému počestnému cieľu.

Ak by však niektorí z týchto veriacich pre chorobu alebo z iného legitímneho dôvodu nemohli opustiť dom, avšak s dôverou a túžbou po milosrdenstve pre seba a s odhodlanosťou ho preukázať iným budú recitovať *korunku Božieho milosrdenstva*, taktiež dosiahnu *úplné odpustky* za obvyklých podmienok pri zachovaní predpisov Noriem 24 a 25 ohľadom hatených legitímnymi prekážkami.

V ostatných prípadoch budú odpustky *čiastočné*.

Toto udelenie má trvalú platnosť aj bez jeho vydania Apoštolskou listinou vo forme *breve*.

Čokoľvek by bolo s ním v rozpore, ani v najmenšom neprekáža jeho účinnosti.

MAURO kard. PIACENZA

vyšší penitenciár

CHRISTOPHORUS NYKIEL

regens

REGISTRE

A. MODLITBY

<i>Akatist</i> (udel. 23 § 1).....	73
<i>Anjel Pána</i> (udel. 17 § 2, 2).....	67
<i>Anjel Boží, strážca môj</i> (udel. 18).....	70
<i>Ctime túto sviatosť slávnú</i> (udel. 7 § 2, 2).....	59
<i>Dobrý a preláskavý Ježišu</i> (udel. 8 § 2, 2).....	61
<i>Duša Kristova, posväť ma</i> (udel. 8 § 2, 2).....	61
<i>Ďakovná modlitba</i> (z arménskej tradície) (udel. 23, § 2).....	73
<i>Ďakujeme ti, všemohúci Bože</i> (udel. 26, § 2, 3).....	76
<i>Ježišu, Vykupiteľ ľudského pokolenia</i> (udel. 2).....	55
<i>Kadidlová modlitba</i> (z koptskej tradície) (udel. 23, § 2).....	73
<i>Klaniam sa ti vrúcne</i> (udel. 7 § 2, 2).....	59
<i>K tebe, Pane</i> (z chaldejskej tradície) (udel. 23, § 2).....	73
<i>K tebe sa utiekame, svätý Jozef</i> (udel. 19).....	70
<i>Litánie</i> (udel. 22, 2).....	72
<i>Pod tvoju ochranu sa utiekame</i> (udel. 17 § 2, 3).....	68
<i>Pobožnosť krížovej cesty</i> (udel. 13 § 2).....	64
<i>Mária, Matka milosti</i> (udel. 17 § 2, 3).....	68
<i>Malé hodinky</i> (udel. 22, 3).....	72
<i>Modlime sa za nášho Svätého Otca</i> (udel. 25, 1).....	75
<i>Modlitba „Lakhu Mara“</i> (z arménskej tradície) (udel. 23, § 2).....	73
<i>Modlitba na oslavu Božej Matky Márie</i> (z koptskej tradície) (udel. 23, § 2).....	73
<i>Modlitba po skončení liturgie</i> (z maronitskej tradície) (udel. 23, § 2).....	74
<i>Modlitba Pána (Otče náš)</i> (udel. 21, § 2).....	72
<i>Modlitba svätyne</i> (z chaldejskej tradície) (udel. 23, § 2).....	73
<i>Modlitba za Cirkev</i> (z maronitskej tradície) (udel. 23, § 2).....	74
<i>Modlitba za odpustenie hriechov</i> (z etiópskej tradície) (udel. 23, § 2).....	74
<i>Modlitba za nasledovanie Krista</i> (z etiópskej tradície) (udel. 23, § 2).....	74
<i>Modlitba za zosnutých</i> (z byzantskej tradície) (udel. 23, § 2).....	73, 74
<i>Modlitby východných cirkví</i> (udel. 23).....	73

Modlitby za dobrodincov (udel. 24).....	75
Modlitby za pastierov (udel. 25)	75
<i>Najmilší Ježišu</i> (udel. 3).....	56
<i>Odplať, Pane</i> (udel. 24)	75
<i>Paraklis</i> (udel. 23 § 1)	73
<i>Pane, všemohúci Bože</i> (udel. 26, § 2, 3)	77
<i>Požehnaj, Pane, nás i tieto tvoje dary</i> (udel. 26, § 2, 3).....	77
<i>Príď, Duchu Svätý, tvorivý</i> (udel. 26, § 1, 1 a 3).....	76, 77
<i>Príď, Duchu Svätý</i> (udel. 26, § 2, 3).....	77
<i>Prosby za zomrelých z Liturgie svätého Jakuba</i> (zo sýrsko-antiochijskej tradície) (udel. 23, § 2)	74
Prosebné a ďakovné modlitby (udel. 26)	76
<i>Prosíme ťa, Bože, navštív náš prítok</i> (udel. 26, § 2, 3).....	77
<i>Raduj sa, nebies Kráľovná</i> (udel. 17 § 2, 2)	67
<i>Ruženec</i> (udel. 17 § 1).....	66
<i>Svätá hostina</i> (udel. 7 § 2, 2)	59
<i>Svätá Mária, pohliadni na chudobných</i> (udel. 17, § 2, 3).....	69
<i>Svätí apoštoli Peter a Pavol</i> (udel. 20)	71
<i>Teba, Bože, chválime</i> (udel. 26, § 1, 2 a 3).....	76, 77
<i>Tebe, Pane</i> (z chaldejskej tradície) (udel. 23, § 2).....	73
<i>Tu sme</i> (udel. 26, § 2, 3).....	77
<i>Večerná modlitba</i> (z byzantskej tradície) (udel. 23, § 2)	73
<i>Velebí moja duša Pána</i> (udel. 17 § 2, 1).....	67
<i>Všemohúci Bože, predchádzaj</i> (udel. 26, § 2, 3).....	76
<i>Všemohúci a milosrdný Bože</i> (udel. 11 § 2).....	62
<i>Vyznávam všemohúcemu Bohu</i> (udel. 9, 2).....	62
Vyznanie viery (<i>Verím v Boha</i>) (udel. 21, § 2; 28, § 2, 3).....	72, 80
(<i>Verím v jedného Boha</i>) (udel. 21, § 2; 28, § 2, 3)	72, 80
<i>Zdravas', Kráľovná</i> (udel. 17 § 2, 3)	68
<i>Žalm 51 – Zmiluj sa, Bože, nado mnou</i> (udel. 9, 2).....	62
<i>Žalm 130 – Z hlbín volám k tebe, Pane</i> (udel. 9, 2).....	62

B. ÚPLNÉ ODPUSTKY

1. Úplné odpustky, ktoré možno získať každý deň

<i>Akatisť</i> alebo <i>Paraklis</i> (udel. 23 § 1).....	73
Čítanie alebo počúvanie Svätého písma aspoň pol hodiny (udel. 30 § 1 a § 2).....	81
Eucharistická adorácia aspoň pol hodiny (udel. 7 § 1, 1)	59
Návšteva jednej zo štyroch rímskych pápežských bazilik (udel. 33 § 1, 1).....	82
Pobožnosť krížovej cesty (udel. 13, 2).....	64
Ruženec (udel. 17 § 1).....	66

2. Úplné odpustky, ktoré možno získať v určité dni

Prvý deň nového roka (udel. 26 § 1, 1).....	76
Týždeň modlitieb za jednotu kresťanov (udel. 11 § 1)	62
Piatky Pôstneho obdobia (udel. 8 § 1, 2).....	60
Zelený štvrtok (udel. 7 § 1, 2).....	59
Veľký piatok (udel. 13, 1)	64
Veľkonočná vigília (udel. 28 § 1)	79
Slávnosť Zoslania Ducha Svätého (udel. 26 § 1, 1).....	76
Slávnosť Najsv. Kristovho tela a krvi (udel. 7 § 1, 3).....	59
Slávnosť Najsv. Srdca Ježišovho (udel. 3).....	56
Slávnosť sv. Petra a Pavla, apoštolov (udel. 14 § 1; 33 § 1, 2, 3)	65, 83
2. august (udel. 33 §1, 2, 3, 5)	83, 84
Jednotlivé dni od 1. do 8. novembra (udel. 29 § 1, 1)	80
Spomienka na všetkých verných zosnulých (udel. 29 § 1, 2).....	80
Slávnosť Krista Kráľa (udel. 2).....	55
Posledný deň roka (udel. 26 § 1, 2).....	76

3. Úplné odpustky udelené pre osobitné okolnosti

Deň, keď sa slávi zakladateľ inštitútu zasv. života alebo spoločnosti apošt. života (udel. 33 § 1, 7)	84
Deň posviacky kostola alebo oltára (udel. 33 § 1, 6)	84
Diecézna synoda (udel. 31).....	82

Dni, ktoré sú všeobecne zamerané na nejaký náboženský cieľ (udel. 5)	58
Duchovné cvičenia (udel. 10 § 1)	62
Eucharistický kongres (udel. 7 § 1, 4)	59
Eucharistická procesia (udel. 7 § 1, 3)	59
Hodina smrti (udel. 12)	63
Jeden deň roka, ktorý si zvolí sám veriaci (udel. 33 § 1, 2, 4)	83
Na sviatky v bazilike menšej, katedrálnom kostole , svätyni, farskom kostole (udel. 33 § 1, 2 – 5)	83
Pápežské požehnanie (udel. 4)	57
Pastoračná návšteva (udel. 32)	82
Púte (udel. 33 § 1, 1, 4)	82, 83
Primičná svätá omša (udel. 27 § 1)	79
Prvé sväté prijímanie (udel. 8 § 1, 1)	60
Stanovený deň v štáciom kostole (udel. 33 § 2)	84
Sväté misie (udel. 16 § 1)	66
Výročie kňazskej a biskupskej vysviacky (udel. 27 § 2)	79
Výročný deň krstu (udel. 28 § 1)	79
Zasvätenie rodiny (udel. 1)	55

C. VŠEOBECNÝ REGISTER (OBSAH)

Dekrét Zásluhy Ježiša, božského Vykupiteľa	11
Skratky a značky	14
Predbežné poznámky	17
Normy o odpustkoch	23
Štyri všeobecnejšie udelenia	33
Úvod	35
Prvé udelenie	37
Druhé udelenie	39
Tretie udelenie	42
Štvrté udelenie	45
Ďalšie udelenia	49
Úvod	51
Udelenia	55
1. Úkon zasvätenia rodín	55
2. Úkon zasvätenia ľudského pokolenia Kristovi Kráľovi	55
<i>Ježišu Vykupiteľ ľudského pokolenia</i>	
3. Úkon zadosťučinenia	56
<i>Najmilší Ježišu</i>	
4. Pápežské požehnania	57
5. Dni, ktoré sú všeobecne zamerané na nejaký náboženský cieľ	58
6. Kresťanská náuka	58
7. Eucharistická adorácia a procesia	59
§ 1 1. Eucharistická adorácia aspoň pol hodiny	59
2. Na Zelený štvrtok	59
3. Eucharistická procesia	59
4. Eucharistický kongres	59
§ 2 1. Eucharistická adorácia	59
2. Modlitby	59
<i>Adoro te devote (Klaniam sa ti vrúčne) – O sacrum convivium (Svätá hostina) – Tantum ergo (Ctime túto sviatosť slávnou)</i>	

8. Eucharistické a duchovné prijímanie.....	60
§ 1 1. Prvé sväté prijímanie.....	60
2. Ktorýkoľvek piatok v Pôstnom období.....	60
§ 2 1. Úkon duchovného svätého prijímania.....	60
2. Poďakovanie po svätom prijímaní.....	61
<i>Anima Christi (Duša Kristova) – En ego, o bone</i> <i>et dulcissime Iesu (Dobrý a preláskavý Ježišu),</i>	
9. Spytovanie svedomia a úkon ľútosti.....	61
1. Spytovanie svedomia.....	61
2. Úkon ľútosti.....	61
<i>Confiteor (Vyznávam) – Žalm 130 De profundis</i> <i>(Z hlbín volám k tebe); Žalm 51 Miserere (Zmiluj sa</i> <i>Bože nado mnou) – stupňové žalmy – kajúce žalmy</i>	
10. Duchovné cvičenia a mesačná duchovná obnova.....	62
§ 1 Duchovné cvičenia.....	62
§ 2 Mesačná duchovná obnova.....	62
11. Týždeň modlitieb za jednotu kresťanov.....	62
§ 1 Účasť.....	62
§ 2 Modlitba: <i>Všemohúci a milosrdný Bože</i>	62
12. V hodine smrti.....	63
§ 1 Ak je prítomný kňaz.....	63
§ 2 Ak nie je prítomný kňaz.....	63
§ 3 Chvályhodné použitie krucifixu alebo kríža.....	63
§ 4 Aj keď v ten istý deň už boli získané iné úplné odpustky.....	63
§ 5 O tomto ustanovení majú byť veriaci poučení.....	63
13. Na pamiatku utrpenia a smrti Pána.....	64
1. Slávnostná poklona krížu.....	64
2. Krížová cesta.....	64
14. Používanie náboženských predmetov (devocionálií).....	65
§ 1 Predmety požehnané najvyšším veľkňazom alebo biskupom.....	65
§ 2 Predmety požehnané kňazom alebo diakonom.....	65
15. Vnútorná modlitba.....	66

16. Účasť na posvätnom kázaní	66
§ 1 Sväte misie.....	66
§ 2 Posvätné kázanie.....	66
17. Modlitby k preblahoslavenej Panne Márii	66
§ 1 Mariánsky ruženec	66
1. Nábožné recitovanie ruženca v rôznych okolnostiach.....	66
2. Keď recitovanie najvyšším veľkňazom je prenášané prostredníctvom televízie alebo rozhlasu.....	66
§ 2 1. Chválospev <i>Velebí moja duša Pána/Magnificat</i>	67
2. <i>Anjel Pána/Angelus Domini</i> alebo <i>Raduj sa nebies kráľovná/Regina caeli</i>	67
3. Modlitby.....	68
<i>Mária Matka milosti/Maria, Mater gratiae – Spomeň si svätá Panna Mária /Memorare, o piissima Virgo Maria – Zdravas' kráľovná/Salve Regina – Svätá Mária, pomáhaj biednym/Sancta Maria, succurre miseris – Pod tvoju ochranu / Sub tuum praesidium</i>	
18. Modlitby k anjelovi strážcovi.....	70
<i>Anjel Boží, strážca môj / Angele Dei</i>	
19. Modlitby k úcte svätého Jozefa.....	70
<i>K tebe sa utiekame, svätý Jozef / Ad te, beatae Ioseph</i>	
20. Modlitby k úcte svätých apoštolov Petra a Pavla.....	71
<i>Svätí apoštoli Peter a Pavol/Sancti Apostoli Petre et Paule</i>	
21. Modlitby k úcte ostatných svätých a blahoslavených.....	71
§ 1 V deň spomienky	71
§ 2 K úcte nových svätých a blahoslavených.....	72
22. Modlitbové novény, litánie a malé hodinky.....	72
1. Novénové pobožnosti.....	72
Pred slávnosťou Narodenia Pána.....	72
Pred slávnosťou Zoslania Ducha Svätého.....	72
Pred slávnosťou Nepoškvrneného počatia Panny Márie.....	72

2. Litánie.....	72
<i>K Najsvätejšiemu menu Ježiš – K Najsvätejšiemu</i>	
<i>Srdcu Ježišovmu – K predrahej Kristovej krvi</i>	
<i>– K preblahoslavenej Panne Márii – K sv. Jozefovi</i>	
<i>– K svätým</i>	
3. Malé hodinky	72
<i>O utrpení Nášho Pána Ježiša Krista – O Najsvätejšom</i>	
<i>Srdci Ježišovom – O preblahoslavenej Panne Márii</i>	
<i>– O Nepoškvrnenom počatí Panny Márie – O sv. Jozefovi</i>	
23. Modlitby východných cirkví.....	73
§ 1 Akatist alebo Paraklis	73
§ 2 Modlitby	73
<i>Ďakovná modlitba – Večerná modlitba – Modlitba</i>	
<i>za zosnutých – Modlitba svätýne – Modlitba „Lakhu</i>	
<i>Mara“ (Tebe, Pane) – Kadidlová modlitba – Modlitba</i>	
<i>na oslavu Božej Matky Márie – Modlitba za odpustenie</i>	
<i>hriechov – Modlitba za nasledovanie Krista – Modlitba</i>	
<i>za Cirkev – Modlitba po skončení liturgie – Prosby</i>	
<i>za zomrelých z Liturgie svätého Jakuba</i>	
24. Modlitby za dobrodincov	75
<i>Odpláť, Pane</i>	
25. Modlitby za duchovných pastierov	75
1. Za najvyššieho veľkňaza.....	75
<i>Modlime sa za nášho Svätého Otca</i>	
2. Za eparchiálneho alebo diecézneho biskupa	75
26. Prosebné a ďakovné modlitby.....	76
§ 1 1. Verejné recitovanie hymnu <i>Príd, Duchu Svätý,</i>	
<i>tvorivý/Veni, Creator...</i>	
2. Verejné recitovanie hymnu <i>Teba, Bože chválime /</i>	
<i>Te Deum</i>	
§ 2 1. Na začiatku a na konci dňa	76
2. Pri začínaní a dokončení svojej práce.....	76
3. Pred jedlom a po jedle	76
Modlitby.....	76
<i>Všemohúci Bože/Actiones nostras – Tu sme/Adsumus</i>	

– <i>Ďakujeme ti, všemohúci Bož/Agimus Tibi gratias</i>	
– <i>Požehnaj nás, Pane, i tieto tvoje dary/Benedic, Domine</i>	
– <i>Pane, všemohúci Bože/Domine, Deus omnipotens – Pane, Svätý Otče/Exaudi nos – Teba, Bože, chválime/Te Deum</i>	
– <i>Príď, Duchu, Svätý, tvorivý/Veni, Creator – Duchu Svätý príď z neba/Veni Sancte Spiritus – Prosíme ťa Bože, navštív náš príbytok/Visita, quaesumus, Domine</i>	
27. Primičná svätá omša a jubilejné slávenia vysviacok	79
§ 1 Primičná svätá omša.....	79
1. Pre kňaza	79
2. Pre zúčastnených na omši.....	79
§ 2 Jubilejné slávenia vysviacok.....	79
1. Pre jubilujúceho kňaza	
2. Pre jubilujúceho biskupa	
3. Pre zúčastnených na omši	
28. Vyznanie viery a úkony teologálnych	
(božských) čností	79
§ 1 Obnovenie krstných sľubov pri slávení	
Veľkonočnej vigílie alebo vo výročný deň	
vlastného krstu.....	79
§ 2 1. Obnovenie krstných sľubov	80
2. Prežehnanie sa	80
3. Vyznanie viery/Credo.....	80
4. Úkon viery, nádeje a lásky	80
29. Za zomrelých veriacich	80
§ 1 1. Nábožná návšteva cintorína	
(v dňoch od 1. do 8. novembra).....	80
2. Nábožná návšteva kostola alebo kaplnky	
(dňa 2. novembra).....	80
§ 2 1. Nábožná návšteva cintorína	81
2. Modlitby: Ranné chvály alebo večery	
z Ofícia za zosnulých.....	81
Vzývanie <i>Odpochinutie večné/Requiem aeternam</i>	81
30. Čítanie Svätého písma	81
§ 1 Čítanie Svätého písma	81

§ 2 Počúvanie Svätého písma	81
31. Diecézna synoda	82
32. Pastoračná vizitácia	82
33. Návštevy posvätných miest	82
§ 1 1. Pápežskej baziliky v Ríme	82
2. Baziliky menšej	83
3. Katedrálneho kostola	83
4. Svätyne	83
5. Farského kostola	83
6. Kostola alebo oltára v deň posviacky	84
7. Kostola alebo kaplnky inštitútov zasväteného života alebo spoločností apoštolského života v deň ich svätého zakladateľa	84
§ 2 Štáciového kostola	84
§ 3 Kresťanských katakomb	84
Dodatok	85
Nábožné vzývania	87
Dokument	91
Apoštolská konštitúcia <i>Indulgetiarum doctrina</i> (<i>Náuka o odpustkoch</i>)	93
Doplňok	120
Dekrét <i>Boh, ktorého milosrdenstvo (Deus Cuius Misericordiae,</i> 29. júna 2002)	120
Dekrét <i>Katedrálny kostol (Ecclesia Cathedralis, 29. júna 2002)</i>	125
Dekrét o možnosti získať odpustky spojené s modlitbou <i>Korunka Božieho milosrdenstva na území Slovenska,</i> 3. apríla 2017	128
Registre	131

ENCHIRIDION ODPUSTKOV

Normy a udelenia

Z latinského originálu *Enchiridion Indulgentiarum*,
edition latina quarta 1999
preložili Vincent Malý, Veronika Pétiová

Odborná spolupráca Mgr. Stanislav Gábor,
ICLic. František Šútor, PhDr. Marian Veselý
Lektoroval ThDr. Ivan Šulík, PhD.

Vydal Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o.,
Trnava 2022, ako svoju 4 365. publikáciu
Zodpovedná redaktorka Katarína Kročková
Grafická úprava a sadzba Peter Valach
Ilustrácia © iStock by Getty Images,
Návrat márnوترatného syna,
Rembrandt Harmenszoon van Rijn, 1636
Tlač Finidr, Český Těšín
Prvé vydanie

www.ssv.sk, eVojtech.sk
objednávky: 033/590 77 18
objednavky@ssv.sk

ISBN 978-80-8161-513-9

9 788081 615139